This weekly newspaper was mailed on
Tuesday, May 14, 2002

Lietuvos nacionalinė
M.Mažvydo biblioteka

Alp(LK)2766

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

Nr. 19 (2722) 2002 MAY-GEGUŽĖ 14 • LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS – LITHUANIAN WEEKLY • 2185 STAVEBANK RD., MISSISSAUGA, ON L5C 1T3, CANADA • www.tzib.com Nr. kaina – $1

Santykiai su kaimynais

"Lenkija ryžtingai remia Lietuvos narystę NATO" (*Draugas,* 2002.IV.13). "Esu labai paveikta lenkiškų pavardžių rašybos reikalavimų, mūsų valdžios nuolaidžiavimų" (Laiškas iš Vilniaus, 2002.IV.13). Ar yra koks nors ryšys tarp tų dviejų teiginių?

GAL kam jau atrodo, kad ieškojimas draugų ir nuolaidžiavimas yra dalis Lietuvos užsienio politikos? Ar tokia politika būtų geras būdas užsitikrinti gerų santykių su kaimynais pastovumą? Turbūt ne vienam, stebinčiam politinį Lietuvos gyvenimą, smelkiasi panašūs klausimai. Nuosaikiau galvojant atrodo, kad Lietuva ieško savo vietos. Nėra lengva, nes kur bepasisuksi – pilna kliūčių, reikalavimų. Diplomatų susitikimai ir jų šypsenos nuotraukose ne visada atspindi tikrovę, o dažnai gražbylystės ir sunkiau iššifruojamos retorikos bando tik visuomenę raminti. Viena iš skelbiamų ir visų valdžių pabrėžiamų Lietuvos užsienio politikos krypčių yra – geri santykiai su kaimynais. Tartum kas nors ko kito norėtų. Tačiau siekis palaikyti tuos gerus santykius su kaimynais turėtų turėti ir iš kaimynų pusės atitinkamą atoliepį. Turėtų būti abiejose pusėse vienodai išsiaiškinta, kas gi iš tikrųjų yra tie gerieji santykiai? Mat galingesnis kaimynas visada susidurs su pagunda, ką nors iš tų gerų santykių išpešti daugiau, o ne dalintis lygiomis. Panašus įspūdis susidaro šiandien stebint Lietuvos ir Lenkijos santykius. Lenkai užtars mus, siekiančius jungtis į Šiaurės Atlanto sąjungą (NATO), bet už tai turbūt mes turime būti pasiruošę tenkinti kokius nors Lietuvos lenkų reikalavimus, galgi įskaitant ir tą nelemtą lenkiškų pavardžių rašybą. Šiuo klausimu kun. V. Aliulis, MIC, šitaip pasisako: "Sunku išgalvoti didesnę nesąmonę kaip svetimo krašto raidyno įvedimas. Prieš tokius ketinimus (autonomininkų toli siekiančias užmačias) seniai turėjo sukilti mokslo pasaulis, atsakingi institutai, kultūros veikėjai".

TARKIME, kad mažesniems nėra lengva gyventi tarp didesnių kaimynų. Tuo atžvilgiu Lietuva nėra vienintelė šalis pasaulyje, kuri įvairiais sumetimais verčiama taikstytis bei nuolaidžiauti ne tik savo kaimynams, bet ir apskritai stipresniesiems, kurie vairuoja ekonominį gyvenimą, kuria ir skleidžia įvairiausias naujoves, įtaigauja kultūrinėms bei moralinėms apraiškoms. Tačiau derinantis prie visų tų būtinumų, vis dėlto reikėtų vengti persistengimų, aklo įsiteikimo kaip kokio pinigo, už kurį galvojama pirkti įsivaizduojamą kaimynų draugystę. Nuolaidos be pagrindo, tautinių mažumų agresyvių ir nuolatinių reikalavimų tenkinimai – ne pati teisingoji ir išmintingoji linkmė siekiant gerų santykių su kaimynais. Nepagrįstų reikalavimų tenkinimai tik dar daugiau skatina reikalaujančius suaktyvėti. O kur pabaiga? Ar nuolaidžiautojai ją mato? Jeigu mato – tai kokia ji? Nėra abejonės, kad Lietuvos ir Lenkijos santykių sunormalėjimas yra sveikintinas reiškinys. Kas tai pradėjo – gerai padarė, nes negalima gyventi praeitimi, kuri skiepijo ir ugdė neapykantą. Tačiau prisimintina ir tai, kad nebegalima gyventi nė ta tolimąja istorine praeitimi, kai abi tautos buvo sudariusios vieną valstybę. Galimas dalykas, kad Lietuvos lenkų tarpe dar yra Pilsudskio planų garbintojų, želigovskiados nuotaikų palaikytojų. Nesinorėtų tikėti, kad šitoji grupė atstovauja visai lenkų tautinei mažumai Lietuvoje. Derinant ir plečiant Lietuvos ir Lenkijos santykius, mūsų valstybės vadovų užduotis būtų – apdairi politika – nepradėti neaiškių mainikavimų, nebėgti laikui už akių, jei to Lietuvai dar nereikia. Įsidėmėtina ir tai, kad geri santykiai su kaimynais, nors tai ir svarbi politinė laikysena – nėra viskas, kai valstybinių siekių įgyvendinimą lemia ir kitos jėgos bei aplinkybės. **Č.S.**

Balandžio 18 d. RŪTA ŽILINSKIENĖ, KLB Krašto valdybos pirmininkė (dešinėje), įteikia KLB ženkliukus Vilniaus teatro "Meno fortas" aktoriams po vieno iš keturių *Hamleto* spektaklių Harbourfront centro "Premiere Dance Theatre", Toronte. Ketvirtas iš kairės ANDRIUS MAMONTOVAS, atlikęs Hamleto vaidmenį. Per keturis vakarus šį vaidinimą stebėjo apie 1000 žiūrovų mažame, jaukiame teatre Ntr. I. Ross

Dalis Lietuvos aktorių, vaidinusių Šekspyro "Hamletą" Toronte, prie lietuvių slaugos namų, prieš kelionę Lietuvon 2002.IV.20 Nuotr. V. Kulnio

Savaitė Lietuvoje

Lankėsi Belgijos parlamentarai

Kaip praneša LGTIC, gegužės 6 d. Lietuvoje lankėsi Belgijos Atstovų rūmų vicepirmininkas Jean-Pol Henry su gynybos komisijos delegacija. Susitikime su Lietuvos seimo pirmininku Artūru Paulausku aptarti Lietuvos įsijungimo į ŠAS (NATO) ir Europos sąjungą klausimai, Valstybinio saugumo komitetų veikla. Belgijos pareigūnai tvirtino, jog jų valstybė palaiko ŠAS ir ES plėtrą bei remia Lietuvos narystę šiose organizacijose. Kalbėta apie Lietuvos ir Belgijos bendradarbiavimo galimybes gynybos srityje, pvz. jūros išminavimo darbuose ir ginkluotės įsigijimo klausimais. Parlamentarai domėjosi Lietuvos santykiais su Karaliaučiaus sritimi, ginkluotės įsigijimo kontrole. Svečiai lankėsi Didžiojo Lietuvos etmono Jonušo Radvilos mokomajame pulke, DLK Algirdo motorizuotajame pėstininkų batalione Rukloje ir regioninio oro stebėjimo ir koordinavimo centre Karmėlavoje.

TVF ataskaita

Lietuvoje darbą baigiantys Tarptautinio valiutos fondo (TVF) vertinimo misijos atstovai gegužės 6 d. savo pastabas pateikė prezidentui Valdui Adamkui. Jų teigimu, Lietuvos ekonomika vystosi teigiama linkme, auga eksportas, tačiau pažymėta ir galima rizika, rašo LGTIC. Jie nerimauja, jog Lietuvoje ruošiami mokesčių sistemos pertvarkymai Lietuvai bus "ne pagal kišenę". Mokesčių reforma turėtų būti suderinta su galiojančiais įstatymais, sakė misijos vadovė Patricia Alonso-Gamo. TVF atstovai taip pat susirūpinę dėl savivaldybių finansų valdymo ir sveikatos apsaugos finansavimo. Naujas gyventojų pajamų mokesčio įstatymo projektas gali dar labiau reikalus supainioti.

PHARE siūlymai

Europos sąjungos PHARE žinovai siūlo valstybės tarnautojų Elgesio kodekse įteisinti septynis viešojo gyvenimo principus: nesavanaudiškumą, dorovinį principingumą, objektyvumą, atskaitingumą, atvirumą, sąžiningumą ir pavyzdinį elgesį, rašo LGTIC. Jų teigimu, šios etikos normos yra būtina pasitikėjimo valdžios institucijomis sąlyga. Jie siūlo dvylikoje elgesio kodekso standartų apibrėžti pažeidimus, už kuriuos būtų skiriamos drausminės nuobaudos. Skaidrumo principas reikalautų, kad visa valstybės institucijų surinkta informacija būtų prieinama visuomenei, išskyrus slaptą informaciją. Priėmus kodeksą visose ministerijose ir vyriausybės departamentuose būtų įsteigtas etikos pareigūno postas. Jis būtų atleidžiamas arba perkeltas tik sutikus STT, tokiu būdu užtikrinant jo nepriklausomybę.

Norvegijos parama

Norvegijos karalystės vyriausybė per valstybinės pagalbos koordinatoriaus instituciją šiemet skirs Lietuvos vyriausybei 50,000 JAV dolerių finansinę paramą. Gegužės 2 d. Lietuvos finansų ministerė Dalia Grybauskaitė ir Norvegijos karalystės ambasadorius Lietuvoje Kare Hauge pasirašė šiuo reikalu memorandumą. Lietuva paramos lėšas panaudos pasirengimo stoti į Europos sąjungą procesui viešinti, skelbia LGTIC.

Už gautas lėšas bus organizuojami seminarai, kursai, konferencijos, mokymai ir kiti renginiai, leidžiami informaciniai ir mokomieji leidiniai, informuojant visuomenę apie pasirengimo narystei ES procesą. Ruošiantis įsijungimui į ES, vienas iš svarbiausių uždavinių yra pasirengimas programuoti ir administruoti ES finansinę paramą, paruošiant tam specialistus ir suteikiant atitinkamas žinias.

IAE uždarymo kaina

The Baltic Times (nr. 304 – 2002 m. bal. 25-geg.1) praneša, kad Žemės ūkio ministerijos apskaičiavimu, uždaryti Ignalinos atominę elektrinę (IAE) kainuos 2.4 bilijonus eurų arba $2. 12 bilijonus dolerių. Prezidentas Valdas Adamkus ir ministeris pirmininkas Algirdas Brazauskas sutinka, kad IAE uždarymas bus neįmanomas be paramos iš Europos sąjungos. IAE gamina 70% Lietuvos gyventojų naudojamos energijos, tačiau jos panašumas į Černobilio jėgainę Europoje kelia didelį nerimą. IAE reaktoriai laikomi nesaugiais, nepaisant to, kad saugumo tobulinimui buvo išleista jau $222 milijonai dolerių per praėjusį dešimtmetį. Jeigu Lietuva nesutiks uždaryti IAE, gali neigiamai paveikti jos galimybes tapti Europos sąjungos nare. Lietuvos prezidentas dar nėra įsipareigojęs dėl uždarymo datos.

Pirmininko patarimai

Gegužės 3 d. seime vykusioje Europos sąjungos ateities Lietuvos forumo konferencijoje Europos parlamento pirmininkas Patrick Cox paragino Lietuvą išlaikyti savo kultūrinę, tautinę tapatybę, vertybes ir pasinaudoti galimybėmis, kurias atvers narystė Europos sąjungoje. Jis teigė, kad įstojimas į ES bus labai svarbus įvykis tautos gyvenime, tačiau tai yra daugiau procesas negu įvykis. Svarbiausia, svečio teigimu, kad gauta iš ES biudžeto finansinė parama būtų panaudota žmonių, savivaldybių, regionų labui. Svarbu, kad valstybės tarnyboje dirbtų ne draugai, o profesionalai, kurių darbas būtų naudingas visuomenei. Jis taip pat pabrėžė Baltijos kraštų solidarumo svarbą bei su ES naryste atsirasian-

(Nukelta į 2-rą psl.)

Su gandrais... į Lietuvą!

POVILAS ŽUMBAKIS

Praleidę žiemą šiltuose kraštuose, gandrai sugrįžta į Lietuvą. Šilti kraštai gandrams yra palankesni dėl klimato, bet juos ten dažnai medžioja ir naikina. Kelionė į šiltus kraštus yra ilga ir varginanti. Juos tyko daug pavojų. Daugelis jų į savo vasaros Tėvynę nebesugrįžta niekados...

Nuostabi Lietuvos gamta. Didžiulis tėviškės ilgesys. Gandrai randa tuos pačius laukus ir tvenkinius, tuos pačius šeimininkus.

Nors Lietuvoje gimęs gandriukas išskrenda į tolimus kraštus, būdamas vos kelių mėnesių amžiaus, tačiau kitą pavasarį jis grįžta į tą pačią sodybą, kurioje gimė. Jiems nereikia modernių įrankių, jokios pagalbos, kad surastų tėviškės laukus. Jie keliauja be kompasų ar kompiuterių pagalbos, be kurių mes, žmonės, greitai pasimestume.

Lietuvos kaimuose žmonės myli gandrus. Šeimininkai jų laukia. Net ir kolchozų okupacijos laikais daug ūkininkų pataisydavo lizdų pagrindus, kad grįžę paukščiai nutūptų ten, iš kur išskrido, kur buvo jų namai ir šeimininkai. Bet ne visi jais rūpinosi.

Gandrams buvo neaišku, kodėl jų lizdai naikinami

Gandrai nesupranta politikos. Jie nesupranta tos pusę šimtmečio trukusios piktųjų kaimynų okupacijos. Tikriausiai ne vienas gandras pastebėjo, kad vis mažėjo pelkių. Vis mažiau rasdavo ratų, užkeltų ant sodybų stogų... Gandrai nesuprato, kodėl taip yra. Jie nežinojo apie Chruščiovo įsakymą nusausinti pelkes. Gandrai nežinojo apie sovietų kolchozus ir jų tikslą: nužeminti žmogų, atimti sodybas, atitraukti lietuvį nuo jo žemės, kad taptų tamsiu kolchozo darbininku, nesirūpinančiu savo žeme ir iš jos kylančia meile kraštui, kaimynui ir gamtos Kūrėjui.

Kolchozų steigėjai buvo daugiau patenkinami alkoholiu nei religija. Jie buvo išmokyti vogti. Juk viskas priklausė liaudžiai, tai kodėl nepasiimti kai ko? Kolchozininkai tikrai buvo ta liaudis, dėl kurios Maskvos ideologai taip stengėsi skelbti naują komunistinį rytojų.

Mes, "dypukai", taip pat turėjome palikti savo tėviškę... Artėjo ilga, pikta mūsų krašto okupacijos žiema. Turėjome viską palikti, kaip kad palieka savo lizdus gandrai kiekvieną rudenį. Bet mes supratome politiką. Žinojome, kodėl sodybos tapo "fermomis". Mes žinojome, kad mūsų sugrįžtančių ten nelaukia... Dingo sodybos. Jos nesudegė ar nenugriuvo dėl senumo. Jos dingo dėl naujos okupanto ūkio struktūros... Žmonės nebėgo iš Tėvynės, ieškodami gardesnio duonos kąsnio... Jie, kaip ir mūsų gandrai, turėjo ilgai keliauti – tik ne į šiltus kraštus, ne savo valia... vieni į vakarus, kiti į tolimus rytus... Šimtai tūkstančių lietuvių – jų tarpe ir mes – paliko savo gimtus kraštus, kaip tie gandrai. Tačiau sugrįžti atgal pavasarį mes jau nebegalėjome...

Nors reikėjo išvykti iš Lietuvos būnant kelių metukų, kelias atgal į Tėvynę buvo įrašytas širdyje.

Mes, žmonės, su Lietuvos gražiaisiais paukščiais turime vieną bendrą bruožą: tiek jie, tiek mes trokštame grįžti į savo tėviškės laukus, į savo gimtą kraštą... Nesvarbu, kiek metų praeina, tas ilgesys, tas širdies nerimas nemažėja. Vis traukia sugrįžti į tą kraštą, kur esi gimęs.

Kitais gandralizdžiais nepatenkinti

Šių dienų politikai, ypač mūsų šviesieji intelektualai – liberalai, aiškina, kad tautiškumas yra neigiamas reiškinys. Mes juk gyvename 21-jame šimtmetyje! Globalizacija, multikultūra, pasaulio pilietybė, kosmopolitizmas – tai nauji šūkiai, naujas planas, primenantis sodybų niokojimo planą... Modernus žmogus neturi šaknų, tautybės, šeimos, neturi nei Dievo. Pats žmogus yra dievas. Žmogus gali daryti, ką nori, kad tik būtų patenkintas jo apetitas ir trumpalaikiai poreikiai. O tokiam hedoniškam žmogui tradicijos, šeima, tauta ir Dievas yra kliūtys. Reikia jas pasmerkti, supurvinti, nužeminti. Reikia pasilikti tik tai, kas modernu, malonu ir politiškai priimtina (*politically correct*).

Įdomu yra tai, kad tie, kurie dėsto mums apie pilietišką žmogų (ne tautišką) ir laiko save didžiaisiais Izraelio rėmėjais, nė žodžio nepasako apie izraeliečių norą gyventi savame krašte! Tie, kurie mus daugiausiai kritikuoja dėl tautiškumo, dažnai be jokių abejonių remia sionistų troškimą atkurti biblines žemes savo žmonėms! Kodėl taip yra? Ar tai nėra demagogija? Ar tai nėra veidmainiškumas? Ar tai nėra tam tikros rūšies antisemitizmas: žydai yra galingi, todėl jų negalima kritikuoti. O tai kyla iš senų antisemitinių tradicijų dar iš caro laikų, kai antisemitai rašė "Protokolus" (*Protocols of the Elders of Zion*).

Jei Izraeliui tinka tautiškumas, ir jį remia Amerika bei Europa, tai kodėl Lietuva ir kiti maži kraštai turi ištirpti globalizacijos puode? Kodėl lietuvių tauta negali būti remiama? Kodėl lietuvių tauta negali išlikti amžiams?

Save vadindami krikščionimis, dešiniaisiais, vadai aiškina, kad Izraelis turi ypatingą teisę į tautiškumą ir net į tautos žemę: tai yra Dievo duota teisė (*covenant*). Tai yra Dievo duotas pažadas – sutartis amžiams. Bet nejaugi Dievas nepripažintų ir kitų mažų tautų? Nejaugi Dievas toks negailestingas, kad nubrauktų mažas, senas tautas, kaip nereikšmingas ir nevertas išlikimo? Sunku įsivaizduoti tokį piktą ir neteisingą Dievą. Dar sunkiau suprasti šviesiuosius liberalus, kurie sutinka su krikščionių dešiniųjų logika, nors į Dievą netiki!

Jau keletą pavasarių vis tenka sugrįžti į Lietuvą. Keletą pavasarių teko dėstyti Vytauto Di-

(Nukelta į 2-rą psl.)

KANADOS ĮVYKIAI

Torontas - magnetas imigrantams

Į Kanadą kasmet atvyksta apie ketvirtis milijono imigrantų iš įvairių pasaulio kraštų, iš kurių beveik pusė apsigyvena Toronte ir jo apylinkėse. 2000-siais metais iš 227,000 ateivių 47.5%, arba 108,000, pasirinko Torontą. Kiti Kanados miestai pritraukė žymiai mažiau ateivių: Vankuvery apsigyveno 14.6%, Montrealyje 12.4%; likusieji išsibarstė mažesniuose miestuose, kaip Calgary (3.7%), Ottawa/Hull (3.3%), Edmonton (1. 9%), Hamilton (1.4%), Winnipeg (1.6%), Halifax (0.6%), Quebec City (0.6%). Tų pačių metų statistika parodė, kad į Torontą didžiausios grupės imigrantų atvyko iš Kinijos (18,000 arba 16.9%), Indijos (15,600 arba 14.4%) ir Pakistano (10,500 arba 9.7%); toliau – Sri Lanka (3.8%), Filipinai (3.6%), Pietų Korėja (3.2%), Iranas (2.7%), Arabų Emiratai (2.0%), Rusija (1.9%) ir Jamaica (1.8%). Iš visų kitų pasaulio valstybių atvyko 39.6%.

Toronto daugkultūrinėje sudėtyje pagal 1996 metų surašymą vyrauja Kanadoje gimusieji (51%); 19% torontiečių atvykę prieš 1976 metus, 16% atvykę 1976-1985 metų laikotarpiu, 14% atvykę vėliau, tarp 1986 ir 1996 metų. Rasinis Toronto ir apylinkių gyventojų pasiskirstymas labai pasikeitė tarp 1961 ir 2001 metų: kitarasių (*visible minorities*) 1961 metais buvo tik 3%; 1986 m. pakilo iki 21%, 1996 m. iki 42%, o 2001 metais jų buvo daugiau negu pusė (53%). Imigrantais rūpinasi federacinė ir provincinė valdžia bei miesto savivaldybė. Federacinė valdžia nustato imigracijos kvotas ir sprendžia, kas gali, kas negali atvykti į Kanadą pastoviam apsigyvenimui; ji finansuoja kai kurias programas, kaip imigrantų anglų kalbos mokymą, įdarbinimo išlaidas. Provincijos valdžia prisideda prie imigrantų ir pabėgėlių rėmimo, padengia imigrantų gydymo bei socialinės rūpybos išlaidas. Toronto savivaldybei tenka išleisti apie $26 mln. kasmet pabėgėlių laikinam apgyvendinimui bei aprūpinimui, įvairių kalbų vertėjams ir ateivių su užkrečiamomis ligomis gydymui.

(Nukelta į 8-tą psl.)

Šiame numeryje

Santykiai su kaimynais
Nebegalima gyventi nė ta tolimąja istorine praeitimi
Su gandrais... į Lietuvą!
Žydai yra galingi, todėl jų negalima kritikuoti
Plačių vagų purentojas
Granito paminklas simbolizuoja nebaigtą austi lietuvišką audinį
Nauja antisemitizmo banga
Kodėl žydų persekiojimas kartojasi laike tūkstantmetės istorijos?
Kodėl Lietuvoje dvi Lietuvos?
Kaip ir sovietmečiu, įsigali dviguba moralė
Tūkstančiai knygų Lietuvai
Vilniaus universiteto bibliotekos 400 metų sukakties proga – 400 knygų
Lietuviškų parapijų ir organizacijų rūpesčiai
Mūsų pagalbos prašo vyskupai, klebonai, vienuolijos, spauda...
Turtingasis Amerikos lietuvių fondas
Stipendijų pirmenybė duodama tremtinių ir partizanų vaikams
Mano tikėjimo odisėja
Visa klasė atsistojo ir darniai bei nuoširdžiai meldėsi

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI
THE LIGHTS OF HOMELAND

2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ontario L5C 1T3, Canada.
Tel. 905 275-4672 FAX 905 290-9802 E-mail: tevzib@pathcom.com
www.tzib.com
PAP Registration No. 9408. CPM 1001760
LEIDĖJAS: Kanados lietuvių katalikų kultūros draugija "Žiburiai". REDAGUOJA: kun. dr. Pr. Gaida, R. Sakalaitė-Jonaitienė, Č. Senkevičius, G. Gaižutienė. Metinė prenumerata – $45, rėmėjo – $55, garbės – $65. Oro paštu į užjūrius – $170, paprastu paštu – $60. Amerikoj – JAV dol. Pavieniai nr. – 1 doleris. Adresų keitimo reikalu kreiptis į "TŽ" administraciją. Skelbimai ruošiamam nr. priimami iki ketvirtadienio. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Rankraščiai taisomi redakcijos nuožiūra. Bendradarbių pasirašyti straipsniai nebūtinai reiškia redakcijos nuomonę.
Tėviškės žiburiai (The Lights of Homeland, USPS 740-550) is published weekly, except 1st and 2nd week in August and 4th week in December by Lithuanian Canadian R.C. Cultural Soc. "Žiburiai", Inc., 2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ont. L5C 1T3. Phone: 905 275-4672. U.S. office of publication: 2221 Niagara Falls Blvd., Niagara Falls, NY 14304-5709. Subscriptions: regular $45.00, patron $55.00, sponsor $65.00 per year. Airmail overseas – $170, regular mail overseas – $60. PERIODICALS Postage paid at Niagara Falls, NY. US POSTMASTER: send address changes to: "Tėviškės žiburiai", P.O. Box 1072 Niagara Falls, NY 14304. CANADA POST: send address changes to 2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ontario L5C 1T3. Printed in Canada. ISSN 0040-4063.
We acknowledge the financial assistance of the Government of Canada, through the Publications Assistance Program (PAP), toward our mailing costs.

Sekminės - dvasinės atgaivos diena

Mes negimstame krikščionimis. Visi ateiname į šį pasaulį, kuris yra nuodėmingas, su nuodėme, paveldėta iš pirmųjų tėvų, kurie nepakluso Dievui. "Ir žydai, ir pagonys – visi yra nuodėmės valdžioje, nėra teisaus, nėra nei vieno" (Rom. 3:9-11).

"Sekminių dienai visi mokiniai buvo drauge vienoje vietoje. Staiga iš dangaus pasigirdo ūžesys, tarsi kilus smarkiam vėjui. Jis pripildė visą namą, kur jie sėdėjo... Visi pasidarė pilni Šv. Dvasios" (Ap.d. 2, 1-4).

Pranyko tada žydų ir romėnų baimė. Visi pradėjo viešai skelbti Jėzų. Šv. Dvasia apaštalams "priminė", ką Jėzus buvo jiems anksčiau kalbėjęs. Kai minia išgirdo Petrą kalbant Sekminių dieną, visi susigraudino ir ėmė klausinėti: "Ką mums daryti, broliai?" Petras atsakė: "Atsiverskite, gailėkitės, tada gausite Šv. Dvasios dovaną".

Ir mes kiekvienas galime klausti: "Ką gi man daryti? Aš esu krikščionis, lankau šventovę, argi to neužtenka?" Iš tikrųjų Dievas nori iš mūsų daugiau. Jis nori, kad Šv. Dvasios veikimas mumyse būtų pastebimas, kad mūsų santykis su Jėzumi būtų gyvas, artimas ir nuolatinis. Tam reikia atsivertimo, kuris įvyksta per Šv. Dvasią. Yra 3 rūšys žmonių, kuriem reikia atsivertimo.

Popiežius Paulius VI enciklikoje apie evangelizaciją yra pasakęs: "Šiandien yra gana didelis skaičius krikštytų katalikų, kurie formaliai nėra krikšto paneigę, bet yra visiškai jam indiferentiški ir gyvena lyg ir nekrikštyti". (*Evangelii Nuntiandi*). Jau miręs Čikagos kardinolas Bernardin taip pat yra išsireiškęs, kad šiandien šventovėse sėdi apie 60% žmonių, kurie yra pakrikštyti, bet niekuo nesiskiria nuo pagonių.

Taigi atsivertimas ir atsivėrimas Šv. Dvasiai yra reikalingas mums visiems. Prisiminkime popiežiaus Jono XXIII maldą: "O dieviškoji Dvasia... atnaujink mūsų laikais savo stebuklus, kad įvyktų lyg antrosios Sekminės".

Šv. Dvasia veikia visoje Tikinčiųjų Bendrijoje ir visų tikinčiųjų širdyse. Vatikano II darbuose tai yra ypatingai pabrėžiama: "Sekminių dieną buvo atsiųsta Šv. Dvasia, kad nuolatos Bendriją pašvęstų. Dvasia gyvena Bendrijoje ir tikinčiųjų širdyse kaip šventovėje, juose meldžiasi ir liudija, kad jie yra įsūnytieji vaikai". (*II Vatikano dokumentai*).

Popiežius Jonas Paulius II keletą kartų yra pasakęs, kad Šv. Dvasios sąjūdis-charismatinis atsinaujinimas yra palaima visai Bendrijai. Paulius VI taip pat labai dažnai pabrėždavo, kad Bendrijai labiausia reikia Šv. Dvasios veikmės. "Mums reikia Šv. Dvasios, jos jėgos, jos šviesos, reikia Šv. Dvasios dovanų, jos ramybės ir jos džiaugsmo. Bendrijai reikia amžinųjų Sekminių, jai reikia ugnies širdyje, žodžių lūpose, reikia vizijos. Bendrija privalo būti Šv. Dvasios šventovė, ji privalo pakeisti šio moderniojo pasaulio tuštumą. Kreipiuosi į visus jaunus ir senus, kreipiuosi ir į savo brolius kunigus ir prašau klausytis manęs. Bendrijai reikia Šv. Dvasios! Mums visiems reikia Šv. Dvasios! Tad visi kartu šaukime: Ateik!" (Paulius VI, 1972 m. lapkričio 29 d.).

Ateik Šv. Dvasia, liepsnok mūsų širdyse, atgaivink mūsų parapijas, šeimas ir mūsų tėvynę Lietuvą!

Vincas Kolyčius

Rožinio Marijos šventovė Vladimiro mieste Rusijoje. Viršuje – prakartėlė Maskvoje priešais Marijos Nekalto Prasidėjimo katedrą. Žemiau – Komunija pamaldų metu. Nuotrauka iš leidinio *30 Days*

Plačių vagų purentojas

Prisimenant pirmosios Lietuvos radijo stoties kūrėją ir šakotą visuomenės veikėją profesorių a.a. Alfonsą Jurskį

KAZYS BLAŽEVIČIUS

A. Jurskis buvo vienas iš tų anos Lietuvos šviesuolių, kurie savo žinias, jėgas ir energiją skyrė atgimstančiai valstybei stiprinti.

Jis gimė 1894 m. rugpjūčio 4 d. Panevėžio aps., Pumpėnų vls., Akmenytės vienkiemyje valstiečių šeimoje. Joje augo dar du vaikai: Anutė (1898-1975) ir Henrikas (1902-1952). Vaikystė prabėgo slėpiningos gamtos ir mylinčių tėvų aplinkoje. Vėliau savo biografijoje A. Jurskis rašė, kad užaugo "tarp žaliųjų girių, kur pušys ošė ir vilkai staugė, kur diendaržyje žalčiai kiaušinius dėjo ir vaikus perėjo"...

Anksti mirus tėvui, Alfonsui irtis per gyvenimą padėjo dėdė kun. Petras Jurskis – Papilės klebonas. Baigęs Papilės pr. mokyklą, A. Jurskis mokėsi Mintaujos gimnazijoje ir Petrapilio politechnikos instituto Elektromechanikos skyriuje, kurį baigė 1916 m. Papildomai baigęs jūrų laivyno radiomechanikų kursus, 1916-1919 m. tarnavo radistu rusų karo laivyne. Rusijoje šėlstant revoliucijai, 1919 m. vasarą paliko Anglijoje buvusį rusų laivą ir jau lapkričio 7 d. buvo Lietuvoje. Gruodžio 1 d. savanoriu stojo į besiorganizuojančios Lietuvos kariuomenės ryšių dalinį – Elektrotechnikos batalioną.

1923 m. A. Jurskis komandiruojamas į Paryžiaus aukštosios elektrotechnikos mokyklos Telegrafijos skyrių žinių gilinti. Įgijęs tos mokyklos diplomą, kurį laiką dirbo Eifelio bokšte – specializavosi radijo stočių srityje.

Grįžęs į Lietuvą, A. Jurskis dėstė Aukštųjų karo technikos kursų klausytojams, įsteigė Radijo laboratoriją, dėstė Karo mokykloje. Daug pasidarbavo, kad būtų įrengta ir paleista pirmoji valstybinė radijo stotis Kaune, suorganizuotas radiofonas. Radijo stotis pradėjo darbą 1926 m. birželio 12 d. Jis buvo pirmasis jos viršininkas.

1927-1944 m. A. Jurskis dėstė radiotechniką ir kitas specialiasias šakas VDU, vadovavo Radijo katedrai, 1940-1944 m. buvo Technologijos fakulteto prodekanas. Parašė pirmąjį radiotechnikos vadovėlį lietuvių kalba.

Už nuopelnus Lietuvai A. Jurskis 1928 m. apdovanotas Lietuvos Nepriklausomybės 10-ties metų sukakties medaliu, 1929 m. – LDK Gedimino IV laipsnio ordinu, o 1934 m. jam buvo suteiktas inžinerijos karininkų korpuso pulkininko leitenanto laipsnis. Artėjant antrajai bolševikinei okupacijai, 1944 m. spalio 7 d. A. Jurskis su šeima paliko gimtuosius namus ir iškeliavo į nežinią... 1945 m. pradžioje pasiekė Augsburgą (Bavarijoje), kur ir sulaukė karo pabaigos.

Vokietijoje pabėgėlių stovyklose A. Jurskis įsitraukė į visuomeninę veiklą. Kartu su dr. A. Šapoka ir Vl. Vilimu suorganizavo kultūrininkų sambūrį "Alka", 1946-1949 m. buvo jo pirmininkas. Dalyvavo Lietuvos inžinierių tremtinių sąjungos veikloje, buvo Lietuvos profesorių užsienyje draugijos narys.

A. Jurskis buvo Augsburge įsteigtų lietuvių aukštesniosios technikos mokyklos direktorius ir lektorius (1946-1948), be to, skaitė radiotechnikos paskaitas Niurtingeno aukštesniojoje technikos mokykloje.

1949 m. balandžio 27 d. profesorius su šeima pasiekė Filadelfiją ir čia įsikūrė ilgam. Temple universitetas pakvietė profesorių Technikos institute dėstyti elektroniką ir matematiką. Čia A. Jurskis dirbo iki 1961 m. Bostone leistoje "Lietuvių enciklopedijoje" redagavo Elektrotechnikos skyrių.

Filadelfijoje A. Jurskis įsitraukė į visuomeninę ir politinę veiklą. Buvo Amerikos lietuvių inžinierių ir architektų draugijos, Lietuvių profesorių draugijos Amerikoje, lietuvių karo veteranų sąjungos "Ramovė" ir kt. organizacijų narys ir vadovas. Profesorius dažnai pasisakydavo per Filadelfijos lietuvių "Bendruomenės balso" radijų išeivijai opiais klausimais. 1958 m. jis buvo išrinktas atstovu į Pasaulio lietuvių seimą. Nuo 1964 m. jis buvo išrinktas atstovu į Pasaulio lietuvių seimą. Nuo 1964 m. profesorius – Lietuvių katalikų mokslo akademijos narys.

1926 m. vasario 6 d. A. Jurskis vedė Oną Tallat-Kelpšaitę, užaugino tris vaikus: Liūtaverą Kazimierą (g. 1930), Snieguolę Mariją Oną (g. 1932) ir Juozą Saulių (g. 1940).

Snieguolė rašė: "Tėvelis dirbo ten, kur galėjo būti naudingas numylėtai Lietuvai. Tai žmogus, kuris nebuvo apsiribojęs tik savo specialybe, buvo aktyvus visuomenininkas, kultūrininkas, švietimo darbuotojas. Gilus mąstytojas, didžiai religingas, linkęs į filosofiją, idealistas, estetas, domėjosi liaudies menu, pats piešė".

Prof. A. Jurskis mirė 1966 m. liepos 31 d. Palaidotas Prisikėlimo kapinėse prie Filadelfijos. Bičiulio Jono Muloko suprojektuotas juodo granito paminklas simbolizuoja nebaigtą austi lietuvišką audinį.

"Tėvynės meilė nebuvo velioniui tik sentimentas, bet didysis jo veiklos baras. Tautiniuose reikaluose jis nesitenkino stebėtojo padėtimi, bet visur reiškėsi kaip aktyvus dalyvis (...) Jis prašė, kad jo karstą išklotų iš gimtosios žemės atsivežta linų raštuota drobe" (Adolfas Gaigalas, "Prie naujai supilto kapo – a.a. A. Jurskio", *Darbininkas* 1966.VIII.10).

"Tylieji rezistentai" stengėsi, kad Profesoriaus pavardė Tėvynėje būtų pamiršta – netgi sovietmečiu leistose enciklopedijose jis nepaminėtas. Tačiau patriotinė inžinierinė visuomenė Profesoriaus nepamiršta. 1989 m. A. Jurskio tėviškėje, prie išlikusio seno ąžuolo, jo šviesiam atminimui pastatytas koplytstulpis (autorius – tautodailininkas Jonas Matulis), kuriame įrašyta: "Šioje sodyboje 1894.VIII.4 gimė pirmosios lietuviškos radijo stoties kūrėjas profesorius Alfonsas Jurskis".

Nauja antisemitizmo banga

Izraelio agresija Palestinoje pradeda sukelti antisemitizmo bangą ne tik arabų pasaulyje, bet ir Europoje

DR. JONAS KUNCA

Po paskutinio karo, per kurį labai nukentėjo žydai, gyvenę Europoje, JT įsteigė žydų valstybėlę Izraelį palestiniečių apgyventose žemėse, kur taikiai su arabais gyveno tik nedidelė žydų mažuma. Tuo norėta, kad ateityje žydai turėtų savo tėvynę, kur būtų apsaugoti nuo panašių persekiojimų.

Užuot gražiai sugyvenę su vietos palestiniečiais, žydai pradėjo juos persekioti ir išvijo apie 3 milijonus iš jų žemių. Arabai paskelbė karą, kurį pralaimėjo dėl modernių ginklų, kuriuos žydam davė JAV. Po karo jie užėmė visą palestiniečių teritoriją ir pradėjo ją skubiai kolonizuoti.

JT įsakė Izraeliui pasitraukti iš visų 1967 m. užimtų svetimų žemių, bet Izraelis to nepaisė, nes jį rėmė Amerika, kuri vetuodavo kiekvieną Izraelio veiksmus pasmerkiančią JT rezoliuciją.

Okupuotų žemių kolonizacija ne tik nesustojo, bet dar buvo pagreitinta. Arabai pradėjo rezistencinę kovą, kuri, aišku, buvo visiškai nelygi. Jie neturėjo modernių ginklų. Taip prasidėjo atentatai prieš žydus. Įsisteigė laisvės kovotojų organizacijos. Bet tas pasipriešinimas buvo beviltis. Tada arabai griebėsi paskutinės priemonės: savižudžių antpuolių. Prieš juos Izraelis pasijuto bejėgis su savo atominėm bombom ir kitais ginklais.

Apie JT rezoliucijų vykdymą nebuvo nė kalbos. Izraelis, ypač jo konservatoriai, norėjo žūtbūt pasidinti jų valstybės teritoriją ir galutinai kolonizuoti visą Palestiną. O kas sustabdytų savižudžių antpuolius, Izraelio min. pirm. Šaron pasiuntė 20, 000 karių su tankais, artilerija ir karo lėktuvais. Palestiniečių teritorija vėl buvo okupuota ir prasidėjo valymas, kuris ar tik nebus pralenkęs holokausto metodus. Buvo sugriauta visa Palestinos administracijos infrastruktūra, bombarduojami namai su žmonėmis juose, suiminėjami jauni vyrai, neleidžiama greitajai pagalbai gelbėti sužeistų, nutraukta elektros srovė ir vandentiekis, įkalintas palestiniečių vadas Arafatas, suimti kiti jų vadai. Prez. Bush neva protestavo, įsakė tučtuojau atitraukti Izraelio kariuomenę iš palestiniečių teritorijos. Šaron žadėjo, bet neskubėjo.

Nusiųstas Izraelin valstybės sekretorius gen. Powell žudynių sustabdyti negalėjo. Grįžo namo tuščiomis rankomis. Aišku, pasaulis į tokį Izraelio ir JAV elgesį reagavo demonstracijomis ir pasmerkimais. JT atstovas, pamatęs sugriautą Palestiną su dvokiančiais lavonais irgi pasmerkė Izraelį. JT gen. sekretorius Annan primygtinai siūlo nusiųsti taikai palaikyti JT karius, kurie atskirtų palestiniečius nuo žydų valstybės ir sustabdytų terorą. Bet Šaron nesutinka. Juk tai sustabdytų Izraelio žemių plėtimą.

Izraelio veiksmai Palestinoj sukėlė protestų bangą arabų šalyse, Europoje ir net Amerikoje. Nuo antisemitizmo žydams teko nukentėti Persijoje, Egipte, Romos imperijoje, kuri kadaise sugriovė Jeruzalės sinagogą ir išvarė žydus iš tos teritorijos. Garsūs romėnai, kaip Seneka, Tacitas ir Ciceronas buvo antisemitai. Vėliau žydai buvo diskriminuojami beveik visose Europos šalyse, ypač nacinėje Vokietijoje. Peršasi klausimas, kodėl žydų persekiojimas kartojasi laike tūkstantmetės istorijos? Kokia nors priežastis turėtų būti.

Į tą klausimą leiskim atsakyti žydų bendruomenės profesoriui Finkelšteinui jo išleistoje knygoje *Holokausto industrija*. Ten autorius tvirtina, kad žydų elgesys Palestinoj ir nuolatiniai jų organizacijų reikalavimai iš buvusių sovietų ir vokiečių okupuotų kraštų kompensacijų, kurias jau sumokėjo Vokietija ir kurios nepasiekia nukentėjusių, eina į tų organizacijų kišenes, išsauks labai pavojingą antisemitizmą.

Savaitė...

(Atkelta iš 1-mo psl.)

čius pokyčius politiniuose santykiuose su dideliais kaimynais, rašo LGTIC.

Rūpi žmogaus teisės

Europos tarybos ministerių komiteto sesijoje Vilniuje gegužės 3 d. svečio teisėmis dalyvavo Jungtinių Tautų organizacijos vyriausioji žmogaus teisių komisarė Mary Robinson, rašo LGTIC. Ji teigė esanti labai susirūpinusi žmogaus teisių nepaisymu Lietuvos kaimynėje Gudijoje bei Čečėnijos padėtimi Rusijoje. Pasitarime su Europos Žmogaus teisių komisaru Alvaro Gil-Robles ji pasiūlė, kad Lietuva galėtų skatinti dialogą su Gudija ir padrąsinti šią valstybę kuriant demokratiją. **RSJ**

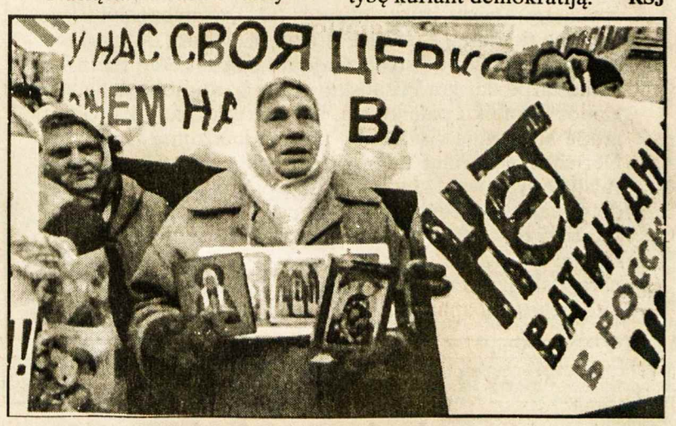

Prie Vatikano nunciatūros Maskvoje ortodoksės moterys protestuoja prieš Šv. Sosto sprendimą įsteigti Rusijoje keturias vyskupijas vietoj ligšiolinių laikinų administracinių vienetų

Nuotrauka iš leidinio *30 Days*

Su gandrais... į Lietuvą!

(Atkelta iš 1-mo psl.)

džiojo universiteto teisės fakultete. "Dėstymas" buvo tik tikrojo tikslo siekis – noras susipažinti su nauja tautiečių karta, kurios rankose bus mūsų kraštas artimoje ateityje.

Ir jie nenuvylė! Jie ne tik nenuvylė, bet dar daugiau pažadino tą ilgesį – ramų, bet gilų širdies šauksmą sugrįžti į tėvų žemę, į savo gimtinę... Sugrįžti į šventą kraštą, kuris tiek vargų, tiek skausmo patyrė per amžius... per žiaurias okupacijas... Bet štai jis vėl laisvas, vėl nepriklausomas! Mūsų šaknys per gilios Amerikoje, bet Lietuva traukia.

Pavojingi pažadai

Prieš keletą metų, atsisveikindamas su magistrantais Lietuvoje, juokais pažadėjau sugrįžti į Kauną "su gandrais". Tai nebuvo tikras pažadas, įpareigojantis teisiškai. Tai buvo tik žodis, tartas džiaugsmingoje atmosferoje, jaunų draugų ir būsimų kolegų tarpe.

Bet mes, vyresnieji, turime žinoti, kad jaunimas mūsų žodžius prisimena. Dažnai vaikams pasakome tai, ko visiškai nesiruošiame daryti. Pagalvojame, kad vaikučiai, kaip ir mes patys, tokius lengvus "pažadus" greitai pamirš ir viskas bus gerai. Tačiau bent keli jauni kolegos "pažado" taip ir neužmiršo.

Laiškas iš Lietuvos, iš kursanto: *Kada Jūs atvažiuosite į Lietuvą? Savaitgalį buvau pas tėvus ir pas mus gandralizdyje jau apsigyveno gandras. Jūs sakėte, kad atvyksite su gandrais, tad ir nusprendžiau Jums parašyti.*

Nors ir juokais duotas pažadas, bet neliko pamirštas jaunimo.

Toliau rašo jau ne taip sentimentaliai: *Pas mus dabar dedasi įdomūs dalykai. Prezidentas vetuoja įstatymus, seimas jo veto atmeta. Liaudžiai visiškai nesvarbu mūsų aukščiausiųjų pareigūnų moralė. Peršasi išvada, kad lietuviams patinka, kai juos apgaudinėja.* Tai žodžiai jauno žmogaus, gyvenančio Lietuvoje ir dedančio viltis į ateitį, į mokslą bei sunkų darbą.

Gandrai nesuprato okupacijos ir iš jos kylančios moralės. Tačiau jaunimas, kilęs iš tėvų, kurie gandralizdžius prižiūri, jaučia ir supranta, kad užsilikusi okupacijos moralė yra svetima. Atėjo laikas atstatyti sodybas! Laikas atstatyti mūsų nuniokotą kraštą!

Mes būdami toli už Tėvynės ribų, to nepadarysime. Bet mes privalome remti bei skatinti tuos, kurie nori Lietuvoje atstatyti dorumą, demokratiją, tolerantiškumą bei tautiškumą. Privalome remti žmones, kurie nori atstatyti Lietuvą, ne tik kaip komercinį, bespalvį Europos kampelį! Tai turime daryti ne dėl garbės, ne dėl titulų, medalių ar pozicijų. Tai privalome daryti dėl tų, kurie Lietuvą myli. Tai yra jausmas, kurio nei mes, nei gandrai negalime išvengti!

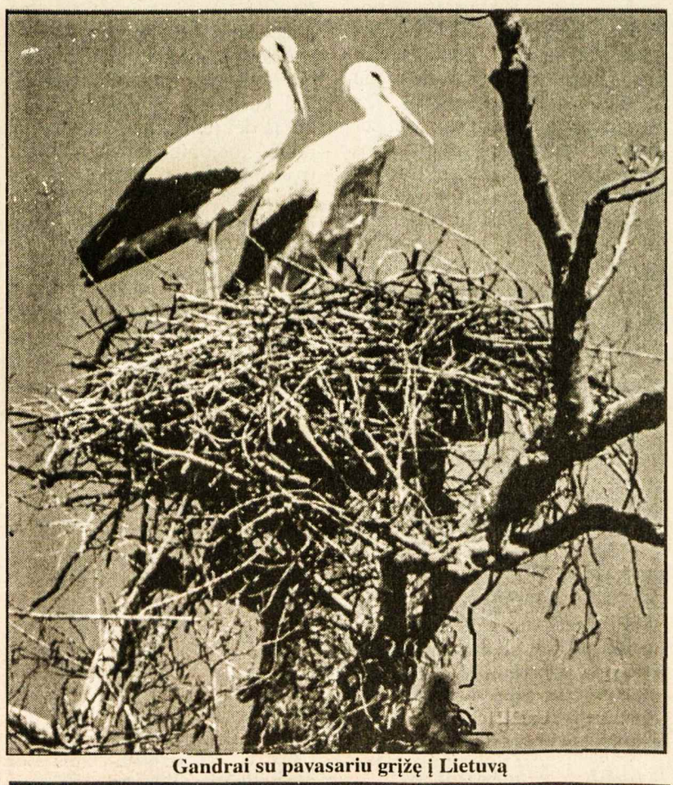

Gandrai su pavasariu grįžę į Lietuvą

A†A
ALEKSANDRAI PALIENEI
iškeliavus amžinybėn,
jos vyrą JURGĮ, ilgametį valdybos narį, dukrą GIEDRĘ ir šeimos artimuosius užjaučiame –
Prisikėlimo parapijos kredito kooperatyvas

Knygų rišykla
"SAMOGITIA"
meniškai įriša
knygas bei žurnalus
A. PLENYS
3333 Grassfire Cres., Mississauga,
Ont. L4Y 3J8. Tel. (905) 625-2412

PADĖKA

Sunku tikėt,
Sunku šiandien suprast,
Kad jos tarp mūsų nebėra...
Tačiau namuos ir mūsų širdyse
Vieta neliks tuščia...

MYLIMA MAMA, SENELĖ IR PROSENELĖ
A†A
ALBERTINA MAČIUKIENĖ
po ilgos ir sunkios ligos mirė 2002 m. balandžio 28 d.

Nuoširdžiai dėkojame Hamiltono Aušros Vartų parapijos kunigams už šv. Mišias ir maldas, visiems artimiesiems, draugams bei pažįstamiems už nuoširdžią užuojautą liūdesio valandoje. Dėkojame už paramą, gėles ir aukas.

Tariame nuoširdų padėkos žodį karsto nešėjams, B. Stanulienei už vaišių paruošimą po laidotuvių ir ponioms už pyragus. Niekada neužmiršime visų parodyto jautrumo šią skaudžią išsiskyrimo valandą.

Duktė Vanda, sūnūs – Ernestas ir Ričardas su šeimomis

Valstybinė kalba laivyboje

Joje daug rusybių, daug anglybių, labai mažai lietuviškų pavadinimų

Per ilgus šimtmečius nuo to laiko, kai aisčių gentys atsirado prie Baltijos jūros rytinių krantų, prie Kuršių bei Aisčių marių, šiose vietose prasidėjo laivyba. Kartu su laivyba atsirado ir laivybiniai žodžiai bei pasakymai. Plataus masto šis reiškinys nepasiekė, nes aisčių genčių vadovai, o vėliau ir valdovai visą dėmesį nukreipdavo į savo žemių valdas. Tos valdos buvo pasiekusios net Juodąją jūrą, tačiau laivyba taip ir liko upių bei Baltijos jūros pakrančių vietovėse. Šiose vietovėse, Baltijos jūros rytų pakrantėse, Kuršių bei Aisčių mariose atsirado pirmieji žodžiai ir pasakymai, reiškiantys laivybos sąvokas, laivo dalis, jo įrangą, laivybai turinčius įtakos orų-vandenų reiškinius, vėjo kryptis ir jo greitį ("stiprumą").

Ilgainiui pajūrio bei pamario krašte susidarė marių-jūrų invardija, kurią vartodavo pamario ir pajūrio gyventojai – žvejai, laivininkai ir su laivyba susiję krante gyvenantys žmonės. Laukininkų tarpe ši invardija nepaplito, nes laukininkai buvo susieti su savo žeme, o po to, kai atsirado baudžiava, laukininkų judėjimas buvo suvaržytas.

Pamario ir pajūrio gyventojai nuo Kuršo iki lenkų žemių Lietuvoje buvo vieninteliai laivybos invardų žinovai. Nei prūsų užkariavimas, nei Mažosios Lietuvos apgyvendinimas germanais didelės įtakos laivybos invardijai neturėjo, nes vietinių gyventojų dauguma liko savo gyvenamose vietose. Tą patį galima pasakyti ir apie Pirmąjį pasaulinį karą.

Padėtis keitėsi Antrojo pasaulinio karo metu. Atsitraukdama vokiečių kariuomenė prievarta iškeldino visus gyventojus, įskaitant ir senuosius pamario žmones. Kartu su jais iškeliavo ir lietuviški laivybiniai žodžiai, nes šių žmonių tarpe buvo daug žvejų, laivininkų bei su laivyba susietų asmenų. Dauguma jų žuvo, kiti naujos valdžios buvo ištremti, likusieji vėliau gavo leidimą išvykti į Vokietiją.

Pokario metu į Lietuvai atitekusį pamarį atvyko daug ateivių iš Sov. Sąjungos. Tarp jų buvo daug laivybos mokovų, nes norėta atstatyti laivybą. Kartu su jais atėjo ir jų vartojami laivybos invardai. Su ateiviais atvyko ir vidurio bei rytų Lietuvos gyventojai, niekada nevartoję lietuviškų laivybos invardų ir nesuvokiantys laivybos sampratų. Kai kurie iš jų įsitraukė į laivybinę veiklą, pradėjo dirbti laivų statyklose, laivų taisyklose arba plaukioti laivais, tapdami net laivų laivūnais (laivų vadais). Tačiau visiems jiems neliko nieko kito kaip vartoti ateivių vartojamų invardiją bei kitus su laivybą susijusius žodžius, nes lietuviškų laivybos invardų nežinojo. Taip susiklostė dabar vartojama laivybinė invardija, kurioje pagrindinis žodis yra Rusijos laivyne vartojamas invardas su pridėta lietuviška galūne. Pavyzdžiui pateiksime I – svetimžodis, 2 – sulietuvintas invardas, 3 – lietuviškas invardas:

štag	štagas	styga
brašpil	brašpilis	inkaro trauktuvas
švartov	švartovas	raištas
švartovka	švartuotė	raištavimas
buksir	buksyras	saitas
buksirnoe sudno	buksyrinis laivas	saitlaivis
rumpel	rumpelis	elmentas
farvater	farvateris	laivakelis
kanal	kanalas	vandenkelis
nos sudna	laivo nosis	laivo priekis
korma	achteris	galaunė
gakabort	hakabortas	atgalis
planšir	planširis	preira
buj	buja	stoderė
ljaly	ljalai	bildės
pajoly	pajolai	tiliaudai
kliuz	kliuzas	vabra (inkar.), gvėra (raištas)
štyk	štekas	pusmazgis
kolonka	krovos kolonėlė	spanda
midel	midelis	viduklė

Lietuvos Valstybinės kalbos įstatymas reikalauja šalies viduje rašvedybą tvarkyti valstybine kalba. Tai privaloma ir Lietuvos įskaitoje esantiems laivams. Tačiau šiuo metu laivuose, plaukiojančiuose su Lietuvos vėliava, laivybinėse įmonėse dar plačiai vartojama rusų arba anglų kalba. Laivyboje taip pat kaip krante derėtų laikytis nuostatos: svetimžodžius vartoti tik tuo atveju, kai nėra savojo žodžio. Jeigu savas žodis yra buvęs, bet dėl kurių nors priežasčių pamirštas arba pakeistas svetimžodžiu, reikėtų jį prisiminti ir vartoti ne tik laivyboje, bet ir kasdieninėje kalboje. Žiniasklaidoje (telvaizdyje, dažniasklaidoje bei spaudoje) pasitaikantys svetimžodžiai, tokie kaip šliuzai (=laivų perkeltuvai), dokai (laivų pakeltuvai), triumai (=laivų sankrovos) ir panašūs liežuvlaužiai teršia valstybinę kalbą.

Ne vienas, net aukštąjį išsilavinimą turintis mokovas, laikosi nuomonės: jeigu svetimžodžiai jau prigijo, reikia ir toliau juos vartoti. Tokia nuomonė vyrauja ir Valstybinėje kalbos komisijoje. Net aiškindami per žiniasklaidos priemones, kaip taisyklingai vartoti lietuvių kalbą jos atstovai vartoja svetimžodžius, arba aiškina, kaip svetimžodį kirčiuoti, net neatsiklausdami užsieniečių, kurių tas žodis yra! Tačiau ar turime sutikti su svetimžodžių įsitvirtinimu? Po Pirmojo pasaulinio karo mūsų kalbininkai (nelygu dabartiniams!) K. Būga, J. Jablonskis ir kiti taip pat keitė "prigijusius" žodžius senais lietuviškais arba vykusiais naujadarais. Ir ką gi? Šimtmečiais gyvavę svetimžodžiai pasitraukė iš mūsų bendrinės kalbos! Pažvelkime, kaip svetimžodžiai virto lietuviškais žodžiais (eilės tvarka – svetimžodis, sulietuvintas žodis, lietuviškas žodis):

subota (sl.)	subata	šeštadienis
pančiaki (sl.)	pančiakos	kojinės
mart (germ.)	morčius	kovas
ubogij (sl.)	ubagas	elgeta
prud (sl.)	prūdas	tvenkinys
kugel (germ.)	kugelis	plokštainis
grib (sl.)	grybas	kremblys
bliudo (sl.)	bliūdas	dubuo
schleifen (germ.)	šleikos	petnešos
schnaps (germ.)	šnapsas	degtinė
gorilka (sl.)	arielka	degtinė
schmirgel (germ.)	šmirgelis	švitras
mustard (angl.)	muštarda	kartena
božnica (sl.)	bažnyčia	šventovė
kraan (ol.)	kranas	čiaupas
kran (germ.)	kranas	keltuvas
terminus (lot.)	terminas	invardas
remonter (pr.)	remontuoti	taisyti
procentum	procentas	nuošimtis (%)

Šiuo metu turime panašią padėtį. Laivyboje veši daugybė svetimžodžių, kuriuos galėtume pakeisti savais, pamirštais žodžiais. Šiuo metu ne tik laivuose, bet ir laivybos mokymo įstaigose dažnai vartojami olandų, anglų, vokiečių, slavų kilmės laivybos invardai yra nepateisinamas dalykas. Tuo keliu eidami galime atsidurti Rusijos laivyno padėtyje: Rusija, būdama didelė jūrinė valstybė ir turėdama gausų laivyną, savo imperatoriaus Petro I-jo nurodymu pakeitė laivybos invardus į olandiškus ir iki šiol neturi savo laivybinės invardijos!

Mūsų įsitikinimu, visai nebūtina vartoti svetimžodžius ir kai kuriuos "prigijusius" tarptautinius žodžius, nes dalyko esmę galime išreikšti savais žodžiais, pvz., kontinentas – žemynas; brezentas – kiltas; egzaminai – kvotimai; komisija – santalka; trotuaras – šaligatvis; korpusas (laivo) – stuobas; garantija – laidavimas; faktas – tikrybė; šansas – galimybė; periskopas – apdairas; rezultatas – išdava; polius – ašigalis; transportavimas – gabenimas; nervas – dirgena; ministerija – žinyba; radaras – dažninis apdairas; atmosfera – orgaubė; okeanas – vandenynas; štormas – audra; aisbergas – ledkalnis; įforminimas – įraštinimas; tunelis – urvakelis; horizontas – akiratis; špigatas – nuogarma; žaliuzi – juostinės užuolaidos, juostinės grotelės.

Kai kas mano, kad be tarptautinių žodžių neapsieisime. Su tuo reikia sutikti. Tačiau nepamirškime, kad daugelis mūsų laivyne vartojamų svetimžodžių yra visai ne tarptautiniai, nes vartojami tik Olandijos ir Rusijos laivyne. Tuo tarpu aukštesniosios ir aukštosios jūreivystės mokyklų nuostatuose aiškiai nurodyta, kad laivybinėse mokymo įstaigose užsienio kalba yra anglų kalba.

Svetimžodžių, ypatingai įmantrių, mėgėjai praeityje stengdavosi juos vartoti, norėdami iškilti kitų akyse, dažniausiai kokiame tolimame užmiestyje. Šiais laikais jie kelia tik atlaidžią šypseną, atseit, "keliolika įmantrybių išmoko, o taisyklinga kalba išreikšti mintis nesugeba". **V.P.**

Išganytojo Motinos Marijos paveikslas Pivašiūnų šventovėje Lietuvoje. Pagal jį sukurtas vitražas N. Pradėtosios Marijos vienuolijos koplyčioje Putname, CT. Autorius nenurodytas

Kodėl Lietuvoje - dvi Lietuvos?

ANTANINA GARMUTĖ

Vieniems viena – kaip motina. Kitiems kita – tarsi pikta pamotė. Kapitalizmas atsigręžė į mus dviveidžio Januso veidu. Apie tai kalbame su Piliuonos vidurinės mokyklos direktoriumi Rolandu Nėniumi kelyje į patriotinį renginį tėviškėje.

– Reformos vyksta visose srityse – žemės ūkyje, pramonėje, švietime, sveikatos apsaugoje, – kalba direktorius. – Reformos būtinos, tačiau tai, kaip jos atliekamos, kartais kelia susirūpinimą. Reikia numatyti ir ribas, nuo kurių prasideda atvirkštinis procesas, griovimas. Mums, pavyzdžiui, dar naudinga, kad išliktų vidurinė mokykla. Bet nenumaldomai artėja vidurinio mokslo išgyvendinimas kaime. Štai Pakuonyje jau nebe vidurinė, o tik pagrindinė. Tokios pat mokyklos Viršužigly, Margininkuose. Ar įstengs visi vaikai važinėti į miestus, abejotina.

– Spaudos duomenimis, šiemet mokyklos nebelanko jau apie 45,000 vaikų. Kai tėvai yra netekę darbo, vaikai badauja, rausiasi šiukšlynuose, jiems ne mokslai rūpi. Visuomenės kultūros lygį vaizdžiai atspindi populiari televizijos laida *Klausimėlis.* Žurnalistas pateikia praeiviams įvairius klausimus, į kuriuos sulaukia, švelniai tariant, keistų atsakymų. Pavyzdžiui: "Kas yra cenzūra?" "Amerikos prezidentė", atsako žvali jaunuolė. "Trąšos" – teigia jaunas vyras. "Adamkienės mergautinė pavardė" – tvirtina gražiai apsirengusi mergina. "O kas Mona Liza?" "Rusijos carienė", "Daina tokia", – atsakinėja žmonės, nė kiek nesusimąstydami apie skurdų kultūrinį išprusimą.

Yra tarsi 2 Lietuvos – "elito" ir skurdžių – šiukšlynų, trihektarių-sklypininkų valstybė. Kaip ir sovietmečiu, įsigali dviguba moralė (viena sau, kita – visuomenei), dviguba buhalterija, kai valstybei nemokami mokesčiai, ir t.t. Didėja atotrūkis tarp turtuolių ir vargšų. Kaip niekur Europoje, Lietuvoje negirdėta pajamų nelygybė. Į socialiai remtinų asmenų sluoksnį patenka ne tik pensininkai, bet ir inteligentai – gydytojai, mokytojai, kultūros darbuotojai.

Jaunimas nesitaiksto su esama padėtimi. Todėl kasmet į svečias šalis emigruoja apie 20, 000 darbingiausių, veikliausių žmonių. Kodėl Lietuvoje – dvi Lietuvos?

Teisinamės sovietiniu palikimu, kad laisvei esame nesubrendę. (Kažin, ar vien tai). Subliuško seimo pirmininko bandymas įvesti atsakomybę už kenksmingus veiksmus – vadinamą kontroliuojamąją demokratiją. Nors ir šiandien prisimename vyskupo Motiejaus Valančiaus kovą už blaivybę, tačiau kai kurių seimo politikų galvose ūžė "naujos" idėjos –legalizuoti naminės degtinės varymą... Net pačiais aršiausiais okupacijų metais to nėra buvę.

Politikos veikėjus renka visuomenė. Toji pati, kuri atsakinėja į minėtą televizijos "klausimėlį". Problema sukasi uždaru ratu.

Per 12 pastarųjų metų mūsuose dvigubai padidėjo nusikalstamumas, išaugo nauja – sąvartynų žmonių – karta. Ir negausus, bet stiprus, grobuoniškas "elitas". Gyvena jie pagal savus, vartotojiškus dėsnius. Todėl viską kaltinti vien sovietiniu mentalitetu, o ne atsakomybės stoka, būtų naivu.

Arkivyskupas Sigitas Tamkevičius, racionalaus proto žmogus, teisingai pastebėjo, kokioje gilioje krizėje yra visuomenės sąžinė. "Žmonės ne tik daro nusikaltimus, bet ir mąsto, jog elgiasi visiškai teisėtai. Net Dekalogo nepaisoma – stengiamasi jį revizuoti sau pageidautina linkme", – mato realybę arkivyskupas.

Pagal Vydūną, doras žmogus yra žmogus sau. Tyros sąžinės. O kaip atrodo Dekalogas sau? (Viskas galima ir viskas leistina? Dieve, apsaugok!).

Ar ne todėl atsirado – ir kiekvieno tikro patrioto širdį žeidžia – tos dvi Lietuvos? Tragiškai nuskurdinta. Ir toji – plėšri, laisve persisotinusi.

– Išeitis viena, – sako jaunas vyras, Piliuonos vidurinės mokyklos direktorius Rolandas, – nepalūžti. Nenuleisti rankų. Jeigu pyksti ant gyvenimo, reikia jį tobulinti!

Žinoma, reikia. Būtina. Gamtos mokslas žino: krokodilai niekada nevaldys pasaulio, nors jie išliko iš dinozaurų eros.

Tūkstančiai knygų Lietuvai

Apie knygų siuntimą į Lietuvą sovietmečiu ir po jo bei to darbo bičiulius-geradarius

GENIUS PROCUTA

Vakarietiškas mokslines ir menines knygas pradėjau siųsti Vilniaus universitetui, kai gyvenau Čikagoje ir studijavau University of Chicago aspirantūroje. 1966-67 m. sandūroje 3 mėnesiams į Čikagos universitetą atvyko Vilniaus universiteto rektorius, pasaulinio masto matematikas dr. prof. Jonas Kubilius.

Aš su juo nuo pirmos jo atvykimo savaitės susipažinau ir užmezgiau nuoširdžius ryšius. Mes susitikdavome mažiausiai pora kartų per savaitę jo kabinete ar universiteto kavinėse ir ilgai kalbėdavomės. Jis man per tuos 3 mėnesius smulkiai išpasakojo, kas dėjosi Lietuvoje pokaryje (apie partizaninį karą, kolektivizaciją, kaip jam ir kitiems lietuviams buvo sunku apsispręsti stoti į LKP) ir vėlesnes Vilniaus universiteto bei kitų kūrybinių institucijų ir lietuvių intelegentijos problemas. Aš jam smulkiai išpasakojau išeivijos lietuvių politinę ir kultūrinę veiklą.

Po pirmųjų mūsų susitikimų ir pokalbių prof. J. Kubilius paprašė mane jam parūpinti Krėvės *Dangaus ir žemės sūnūs* ir kuo pilnesnius paskutiniųjų metų *Metmenų* ir *Aidų* komplektus. Vėliau apsilankęs jo universitetiniame bute pastebėjau daugiau Amerikoje išleistų lietuviškų knygų, *Draugo, Naujienų* ir, rodos *Dirvos* laikraščių numerius. Jis man sakė, kad grįžęs iš universiteto, mažiausiai 2 - 3 valandas kiekvieną vakarą skaito vakarietišką lietuvių spaudą.

Jo mokslinio apsikeitimo vizitui einant į galą, ėmėme diskutuoti, kaip mes laisvėje gyvenantieji lietuviai galėtume padėti Lietuvai, lietuviams spirtis prieš sovietizaciją ir rusifikaciją. Kadangi mano specilizacija buvo vadinamos "sovietinės studijos", aš labai atidžiai ir sistemingai sekiau sovietinę Lietuvos periodiką. Įdomiausia buvo kultūrinė spauda – savaitraštis *Literatūra ir menas,* mėnesiniai žurnalai *Kultūros barai* ir *Pergalė.* Iš viso skaičiau arti 30 sovietinės Lietuvos laikraščių ir žurnalų. Tai man sudarė gan gerą vaizdą, kas dedasi Lietuvoje.

Pastebėjau, kad už trejų metų (1970) Vilniaus universiteto biblioteka (įsteigta 1570) minės labai reikšmingą 400 metų sukaktį, kuriai jau buvo imta ruoštis. Laimingu sutapimu VUB direktorius Levas Vladimirovas laimėjo konkursą ir tapo Jungtinių Tautų bibliotekos direktorium. Jo pastangomis Vilniaus universiteto bibliotekos 400 m. sukaktis buvo įtraukta į UNESCO minimų kultūros institucijų programas ir tuo būdu įgavo tarptautinę reikšmę.

Tame renginyje pastebėjau "plyšį", per kurį buvo galima padėti seniausiai ir garbingiausiai Lietuvos bibliotekai ir tuo pačiu Lietuvos inteligentijai. Sekantį kartą susitikęs su prof. J. Kubilium papasakojau savo planą: ar nebūtų galima Vilniaus universiteto bibliotekos 400 metų sukakties proga dovanoti simbolinį 400 mokslinių ir meninių vakarietiškų knygų rinkinį. Jo veidas nušvito, – tikrai tai įmanoma.

Neatmenu, ar tą pačią dieną, ar sekančią abu aptarėme, kaip tą sumanymą reikėtų įgyvendinti. Reikėjo būti atsargiems, kad šis pirmasis beprecedentinis ėjimas, kurių "dypukai" ar "nacionalistai" iš užsienio dovanoja "komunistiniam" universitetui vakarietiškų (angliškų) knygų rinkinį.

Sutarėm, kad knygos bus siunčiamos Vilniaus universiteto rektoriaus vardu, bet kiekvienoje knygoje bus įlipintas "ex-libris" su lietuviška ir angliška dedikacija "Vilniaus universiteto bibliotekai jos 400 metų sukakties proga 1570-1970". Tą knygženklį sukūrė dail. Vytautas Virkau. Aš iš savo pusės paprašiau, kad po knygų gavimo (per šešis mėnesius) būtų universitete surengta vieša dovanotų knygų paroda. Vilniaus universitetas tą prašymą – sutarimą įvykdė per pirmuosius 3 mėnesius. Universiteto laikraštyje, literatūriniame žurnale *Pergalė* ir *Gimtajame krašte* ta dovanotų knygų paroda buvo gan plačiai aprašyta. Surinkome – nupirkome daugiau kaip 400 gerų akademinių ir meninių knygų, jų pasiuntėm truputį per 600 tonų.

Ta knygų dovana buvo organizuota mano po Čikagos "Santaros-Šviesos" skyriaus sparnu, bet prie jos prisidėjo taip pat ateitininkų ir neolituanų žmonės. Vėliau jie kažkaip atkrito.

Iš to abiem pusėm svarbaus įvykio truputį ironiškai pasisakė tuometinis *Draugas* ir *Dirva*.

Kai Vilniaus universitetas šventė savo 400 metų sukaktį 1979 metais, ta pati grupė pasiuntė gerokai per 2000 knygų, šį kartą įdėdama ir Vakaruose leistų lietuviškų mokslinių knygų. Po to Amerikos lietuvių architektų ir inžinierių sąjunga pasiuntė porą šimtų knygų Vilniaus universitetui. Taip buvo pralaužti vakarietiškų knygų keliai į sovietų okupuotą Lietuvą.

Lietuvai atgavus – išsikovojus naująją nepriklausomybę, knygų siuntimas labai išsiplėtė. Žinau, net sovietiniais laikais, pvz. Br. Saulėnas Toronte rėmė Vilniaus universiteto biblioteką, dabar jis remia Alytaus (tikriausiai gimtojo) miesto biblioteką, Vytautas Kulnys – Šiaulių miesto ir universiteto bibliotekas.

Per atgautos nepriklausomybės dešimtmetį išplėčiau Lietuvos bibliotekų rėmimą kone į tuziną: Vilniaus, Kauno (VD) ir Klaipėdos universitetų, Plungės, Utenos, Tauragės ir Vilkaviškio miestų viešąsias bibliotekas, Lietuvių literatūros ir tautosakos institutus, M. K. Čiurlionio menų gimnazijos, Gudino restauracijos centro ir Vilniaus arkivyskupijos. Tai buvo atitinkamos jų paskirčiai knygos, žurnalai, anglų, lietuvių, prancūzų, vokiečių ir retkarčiais ispanų kalbomis.

Per dešimtmetį pasiunčiau apie 7,000 (tūkstančius) knygų ir žurnalų. Be kitų knygos bičiulių pagalbos nebūčiau galėjęs tiek padaryti.

Dėkoju, tik bijau gal ką nors būsiu pamiršęs šį mano darbą pinigais ir knygomis parėmusius. Tai Tanja ir Tilis Vasiliauskai 400 dol., Fima (Frank) Sorkin (Hummingbird iš lietuviškų žemių kilęs savininkas) 250 dol., dr. Jadzė Rimšaitė 200 dol., norintis išlikti anonimas lietuvis daktaras 80 dol., advokatas H. Steponaitis 60 dol., Valerijono Gylio atminimui jo giminės paaukojo 50 dol., Kanados lietuvių fondas 400 dol. Knygomis parėmė Tėvai pranciškonai – Prisikėlimo parapija, archit. Algimantas Banelis, S. ir V. Balsevičiai, J. ir Eug. Čuplinskai, V. ir D. Karosai, K. Manglicas, R. Gylytė-Kazlauskienė, Gailė Šaltmiraitė (iš a.a. Vlado Šaltmiro bibliotekos, kuris gyvas būdamas rėmė ir skatino šį darbą). Prisimenu p. Tatanją, germanistiką baigusią U of T, deja, pamiršau jos pavardę. Jei ką nors dar pamiršau, labai atsiprašau.

Dzūkijos knygnešiai

Jais domisi ir dabartinės Lietuvos istorikai. Tai matyti iš leidinio *Pirmasis Dzūkijos kultūros kongresas*

Dzūkijos žemėje taip pat buvo platinamos knygos lotyniškom raidėm. Benjamino Kaluševićaus leidinyje *Pirmasis Dzūkijos kultūros kongresas,* pateikia žinių apie Dzūkijos knygnešius. Jis teigia, kad tuo klausimu rašė istorikai – J. Totoraitis, A. Tyla, R. Bėbra, V. Merkys.

1894 m. į Alytų atvyko Seinų kunigų seminarijos auklėtinis Vincas Dargis. Jo veikla buvo išaiškinta ir 3 metus teko praleisti tremtyje Černigovo gubernijoje. Krokialaukio apylinkėse spaudą platino Kazys Stasiukynas, Jonas Mardosas. Juozo Masiulevičiaus iš Ūdzijos namuose kun. Antanas Radušis buvo įrengęs knygų sandėlį. Simno apylinkėse taip pat būta daug knygnešių. S. Belekevičiaus, M. Bubnienės, A. Jurgelionio namuose kratų metu rasta nemažai uždraustos literatūros, o Kazys ir Pranas Mažeikos buvo sulaikyti Vilkaviškyje su knygomis.

Už rastas lietuviškas knygas nubaustas iš Daugų apyl. M. Sakalauskas, puniškis P. Paukštys, iš Obelijos J. Krukonis, J. Gadišauskas, iš Vezebiejų A. Liegus. Lazdijų rajone pasižymėjo knygnešys Jonas Kaluškevičius. Jis sugebėjo spaudą nuvežti į Rudaminą, Krosną, Simną, Seinus, Smalėnus ir kitur. Taip pat knygnešiai J. Barauskas, A. Pajaujis, J. Rizauskas ir kt. Šie žmonės buvo žymūs Būdviečio apylinkėse.

Lazdijų rajone aktyviai platino spaudą knygnešiai – K. Tumasonis iš Seirijų, P. Srednickas iš Lazdijų, D. Jenavičius iš Veisiejų, K. Pacevičius iš Metelių, A. Salyklis iš Šventežerio. Kučiūnų, Krosnos, Teizų, Baltašiškės, Abarauskų vietovių, knygnešius su knygomis buvo sulaikę Naumiesčio pasienio žandarai.

Varėnos rajone labai gerai organizuotai dirbo Valkininkų knygnešiai. Jų pagrindiniu organizatorium buvo kunigas Silvestras Gimžauskas. Jam daugiausia padėjo J. Uždavinys, J. Saulėnas, M. Marevičius, A. Noreikaitė ir kt. Merkinėje spaudos platinimą organizavo 1890 m. atvykęs iš Vilniaus seminarijos auklėtinis kun. Konstantinas Jagminas, įtraukęs šiton veiklon aplinkinių kaimų valstiečius: brolius Jurgį ir Martyną Milius, K. Barysą, J. Krukonytę, J. Kizevičių ir kt.

Pilkosios armijos knygnešiai atkakliai dirbę 40 metų, kovojo už Tėvynės Lietuvos laisvę ir egzistenciją. Jų darbai mūsų istorijoje šviečia lietuviškų raidžių šviesa. Jų didelio vargo ir skausmo kaina galime džiaugtis gimtaja kalba.

Antanina Urmanavičienė

Vilniečių merginų būrelis poilsiauja **Nuotr. V. Kapočiaus**

Dr. Gina J. Ginčauskaitė
optometristė
1551 Bloor Street West,
Toronto, Ont. M6P 1A5
(prie Lietuvių Namų)
Priima pacientus pagal susitarimą
Tel. 416 532-7115
Susitarus priima pacientus ir vakarais

LAISVOJE TĖVYNĖJE

MĖLYNOJI VĖLIAVA NIDAI

Š.m. balandžio 26 d. Kopenhagoje tarptautinio Aplinkosauginio Švietimo fondo (FEE) Mėlynosios vėliavos priežiūros taryba, įvertinusi Neringos paraišką, nusprendė Nidos paplūdimiui suteikti Mėlynąją vėliavą. Tai aukščiausias paplūdimio aplinkosauginės ir paslaugų kokybės įvertinimas, pripažintas visoje Europoje ir už jos ribų. Mėlynosios vėliavos programa užtikrina, kad apdovanotas paplūdimys atitinka 27 FEE nustatytus reikalavimus. Jie suskirstyti į keturias grupes – aplinkosauginis švietimas, aplinkosaugos valdymas, paslaugos, vandens kokybė bei saugumas. Neringos miesto savivaldybė Mėlynosios vėliavos programoje dalyvauja nuo 2001 m., Palangos – nuo 2002 m. Mėlynosios vėliavos programą Lietuvoje koordinuoja Lietuvos žaliųjų judėjimas.

TVARKYS TRANSPORTĄ

Kaip praneša LGTIC, gegužės 3 d. Kaune lankėsi Čekijos Brno miesto viešosios transporto firmos atstovai. Jie pasidalino patirtimi apie viešojo transporto galimą tobulinimą, pasiūlė pagalbą. Kaune prieš pora metų buvo parengtas pertvarkos plano projektas, tačiau artimiausiu metu jį planuojama dar patobulinti. Pastaruoju metu, atnaujinus miesto autobusų bei troleibusų parkus, savivaldybei pavyko susigrąžinti dalį keleivių, tikimasi ir toliau gerinti miesto transportą.

DOMISI KARIŲ SIELOVADA

Neseniai paskirtas Šventojo sosto atstovas Lietuvoje apaštalinis nuncijus arkivyskupas Peter Stephan Zurbriggen gegužės 6 d. tarėsi su krašto apsaugos ministeriu Linu Linkevičiumi apie Lietuvos karių sielovados veiklą. Jis taip pat susitiko su Lietuvos kariuomenės kapelionais, kurių yra penkiolika. Jie lankosi kariniuose daliniuose ir dirba savo parapijose. Šventojo sosto vyskupų kongregacija prieš pusę metų patvirtino Lietuvos kariuomenės ordinariato statutą. Arkivyskupas Zurbriggen įteikė skiriamuosius raštus prezidentui Valdui Adamkui šių metų kovo pradžioje, rašo LGTIC.

PARTIJŲ BENDRADARBIAVIMAS

Dvi centro dešiniosios partijos – konservatoriai ir modernieji krikščionys demokratai – gegužės 6 d. pasirašė strateginio bendradarbiavimo principus, praneša LGTIC. Šis dokumentas numato steigti dviejų partijų nuolatinio bendradarbiavimo komisiją, kuri svarstys pasirengimo prezidento ir savivaldybių tarybų rinkimams klausimus, aptars bendradarbiavimo seime ir kitose politinėse institucijose gaires, derins ideologines nuostatas ir programinius principus bei rengs ilgalaikio bendradarbiavimo strategiją. Toks bendradarbiavimas padės partijoms derinti veiksmus rengiantis savivaldybių ir prezidento rinkimams. Tikimasi, kad šį žingsnį, jungiantį centro dešinės partijas, žengs ir liberalai su centristais.

EUROPOS DIENA

Lietuvoje ketvirtą kartą paminėta Europos diena, gegužės 9-oji, rašo LGTIC. Visą savaitė vyko įvairūs renginiai, informuojantys gyventojus apie Lietuvos įsijungimą į Europos sąjungą. Europos dieną vilniečiai buvo kviečiami apsilankyti Europos parke, kur su atvykusiais bendravo prezidentas Valdas Adamkus, Europos komisijos delegacijos Lietuvoje vadovas Michael Graham, užsienio reikalų ministeris ir vyriausias derybininkas su ES. Įvairiose vietose buvo parodos, "infopalapinės", eitynės, koncertas, rungtynės.

SPAUDOS DIENA

Gegužės 7 d. prezidentūroje buvo surengtas priėmimas spaudos atgavimo, kalbos ir knygos dienos proga. Sukviesti buvo žurnalistai, rašytojai, kalbininkai ir literatūrologai, kuriuos sveikino prezidentas Valdas Adamkus, ministeris pirmininkas Algirdas Brazauskas, seimo pirmininkas Artūras Paulauskas. Po oficialios programos ir sveikinimų vyko pramoginė programa, loterija, taip pat buvo surengta nuotraukų paroda.

ONKOLOGŲ KONFERENCIJA

Vilniuje gegužės 3-5 d.d. vyko Trečiasis Baltijos kraštų onkologų kongresas. Pirmasis vyko Taline 1994 m., antrasis – 1998 m. Rygoje. Dalyvavo trijų Baltijos valstybių gydytojai bei mokslininkai ir taip pat keliasdešimt pasaulio žymių onkologijos specialistų. Lietuvoje dažniausiai pasitaikantis vyrams yra plaučių vėžys, tačiau didėjo vyrų sergamumas prostatos vėžiu. Moterys 2001 m. dažniausiai sirgo krūties vėžiu, antroje vietoje buvo odos vėžys. Ypatingą rūpestį kelia piktybinių auglių vėlyvas diagnozavimas – apie 20-22% išaiškintų navikų būna jau ketvirtos stadijos. Kongrese pasidalinta diagnostikos ir gydymo patirtimi, aptarti įvairių terapijų ir slaugos klausimai.

NAUJAS KONSULAS

Venezueloje pareigas pradėjo eiti naujasis Lietuvos garbės konsulas Boris Petrasevičius. Konsulas gyvens antrajame pagal dydį Venezueloje Maracaibo mieste, praneša LGTIC. Jis yra lietuvių kilmės Venezuelos pilietis, baigęs tos valstybės karo akademiją, ilgą laiką tarnavęs kariuomenėje ir gavęs majoro laipsnį. Aktyvus lietuvių bendruomenės narys, jis ketina skirti daugiausia dėmesio prekybinio ir ekonominio bendradarbiavimo tarp Lietuvos ir Venezuelos plėtrai bei kultūrinių ryšių stiprinimui. Nuo 1992 metų veikusi Lietuvos ambasada Venezueloje 2001 m. lapkričio mėnesį buvo perkelta į Argentiną. Pietų Amerikoje Lietuvos garbės konsulatai veikia dar ir Brazilijoje, Dominikos respublikoje, Ekvadore, Jamaikoje, Kolumbijoje, Meksikoje, Panamoje bei Urugvajuje. **RSJ**

"Dievas teikia mums meilę, kad mylėtume tą, kurį Jis mums duoda"

Lougheed Funeral Home

Žmonės, kurie atjaučia kitus

Sudbury Ontario

Įvedu šildymo ir vėsinimo sistemą, atlieku visus taisymo ir skardos darbus

(Esu "Union Gas" atstovas)

Jurgis Jurgutis

Tel. 905 383-9026

154 Darlington Dr.
Hamilton, Ontario L9C 2M3

PĖDOS SPECIALISTAS

CHIROPODIST **ROBERTAS NEKRAŠAS,** M.D., D.CH.

- KULNO SKAUSMAI
- PĖDOS SKAUSMAI
- PIRŠTŲ DEFORMACIJOS
- NAGŲ DEFORMACIJOS IR GRYBELINIAI SUSIRGIMAI
- ĮAUGĘ NAGAI
- VIETINĖ NEJAUTRA IR CHIRURGINIS GYDYMAS
- SENIORŲ PĖDŲ PRIEŽIŪRA

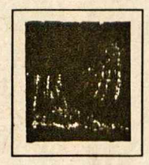

- VAIKŲ EISENOS NESKLANDUMAI
- PLOKŠČIAPĖDYSTĖ IR EISENOS SUTRIKIMAI
- PĖDOS DEFORMACIJŲ TAISYMAS ORTOPEDINIAIS INDĖKLAIS
- PRIIMAME VISUS PLANINIUS DRAUDIMUS
- STERILŪS ĮRANKIAI

PRIIMAME LIGONIUS TRIJOSE JUMS PATOGIOSE VIETOSE:

✗ ANCASTER, 352 WILSON ST. E. TEL 648-9176
✗ HAMILTON, 609 UPPER JAMES ST. TEL 388-3541
✗ HAMILTON, 255 MAIN ST. W. TEL 523-7944

Lietuvos mokytoja GENĖ KRUČKAUSKIENĖ-RAŽANSKIENĖ su savo mokiniais, pagaminusiais inkilėlius paukščiams

Hamilton, Ont.

A.a. RIMO BAGDONO atminimui "Pagalbai Lietuvos vaikams" aukojo: $25 – A. Gailienė; $20 – E. A. Tėveliai.

A.a. ALBERTINAI MAČIUKIENEI mirus, užjausdami jos sūnus – Ričardą ir Ernestą, dukrą Vandą, seserį Zuzaną ir jų šeimas, "Pagalbai Lietuvos vaikams" aukojo: $50 – J. Asmenavičius; $30 – E. M. Klevas; $20 – E. K. Gudinskai, D. M. Jonikai, J. V. Svilai, V. P. Šidlauskai; $10 – G. Agurkienė, D. Garkūnienė, J. Juozaitienė.

Visiems aukojusiems nuoširdžiai dėkoja – **PLV komitetas**

KLEBONO PAGERBTUVĖS. Staigmeną savo klebonui kun. Juozapui Žukauskui, OFM, padarė parapijiečiai. Idėją šiai staigmenai pasiūlė visuomeninės sekcijos pirm. Regina Choromanskytė, o visus paruošimo darbus atliko geranoriškai nusiteikę parapijos žmonės. Balandžio 22 d. suėjo metai, kai kun. Juozapas dirba Hamiltone. Parapija atjaunėjo. Vis daugiau jaunų veidų matosi šventovėje. Atsirado mažylių, kurie noriai patarnauja prie altoriaus ir dar daug malonių naujovių atsirado.

Balandžio 22 d. klebonas buvo nustebintas, kai jį, pakviestą į Jaunimo centrą, žmonės sutiko plojimais ir atsistojimu. Nesitikėjo rasti pilną salę žmonių. Parapijos v-bos pirm. Marius Gudinskas pasveikino kleboną, padėkojo už jo atliekamą darbą ir palinkėjo sėkmės ateityje. Marius pasidžiaugė, kad parapijiečiai noriai dalyvauja renginiuose. Jei pernai sutinkant naująjį kleboną užteko vietos salėje, tai šiais metais ten jau būtume neišsitekę.

Hamiltono Aušros Vartų lietuvių parapijos klebonas kun. Juozapas Žukauskas, OFM, su jaunaisiais parapijiečiais Nuotr. M. Borusienės

Toliau programai buvo pakviesta Marija Kalvaitienė. Ji nuotaikingai perskaitė nežinomo autoriaus *Pamąstymai apie mūsų kleboną*, kuriuose su humoro atspalviu paliesti parapijoje nuveikti darbai ir klebono mėgstami laisvalaikio užsiėmimai. Kadangi klebono gimtadienis buvo tik už poros dienų, tai jauniausieji parapijiečiai atgabeno jam gimtadienio tortą su daug žvakučių, o parapijiečiai užtraukė *Ilgiausių metų*. Klebonas padėkojo visiems susirinkusiems bei ruošusiems šią šventę ir sakė, kad planų ateities darbams yra daug, kiekvienas norintis prie tų darbų prisidėti yra laukiamas. Parapijos v-ba dėkinga I. Vasiliauskienei už kavutės paruošimą, M. Vaitonienei – už darbų koordinaciją, M. Kalvaitienei – už gražiai paskaitytus pamąstymus ir visoms ponioms už suneštas gausias ir skanias vaišes. **D.G.**

Hamiltono lietuvių pensininkų klubo "Ąžuolas" narių vardu P. Šidlauską sveikina A. Matulicz ir D. Garkūnienė. Prie jų – žmona Vanda Nuotr. M. Borusienės

PENSININKŲ KLUBO "ĄŽUOLAS" pirmininkas Petras Šidlauskas savo namuose draugų ir bičiulių būryje atšventė aštuoniasdešimtmetį. Jis yra aktyvus Hamiltono bendruomenės narys. Be sėkmingo vadovavimo lietuvių pensininkų klubui, jis yra lietuvių pensininkų namų "Rambynas" administracinio komiteto narys; laisvalaikį mėgsta praleisti gamtoje žvejodamas arba medžiodamas. Draugiškas, paslaugus, kai reikia kam nors pagalbos, todėl ir susirinko gausus būrys norinčių Petrui palinkėti sveikatos ir prasmingos veiklos.

Labai įspūdingai eilėmis Petrą pasveikino svečias iš Lietuvos p. Maciukas. Eiles skaitė žemaitiška tarme, labai pralinksmino ne tik turiniu, bet ir perdavimo originalumu. Klubo "Ąžuolas" vardu sveikino bei gėles įteikė Aldona Matulicz ir D. Garkūnienė. Sugiedota *Ilgiausių metų*. P. Šidlauskas padėkojo už atsilankymą ir gražius linkėjimus, prasitarė, kad vis dar nori veikti, dirbti, nenurimti. Jam nesunku kas savaitę vykti į Torontą į choro "Aras" repeticijas, dalyvauti renginiuose Hamiltone. Sunku būtų nieko neveikti. Jubiliato žmona Vanda paruošė puikias vaišes, todėl svečiai užsibuvo iki vėlaus vakaro. **D.G.**

Brazilijos lietuvės moterys ir skautės procesijoje Išganytojo Motinos Marijos garbei Nuotr. A. Rudžio

SU ŠTURMU

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ
LĖKTUVU arba LAIVU

905 • 271 • 8781

PETRAS ŠTURMAS

Paėmimas iš namų pagal susitarimą iš Toronto, Hamiltono, Niagara Falls, Londono, Wasaga Beach apylinkių

RE/MAX FOUR SEASONS REALTY LIMITED

Member Broker, 67 First Street
Collingwood, Ontario L9Y 1A2

Parduodant, perkant ar tik dėl informacijos apie namus, vasarnamius, ūkius, žemes Wasagos, Staynerio ir Collingwoodo apylinkėse kreipkitės į

Angelę Šalvaitytę, B.A.,
pirkimo ir pardavimo atstovę.
Ji mielai jums patarnaus.

Darbo tel. 705-445-8500
Namų tel. 705-429-6428
Elektroninis paštas: angie@angiesalvaitis.com
Tinklavietė: www.homesgeorgianbay.com

LIETUVIAI PASAULYJE

JA Valstybės

Lietuvių katalikų religinės šalpos (LKRŠ) direktorių posėdis įvyko vasario 2 d. Šalpos patalpose Brooklyn, NY, mieste. Jis pradėtas Mišiomis, kurias koncelebravo vysk. Paulius Baltakis, OFM, su kitais septyniais kunigais direktoriais, LKRŠ tarybos nariais. LKRŠ direktorių tarybos pirmininkas vysk. P. Baltakis, OFM, savo žodyje apibūdino šalpos nuveiktus darbus ir toliau skatino tarybos direktorius plėsti sėkmingą veiklą. Ižd. kun. V. Volertas pranešė, kad finansiniai reikalai kruopščiai ir teisingai yra tvarkomi. Išsamų pranešimą padarė LKRŠ reikalų vedėja V. Jankauskienė. Nuo praėjusių metų spalio mėn. Lietuvai paskirta 204,170 dol. finansinės paramos. Studentams Lietuvoje išduotos po 300 dol. 62 stipendijos. Gauti padėkos ir įvertinimo laiškai. Nuspręsta prisidėti prie APPLE (American Profesional Partnership for Lithuanian Education) amerikiečių mokytojų užmojo suorganizuoti vasaros religijos - etikos ir katalikiškų mokyklų kursus. Po trumpų svarstymų priimtas 2003 m. biudžetas. Po pietų vėlyvos popietės posėdis baigtas prel. A. Kontauto malda.

Brazilija

Vasario 16-tosios minėjimas Vila Zelinoj pradėtas pamaldomis. Mišias Šv. Juozapo šventovėje atnašavo kun. P. Rukšys, pasakydamas ir pamokslą apie šių laikų Lietuvos kankinius: Arkiv. T. Matulionį, arkiv. M. Reinį, vysk. V. Borisevičių ir kitus. Pamaldose organizuotai dalyvavo lietuviai skautai, ansamblio "Rambynas" šokėjai. Seselių pranciškiečių salėje vyko minėjimo programa. Ji pradėta Brazilijos himnu ir BLB valdybos pirm. V. Tatarūnienės įvadiniu žodžiu. Susirinkusiuosius sveikino Brazilijos lietuvių jaunimo sąjungos vardu T. Batrimavičius, Lietuvių sąjungos – A. Saldys, Šv. Juozapo bendruomenės ir lietuvių parapijos – kun. P. Rukšys. Pagrindinę kalbą pasakė Lietuvos konsulas Sao Paulo mieste J. Valančius, primindamas, kad per 12 metų Lietuvoje padaryta pažanga. Jis taipgi ragino Brazilijos lietuvių jaunimą geriau pažinti Lietuvą, įvertinti lietuvių kultūrą bei tradicijas. Po programos sporto salėje vyko vaišės. (*Mūsų Lietuva 2002 2 nr.*)

Latvija

Lietuvių vidurinėje mokykloje Rygoje mokosi 148 mokiniai. Veikia dainų ir tautinių šokių ansamblis, dramos vienetas. Pastarasis pastatė V. Palčiauskaitės trijų veiksmų dramą *Skersgatvio pasaka,* tos pačios autorės vieno veiksmo pjesę *Kiškių nuotykiai naujų metų išvakarėse* ir dviejų veiksmų spektaklį *Mėnulio gėlė.* Rengiami ir koncertai. Prieš praėjusių metų Kalėdas, gruodžio 16, naujai įrengtoje mokyklos salėje įvyko mokinių koncertas paminėti Rygos 800 metų sukakčiai. Pirmoje koncerto dalyje dainos, eilėraščiai buvo skirti Rygai, o kita dalis – liaudiška lietuvių muzika su skudučiais, birbynėmis, lietuviškomis sutartinėmis. Gausiai dalyvavo mokinių tėvai, seneliai ir kiti tautiečiai. Mokykloje įrengta nauja biblioteka, gausiai skaitytojų lankoma. Planuojama įrengti mažųjų kampelį, kur jie galės ir pažaisti. Parengti planai sporto salei ir bendrabučiui. Mokyklą dažnai aplanko Lietuvos mokytojai, valdžios pareigūnai. Jai nuo pat pradžios vadovauja pareiginga ir sumani direktorė Aldona Treija. (*Pasaulio lietuvis* 2002 m. 3 nr.).

Lenkija

Tautinių mažumų organizacijų protestai, kaip vasario 5 d. laidoje rašo lenkų laikraštis *Gazeta Wspolczesna,* privertė Lenkijos kultūros ministeriją sulaikyti drastišką finansinės paramos apkarpymą tautinėms mažumoms. Tikimasi, kad tautinių mažumų finansavimas pasieks praėjusių metų lygį. Pasak seimo tautinių mažumų komisijos atstovo E. Czykwin, Finansų komisija sutiko, kad tautinės mažumos (tarp jų ir lietuviai) gautų tokią pačią paramą kaip ir praėjusiais metais. Taip pat į seimą pateko ir Tautinių mažumų projektas, kuriame numatoma, kad ten, kur gyvena tautinės mažumos, gatvių pavadinimai gali būti pažymėti dviem kalbom, o įstaigose mažumų kalba vartojama kaip pagalbinė.

Seinuose, kaip sausio 23 d. laidoje rašoma laikraštyje *Kurier Porany,* atidaromas Pasienio centras, kuris gali tapti Europos tautinių mažumų centru. Per šventes minėtame centre vyks susitikimai su rašytojais, poetais, politikais, kur bus sprendžiami tautinių mažumų klausimai. Organizacija "Pogranicze" dirba su visomis šios Europos dalies tautinėmis mažumomis. Centro steigėjas K. Czyzewski galvoja, kad ši įstaiga padėsianti įvairių kultūrų atstovams surasti bendrą kalbą. Jis taipgi norėtų šiame regione atidaryti ir daugiau tokių centrų. (*Aušra* 2002 m. 3 nr.).

Australija

A. a. Marytė Švedienė, 81 metų, mirė š.m. vasario 10 d. Westmead ligoninėje, Sidnio mieste. Velionė gimė 1921 m. liepos 7 d. Ricelių kaime, netoli Druskininkų. Augo keturių seserų Balčių šeimoje. Baigusi vidurinį mokslą ir vaikų darželio kursus, darbavosi Alytuje. Karui baigiantis su dėde pasitraukė į Vokietiją. Gyveno amerikiečių zonoje ir mokytojavo vaikų darželyje. Ji 1947 m. su Antanu Švedu sukūrė šeimą. Vokietijoje gimė sūnus Vytautas, 1949 m. išvyko į Australiją ir įsikūrė Sidnio mieste. Čia gimė duktė Nijolė. Abu Švedai įsijungė ir į lietuvių bendruomeninę veiklą. Ji mokytojavo lietuvių savaitgalio mokykloje, kurią lankė ir jos vaikai. Švedų šeima 1960 m. persikėlė į Kanberą. Čia taipgi įsijungė į lietuvišką veiklą. Abu aktyviai reiškėsi lietuvių klube. Kanberoje sūnus Vytautas baigė architektūros, o duktė – humanitarinius mokslus. Mirus 1999 m. vyrui, persikėlė į Sidnį, arčiau dukters šeimos. Neilgai jai teko džiaugtis nauju gyvenimu. Sušlubavo sveikata, darė operaciją ir po jos mirė. Velionė mėgo draugauti su žmonėmis ir plačiai susirašinėti. Mėgo lietuvišką spaudą ir turėjo didelę biblioteką lietuviškų knygų. Gedulinės Mišios buvo atnašautos St. Joachim's šventovėje. Krematoriume atsisveikinimo žodžius tarė dr. A. Kabaila, sūnus Vytautas ir vaikaitė Audra Venclovaitė. Jos liūdi sūnus Vytautas, gyvenantis Toronte (Kanadoje) ir duktė Nijolė, gyvenanti Sidnio mieste, ir jų šeimos. (*Mūsų pastogė* 2002 m. 9 nr.). **J. Andr.**

BPL Import/Export

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

SKAMBINTI

Petras Brasas

(905) 545-8868

Pirmasis lietuvių bankelis Kanadoje, įsikūręs nuosavuose namuose –

"TALKA" LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS

830 Main Street East, Hamilton, Ontario L8M 1L6
Tel. 905 544-7125

Darbo valandos: pirmadieniais, antradieniais ir ketvirtadieniais – nuo 9 v. ryto iki 5 v.p.p., trečiadieniais – nuo 9 v. ryto iki 1 v.p.p., penktadieniais – nuo 9 v. ryto iki 7 valandos vakaro, šeštadieniais – nuo 9 v. ryto iki 12 v. dienos. Liepos ir rugpjūčio mėnesiais šeštadieniais uždaryta.

AKTYVAI PER 43 MILIJONUS DOLERIŲ

MOKAME UŽ:

kasd. pal. čekių sąsk. iki	0.75%
santaupas	1.00%
kasd. pal. taupymo sąsk.	0.75%
INDĖLIAI:	
90 dienų indėlius	1.25%
180 dienų indėlius	1.25%
1 m. term. indėlius	1.90%
2 m. term. indėlius	3.10%
3 m. term. indėlius	3.35%
4 m. term. indėlius	4.10%
5 m. term. indėlius	4.60%
RRSP ir RRIF (Variable)	1.00%
1 m. ind.	2.35%
2 m. ind.	3.35%
3 m. ind.	3.60%
4 m. ind.	4.35%
5 m. ind.	4.85%

PASKOLAS

Asmenines nuo	6.50%
nekiln. turto 1 m.	5.10%

- ***Nemokami čekių sąskaitų apmokėjimai.***
- ***Narių santaupos apdraustos TALKOS atsargos kapitalu 3 mil. dol. ir Kanados valdžios iki $100,000.00 sumos draudimu***

Sekite kasdieninę informaciją apie procentus "Talkoje"
MASTER CARD KREDITO KORTELĖ – INTERAC KORTELĖ
TINKLALAPIS: www.talka.net

Lietuviškų parapijų ir organizacijų rūpesčiai

Kanados lietuvių katalikų centro dvyliktasis suvažiavimas, įvykęs 2002 m. balandžio 20 d. Anapilio parapijos patalpose, Mississaugoje

Suvažiavimas pradėtas 9.30 v.r. Mišiomis, kurias atnašavo prel. J. Staškevičius, koncelebravo kun. Augustinas Simanavičius, OFM. 10.30 pirm. J. Andrulis pradėjo suvažiavimą salėje, pasveikindamas čia dalyvaujančius tris naujai įšventintus kunigus: kun. Juozapą Mariją Žukauską, OFM, kun. Audrių Šarką, OFM, ir kun. Vytautą Staškevičių. Po prel. Jono Staškevičiaus invokacijos pirmininkas pateikė darbotvarkę.

Pirmininko žodis

Pirmininkas savo pranešime pastebėjo, kad nusistovėjusiame Kanados lietuvių gyvenime visuomeninė veikla lėtėja. Tačiau yra ir reikšmingų įvykių – trijų jaunų kunigų ir vieno pasauliečio diakono įšventinimai. Tai didelis laimėjimas lietuviškajai visuomenei, nes šie asmenys liks gyventi ir dirbti mūsų tarpe. Viena svarbių Centro veiklos sričių – paramos teikimas Tikinčiajai Lietuvai. Didžioji dalis aukų ateina per parapijų klebonus, kurie suorganizuodami Tikinčiosios Lietuvos dieną, surinktas aukas perduoda Centrui, o šis jas paskirsto daugiausia pagalbos reikalingiems. Mūsų pagalbos prašo vyskupai, klebonai, vienuolijos, jaunimo, tremtinių organizacijos, našlaitynai, katalikiška spauda. Centras globoja prel. dr. J. Prunskio krikščioniškosios veiklos fondą. Šis plačiai žinomas kunigas ir žurnalistas paskyrė $10,000. Iš nuošimčių kiekvienais metais teikiama premija asmeniui ar organizacijai, pasižymėjusiai krikščioniškoje tautinėje veikloje. Pastaraisiais metais premijas yra gavę Gudijos ir Karaliaučiaus lietuviai. Kas metai rengiamos pamaldos Kanados kankinių šventovėje Midlande. Šventę gražiai praturtina iškilmingos pamaldos, turiningi pamokslai, chorai, organizacijos su vėliavomis ir būriai maldininkų. Midlando šventovės aikštėje Lietuvos kankinių kryžius praėjusią vasarą buvo pagrindinai atnaujintas.

Kanados lietuvių katalikų centro vadovybę sudarė Hamiltono, Mississaugos ir Toronto parapijų klebonai: kun. Juvenalis Liauba, OFM, vėliau kun. Juozapas Žukauskas, OFM, prel. Jonas Staškevičius, kun. Augustinas Simanavičius, OFM, KLK moterų dr-jos c.v. pirm. A. Sungailienė, vėliau B. Biretienė, KLK kultūros dr-jos *Žiburiai* pirm. R. Sakalaitė-Jonaitienė, N.Pr.M. Marijos seserų vienuolijos atstovė seselė Loreta ir praėjusiame suvažiavime Hamiltone išrinkti asmenys – J. Andrulis, V. Bireta, B. Čepaitienė, dr. J. Čuplinskienė, D. Garkūnienė, J. Karasiejus, G. Karasiejus, F. Mockus, T. Pargauskienė, V. Taseckas ir V. Valiulienė.

Pranešimai

Ižd. V. Taseckas pranešė, kad paskutinių trejų metų laikotarpyje Centras turėjo pajamų $111,330.10, išlaidų $104,424.66. Šiuo metu kasoje yra $6,905.44.

Revizijos komisija – D. Garkūnienė ir T. Pargauskienė pranešė, kad iždo knygos ir atsiskaitymo dokumentai vedami kruopščiai ir tvarkingai.

Šv. Kazimiero parapijos Delhi pranešime Pranas Pargauskas apgailestavo, kad savo laiku buvusi gausi ir judri parapija šiandien priskaičiuoja tik apie 40 asmenų. Parapiją aptarnauja Anapilio kunigai – prel. J. Staškevičius ir kun. V. Staškevičius. Vienintelė likusi pajėgi organizacija – KLK moterų draugija, turinti apie 20 narių, reiškiasi labdaros darbuose bei judina visos apylinkės bendravimą. Jos suruošia metinius parapijos pietus, pobūvius, gautu pelnu remia parapiją ir šalpą Lietuvai. Paskutinių trejų metų laikotarpyje parapijos reikalams ir šalpai į Lietuvą perduota apie 6,000 dol.

Šiluvos Marijos parapijos Londone klebonas kun. K. Kaknevičius pranešė, kad šiuo metu parapiją sudaro 37 šeimos. Prie jos taip pat priklauso Rodney apylinkė su vienuolika šeimų. Šalia įprastinių šv. Mišių sekmadieniais ir savaitės dienomis, kartą per metus, vyksta rekolekcijos, tradicinės pavasario mėnesių pamaldos. Veikia parapijos taryba, choras, pensininkų klubas. Praėjusiais metais finansinis vajus labdarai davė 18,000 dol.

Aušros Vartų parapijos Hamiltone klebonas kun. J. Žukauskas, OFM, parapiją perėmė iš poilsin išėjusio kun. Juvenalio Liaubos, OFM, 2001 m. Jam talkininkauja kun. Audrius Šarka, OFM. Parapija turi 200 šeimų. Globoja šeštadieninę mokyklą. Pastebimas aktyvesnis jaunų šeimų dalyvavimas. Veikia penkios parapijos sekcijos: visuomeninė, labdaros, jaunimo, ekonominė ir liturginė. Žmonės raginami naudotis erdviomis patalpomis. Kunigai aptarnauja ir St. Catharines misiją, kurios buvęs klebonas kun. K. Butkus, OFM, pasitraukė į pensiją.

Apie Vasagos Gerojo Ganytojo misijos veiklą pranešė prel. J. Staškevičius. Misija turi tendenciją augti. Pasunkėjus gyvenimo sąlygoms Floridoje, dalis atostogautojų persikėlė pastoviai gyventi Vasagon, todėl net ir žiemos metu padidėjo lietuvių gyventojų skaičius. Minėjimus ir šventes ruošia Vasagos moterų būrelis, kuriuose dalyvauja visos apylinkės lietuviai. Misiją aptarnauja Anapilio par. kunigai.

Anapilio parapijos Mississaugoje pranešimą padarė tarybos pirm. V. Paulionis. Išsamiai išvardino veikiančias sekcijas: administracinę, religinę, socialinių reikalų, jaunų šeimų; trys chorai: parapijos, "Angeliukų" ir "Gintarėlių", "Anapilio" sporto klubas, Anapilio moterų dr-ja ir KLK moterų draugijos skyrius. Abi šios organizacijos dirba platų labdaros darbą. Pati parapija religinei šalpai surinkusi per 46,000 dol. Parapija džiaugiasi nauju kunigu Vytu Staškevičiumi; ruošiasi švęsti 75 metų jubiliejų.

Prisikėlimo parapijos pranešimą Toronte padarė tarybos pirm. J. Neimanienė. Didžiausias įvykis – parapijos persikėlimas į naują vietą: naują šventovę, naujas patalpas Etobicoke. Pagal išsiuntinėtus vokus priskaičiuojama apie 750 šeimų, tačiau yra nemažai ir pavienių asmenų, nesinaudojančių aukų vokais. Įšventintas naujas kunigas Juozapas Žukauskas, OFM ir diakonas dr. Kazys Ambrozaitis. Veikia Šv. Rašto studijų, maldos būreliai, Trečiojo ordino, KLK moterų dr-jos skyrius. Parapijos, vaikų mėgėjų ir "Volungės" chorai įneša daug įvairumo į parapijos muzikinį gyvenimą. Veikli labdaros sekcija, pastoviai išlaikanti alkanų valgyklas Lietuvoje, uolios jaunimo ir stovyklos priežiūros sekcijos, "Aušros" sporto klubas. Ateinančiais metais ruošiamasi 50 metų jubiliejui.

N. Pr. Marijos seserų vienuolijos pranešimą padarė seselė Loreta. Daugumai seselių išvykus gyventi į Lietuvą, ji viena rūpinasi vienuolyno reikalais Toronte. Čia veikęs vaikų darželis, dabar perleistas kanadietėms mokytojoms. Ji pati dirba sielovados, ligonių lankymo ir liūdinčiųjų paguodos darbą. "Norinčių mano aplankymo yra tiek daug, kad dažnai diena būna per trumpa visus apeiti".

Kultūros draugijos *Žiburiai* pranešimą padarė pirm. R. Sakalaitė-Jonaitienė. *Tėviškės žiburių* leidyba teikia daug rūpesčių: išlaidos auga, prenumeratorių ir bendradarbių skaičius mažėja. Dr-jos valdyba turi nuolatos ieškoti būdų kelti lėšas laikraščio finansavimui. Pirmininkė šiltai padėkojo prel. dr. Pranui Gaidai už rūpestingą keturiasdešimties metų vadovavimą laikraščio redakcijai.

(Nukelta į 10-tą psl.)

LF 39-to visuotinio narių suvažiavimo prezidiumas: (iš k.) Povilas Kilius, Algirdas Ostis, dr. Kazys Ambrozaitis ir Kęstutis Ječius (nuotraukoje nėra dr. A. Razmos). Žemiau: spaudos ir TV atstovai: (iš k.) Arvydas Reneckis, Vytautas Radžius, Stasys Džiugas, Bronius Juodelis, Vaiva Ragauskaitė, Edvardas Šulaitis

Nuotr. Z. Degučio

Turtingasis Amerikos lietuvių fondas

A. ŠMULKŠTIENĖ

Lietuvių fondo 39-tas visuotinis narių suvažiavimas įvyko 2002.IV.20 Lemonte, PLC didžiojoje salėje. Dalyvavo 97 nariai bei įgalioti atstovai su 9,961 balso teise. (Iš viso galimas balsų skaičius suvažiavime – 25, 876). Dalyvavo ir svečių.

Steigėjo žodis

Pradėdamas suvažiavimą LF tarybos pirm. dr. A. Razma kalbėjo: "Šiemet sukanka 40 metų nuo Lietuvių fondo inkorporavimo Ilinojaus valstijoje. Jo steigimo idėja gimė vieneriais metais anksčiau... Pradininkai svajojome sutelkti vieną milijoną dolerių patvaraus kapitalo. Šiandien LF vertė yra apie septyniolika milijonų dolerių. O po milijoną dolerių jau treti metai iš eilės skirstome lietuvybės darbams remti. Su šiais metais bus iš viso paskirtyta per vienuolika milijonų dolerių.

Kodėl toks nesvajotas pasisekimas? LF būdamas finansinė narių organizacija yra atsakingas tik nariams ir valdžiai. Tačiau jo įstatai, finansinė būklė, pelno paskirtymas yra skelbiami ne vien nariams, bet ir visuomenei. Visuomenė, į tai atsiliepdama, aukoja taip, kaip jokiai kitai organizacijai. Manau, kad LF vadovybė turi teisę didžiuotis užsitarnavusi tokį pasitikėjimą. LF augino klojamos šimtinės, tūkstantinės, šimtatūkstantinės, o štai dabar a. a. Alphonse Sarausko – 2.5 milijono dolerių.

Pradiniai reikalai

Invokaciją sukalbėjo kun. A. Paliokas, SJ. Ramona Žemaitienė vadovavo 2001 m. mirusių LF narių pagerbimui, pakviesdama Joną Gradinską uždegti žvakę. Visiems atsistojus buvo perskaityta šimtas mirusiųjų pavardžių ir sugiedota *Marija, Marija.*

Suvažiavimo prezidiumą sudarė: dr. K. Ambrozaitis, adv. A. Ostis, K. Ječius, dr. A. Razma, P. Kilius. Sveikino gen. kons. G. Apuokas, PLB v-bos pirm. V. Kamantas, JAV LB XVI tarybos prezidiumo pirm. R. Narušienė. JAV LB kr. v-bos pirm. A. Gečio sveikinimą perskaitė B. Jasaitienė. Tautos fondo tarybos pirm. J. Valaičio ir v-bos pirm. A. Vedecko sveikinimą bei ALTos pirm. S. Kuprio sveikinimą perskaitė P. Kilius. A. Šmulkštienės perskaityta praėjusio suvažiavimo protokolo santrauka buvo priimta be pataisų.

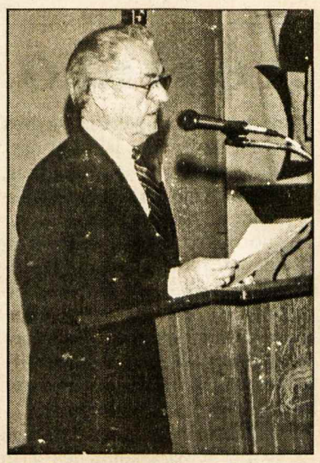

JAV Lietuvių fondo tarybos pirm. dr. Antanas Razma pradeda visuotinį narių suvažiavimą

Nuotr. Z. Degučio

Pranešimai

Iš LF komisijų pranešimų, kurie buvo neilgi, bet išsamūs, dalyviai susidarė pilną vaizdą apie LF veiklą praėjusiais metais. LF tarybos pirm. dr. A. Razma trumpai apžvelgė t-bos veiklą. Taryboje – 18 narių. Joje veikia 6 komisijos. Taryboje yra ir vyresniųjų, ir vidurinio amžiaus ir jaunųjų narių. Kovo 16 LF t-bos ir v-bos nariai susitiko PL Centre su JAV LB kr. v-bos pirm. A. Gečiu ir jo pakviestais kr. v-bos atstovais. Buvo diskutuota LB darbai ir jiems reikalinga LF parama. "LF vadovybės nariai pabrėžė Fondo atsakomybę dėl paramos išmokėjimų ir griežto laikymosi JAV Internal Revenue Service bei Ilinojaus įstatymų ir LF tarybos gairių.

LF v-bos pirm. P. Kilius savo pranešime sakė, kad 2001 m. narių buvo suaukota 395,837 dol. ir metai buvo užbaigti peržengiant 11 mil. sumą. Jau kelinti metai didieji įnašai ateina iš palikimų, o viena 2001 m. stambiausių aukų buvo žemės sklypai Cape Cod, Mass. 170, 000 dol. vertės. 2002 m. realizavus apie 2.2 mln. dol. iš A. Sarausko maždaug 2.5 mln. dol. palikimo, suaukoto kapitalo suma pakilo iki 13 mln. dol. Su A. Sarausko palikimo likučiu tikimasi 2002 m. gale pasiekti 14 mln. dol. P. Kilius pabrėžė, kad ypatingas dėmesys turi būti kreipiamas į naujai atvykusių lietuvių šeimas bei jaunimą, nes jie kartu su čia gimusiais turės perimti or-jos vadovavimą ir lietuvybės išlaikymo darbus. Jis sakė: "Atėjo laikas, kad mūsų organizacijos, kaip JAV Lietuvių bendruomenė, Pasaulio lietuvių bendruomenė, skautai, ateitininkai ir kitos organizacijos rengtų planus tai įvykdyti, o LF padės ir rems jų pastangas".

Finansų komisijos pirm. S. Čyvas pranešė, kad iš viso LF kapitalo *book value* yra 9,536, 802 dol. Didžiausia dalis yra korporacijų akcijos, kurių *book value* yra 3,370,220 dol., *market value* – 5,559,523 dol. Nerealizuotas korporacijų akcijų kapitalas – 2,190,000 dol.

Įdomus buvo ir Pelno skirstymo komisijos pirm. K. Ječio pranešimas. Buvo leista paskirti 1,015,501 dol. 2001 m. LF gavo 270 įvairių prašymų projektams iš 169 prašytojų ir 178 prašymai stipendijoms. Visiems prašymams patenkinti būtų reikėję 3,370,000 dol. 2001 m. patvirtinta iš viso 966,950 dol. projektų ir stipendijų prašymams.

A. Ostis, LF Lėšų telkimo ir palikimų komisijos pirmininkas pranešė, kad 2001 m. palikimais gauta 84,666 dol. ir juos išvardino. Iš viso nuo LF įsteigimo iš palikimų yra gauta 5,663,980 (51.4%).

Meno globos komisijos pirm. dr. G. Balukas kalbėjo apie dail. Prano Domšaičio galerijos ir Kultūros centro atidarymą Klaipėdoje 2001 m. liepos mėn. LF yra dovanojęs Lietuvai 528 Pr. Domšaičio paveikslus. Pr. Domšaičio domisi užsienio meno muziejai (Vokietijoje net trys, Munch'o vardo muziejus Oslo ir Vatikano muziejus yra įsigijęs Pr. Domšaičio paveikslą). Norima surengti Pr. Domšaičio parodų, apsikeisti parodomis ir pan., o tai visa kelia Lietuvos vardą.

Trumpi ir dalykiški buvo Patikėtinių tarybos (dr. A. Razma), Įstatų komisijos (V. Kirvelaitis) ir Kontrolės komisijos (D. Puškorienė) pranešimai.

Stambioji premija

Apie LF dr. Antano Razmos vardo premiją pranešimą padarė dr. J. Valaitis. Jis sakė, kad šią metinę, nedalomą 25, 000 dol. vertės premiją "gali laimėti asmuo, institucija ar organizacija, dirbantys lietuvių švietimo, kultūros, mokslo ir visuomeninės veiklos srityse". 2001 m. buvo paskirta švietimo premija, 2002 m. bus skiriama kultūros, 2003 m. – mokslo ir 2004 m. – visuomeninė premija. Po 3 metų LF taryba persvarstys premijų naudingumą ir padarys sprendimą toliau premijas remti ar neremti. LF t-ba sudaro premijoms skirti vertinimo komisijas.

Pr. J. Valaitis plačiau kalbėjo apie 2002 m. kultūrinę muzikinę premiją, kurios vertinimo komisijos pirm. yra St. Baras. D. Puškorienė padarė pranešimą apie Ohio rėmėjų veiklą. Iš kitų vietovių pranešimų nebuvo.

Rinkimai ir nutarimai

D. Kojelytė padarė Balsų skaičiavimo komisijos pranešimą. Šiame suvažiavime aklamacijos būdu (nes daugiau kandidatų nebuvo pasiūlyta) buvo perrinkti 6 kandidatai į t-bą 3 m. kadencijai. Tai dr. K. Ambrozaitis, S. Balzekienė, K. Ječius, P. Kilius, V. Kirvelaitis ir R. Žemaitienė.

Į kontrolės komisiją slaptu balsavimu išrinkti: A. Janušas, M. Kasniūnas ir A. Rušėnas. D. Puškorienė – kandidatė. V. Kleiza perskaitė suvažiavimo nutarimus, kurie po trumpų diskusijų buvo priimti.

Suvažiavime buvo nemažai klausimų ir pasiūlymų. Dėl vietos stokos jie nesuminimi. Čia tik pora jų. V. Kleiza sakė, kad LF administraciniams reikalams išleidžia tik 2%. Dėl stipendijų K. Ječius paaiškino, kad pirmenybė duodama tremtinių ir partizanų vaikams bei vaikaičiams. Kiti remiami tik siekiantys magistratūros ar daktorato.

Suvažiavimą užbaigė dr. A. Razma, pakviesdamas visus sugiedoti Lietuvos himną.

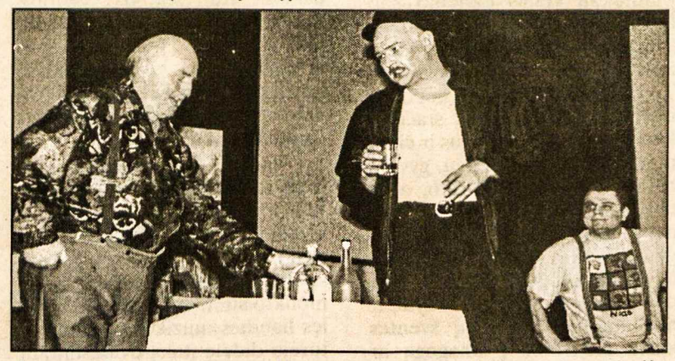

Toronto lietuvių teatro "Aitvaras" aktoriai Kazio Sajos pjesėje "Barakūdos". Iš kairės: V. Štuikys, L. Širvinskas, D. Stasiulevičius

Nuotr. B. Tarvydo

Lietuvių laiškas Lenkijos arkivyskupui

***Lenkijos lietuvių laikraštis "Aušra" 2002 m. 7 nr. paskelbė Seinų lietuvių laišką Poznanės arkivyskupui Juliusz Paetz, ilgai dirbusiam Vatikane ir tapusiam Lomžos vyskupu, kai vyko arši kova dėl lietuviškų pamaldų Seinų bazilikoje. Buvę Lomžos vyskupai draudė tas pamaldas ištisus 30 metų. Kai Lomžos vyskupu buvo paskirtas J. Paetz, leido lietuviškas pamaldas Seinų bazilikoje. Taip lietuviai laimėjo kovą dėl pamaldų, kurios tęsiamos ir dabar. Nacionalistiškai nusiteikę lenkų dvasininkai ir kiti nemėgsta arkiv. J. Paetz dėl jo palankumo lietuviams bei kitoms tautinėms mažumoms. Jų tarpe atsirado skundikų, kurie apkaltino jį nemoraliu elgesiu praeityje. Ryšium su tuo Seinų lietuviai parašė jam atitinkamą laišką, kurį čia perspausdiname drauge su arkivyskupo atsakymu.* RED.**

Seinai, 2002 m. vasario 28 d.

Jo Ekscelencijai
Poznanės
kun. arkivyskupui Juliusz Petz

Ekscelencija,

mes, lietuvių tautybės Seinų parapijiečiai, norime pranešti, kad esame Jums, Jūsų Ekscelencija, be galo dėkingi už visa, ką padarėte būdamas Lomžos vyskupijos ordinaras ir ganytojas.

Prisimename, kaip po ilgų mūsų ir mūsų poreikių ignoravimo dešimtmečių 1983 m. Jūs pripažinote, kad mums tokia brangi gimtoji kalba, kaip ir lenkų kalba, yra verta skambėti po nuostabiais barokiniais Seinų bazilikos skliautais. Jūs, Ekscelencija, buvote pirmasis Lomžos vyskupas, kuris pripažino, jog mūsų kalba yra verta, kad ja būtent čia būtų dėkojama Aukščiausiajam už malonę ir dovanas. Dar anksčiau Lomžoje Ekscelencija pareiškėte mūsų pasiuntiniams, kad jų laukėte. Tokių žodžių negalima pamiršti.

Kai atėjo lietuvių tautai tragiška 1991 m. sausio 13 diena, Jūs, Ekscelencija, jau po savaitės su Lomžos seminarijos klierikais atvykote pas mus į Seinus ir Bazilikoje prie Altoriaus kartu su mumis meldėtės už taiką daug iškentėjusiai Lietuvai. Po to atsiklaupėte prieš trispalvę atgimusios Lietuvos valstybės vėliavą ir Ją pabučiavote. Ir tuomet ištarėte įsimintinus žodžius: "Lietuva, esu su Tavimi, lietuviai, esame su jumis".

Jūs, Ekscelencija, buvote pirmas taip pasielgęs ir tai pasakęs.

Tų žodžių ir gesto niekados nepamiršime.

Ekscelencija,

mūsų ir mūsų vaikų atmintyje visados išliksite kaip Doras Žmogus, Teisingas Ganytojas ir Didis Humanistas, kuris lenkiasi prieš silpnąjį, nuskriaustąjį ir paniekintąjį.

Ekscelencija, trokštame, kad Jūs apie tai žinotumėte būtent dabar, Jums sunkiomis akimirkomis.

Meldžiamės už Jus, Ekscelencija, ir pasiliekame su Jumis nuolankioje lietuviškoje maldoje mūsų Viešpačiui,

Visados dėkingi Seinų parapijos lietuviai

Kopijos susipažinti:
1. "Rzeczpospolita" – redakcijos adresas:
pl. Starynkiewicza 7, 02-015 Warszawa
2. "Gazeta Wyborcza" – redakcijos adresas:
ul. Czerska 8/10,00-732 Warszawa

Lietuvių parapijiečių vardu

Seinai – Algirdas Nevulis
Žagariai – Vytautas Vektorius
Klevai – Jurgis Latvys
Radžiūčiai – Juozas Kubilis
Burbiškiai – Danutė Gausienė
Burbiškiai – Jonas Žukauskas
Seinai – Juozas Leončikas
Seinai–Klevai – Vytautas (pavardė neįskaitoma)
Žagariai – Jonas Kuliešius
Rakelija – Algirdas Maksimavičius
Rakelija – Danutė Maksimavičienė

(Vertimas iš lenkų kalbos)

Poznanės Arkivyskupas

Gerbiamam Profesoriui
Algirdui Nevuliui

Gerbiamas Profesoriau,

noriu kuo nuoširdžiausiai padėkoti už š.m. vasario 28 d. laišką, parašytą Seinų lietuvių parapijiečių vardu.

Jums, Profesoriau, visiems laiško signatarams bei visai Seinų lietuvių parapijiečių bendruomenei karštai dėkoju už tiek gerų žodžių, už atliktų darbų ir bendrų išgyvenimų atminimą. Tokie žodžiai suteikia stiprybės sunkiomis akimirkomis, kurias dabar išgyvenu. Taip pat dėkoju už maldas mano intencijomis.

Jums, Profesoriau, ir Jums tarpininkaujant visiems Broliams Lietuviams Seinuose ir apylinkėse siunčiu nuoširdaus bendrumo žodžius, kurie išauga iš sunkumų kartu statant gerą lietuvių ir lenkų bendruomenių sugyvenimą.

Niekados neužmiršiu laimingų dienų, išgyventų su tokia man brangia Lietuvių Tautos dalimi, kuri Jūs esate!

Besiartinančios Jėzaus Kristaus Prisikėlimo šventės proga siunčiu geriausius linkėjimus ramybės ir Viešpaties Prisikėlimo džiaugsmo.

Visus nuoširdžiai sveikinu ir užtikrinu, jog meldžiuos už Jus.

Siunčiu pagarbos, atsidavimo ir sveikinimo žodžius

Poznanė, 2002 m. kovo 20 d.

Visados prisimenantis ir atsidavęs
Arkivysk. Juliusz Paetz

(Vertimas iš lenkų kalbos)

Seinų bazilika (S. Birgelio nuotr.)

MYLIMOS DUKRELĖS
AT̶A
RŪTOS LIUIMAITĖS-AUGAITIENĖS

netekus, reiškiame nuoširdžią užuojautą STASEI ir VYTUI LIUIMOMS –

Danutė ir Juozas Petroniai

Telepatija - tikrovė ar mitas? II

DR. VYTAUTAS MEŠKA

Pirmasis kiekybinius eksperimentinius metodus telepatijos reiškiniams tirti pritaikė jau minėtas fiziologas Ch. Richet. Tačiau iki 1930 m. platesnio masto tyrimų nebuvo atlikta. Vėliau visame pasaulyje plačiai paplito dr. Zenerio kortos. Eksperimentas atliekamas taip: įteigėjas ir įtaigą priimąs asmuo – priėmėjas atsisėda už stalo vienas prieš kitą. Viduryje stalo stovi fanerinis ekranas, kuris uždengia nuo priėmėjo įteigėją, neleidžia matyti kortų, kurias šis laiko savo rankose. Įteigėjas gerai sumaišo kortas (kvadratą, apskritimą, kryžių, žvaigždę, vilnijančią liniją – iš viso 5 figūras, tokios pat 5-iose kortose). Taigi kaladėje yra 25 kortos. Tada paaiškinama priėmėjui, kad jis turi atspėti konkrečią kortą ir užrašyti atsakymą. Kai priėmėjas nurodo jau esąs pasiruošęs, įteigėjas ima viršutinę kaladės kortą ir žiūri ją. Priėmėjas užrašo atsakymą; įteigėjas ima kitą kortą ir t.t. Taigi šis bandymas susideda iš 25 mėginių. Statistinis metodas leidžia tvirtinti, kad atsitiktinis sutapimas neviršija 20% teisingų atsakymų. Tikimybė, kad atsitiktinai bus atspėtos visos 25 kortos yra be galo maža (tai gali būti vieną kartą iš 5^{25} mėginimų).

Taikant tokį eksperimentinį metodą, rezultatus galima įvertinti jau kiekybiškai, nustatyti jų patikimumą bei palyginti. Tačiau nesunku įsitikinti, kad tarp spontaninės, gyvenime pasitaikančios telepatijos, ir eksperimentinės yra ir tam tikrų skirtumų: pirmus atvejus telepatiniai reiškiniai, kartais pasiekia haliucinacijų jėgą bei ryškumą, o čia – įteigėjo mintimis perduodamose kortose atvaizduotos figūros – nepasiekia sąmonės, pasimeta tarp atsitiktinių sutapimų ir gali būti išaiškintos tik matematinio metodo pagalba. Todėl manoma, kad šie dalykai (telepatija ir mintimis perduota įtaiga) yra šiek tiek skirtingi.

Sutikus, kad telepatinė informacija egzistuoja realiai, kyla klausimas, kokia yra jos biologinė reikšmė, kokioje evoliucijos stadijoje atsirado ši savybė, a ji būdinga tik žmogui, ar ją turi ir kiti gyvūnai.

Entomologas J. Fabre šešerius metus tyrinėjo šį reiškinį tarp Saturnia pyri (viena iš naktinių drugelių rūšių). Vasaros vakare, įdėjęs neapvaisintą patelę į vielinį tinklelį, J. Fabre iškeldavo jį ant vasarnamio balkono. Vasarnamis buvo miške, per 5 km nuo dviejų didelių kaimų.

Nepraėjus ir pusvalandžiui, prie patelės atskrisdavo patinėliai. Per tris vakarus eksperimentatorius sugavo 64 šių mūsų kraštuose retų drugelių patinėlius. Kai kurie jų, paženklinus dažais, buvo nugabenti 6-8 km nuo vasarnamio ir paleisti.

Daugelis paženklintų patinėlių grįždavo atgal po 40-45 min. Tokiai kelionei, J. Fabre nuomone, reikia išsirinkti tiesiausią kelią į patelės pusę ir stipriai dirbti sparnais. Susidaro įspūdis, kad patelė kažkokiais nežinomais būdais prisišaukia patinėlius. Pasirodė, kad šaukiamojo agento jutimo organas yra patinėlių ūseliai – antenos, kuriuos nukirpus, patinėliai patelės šaukimo nejaučia ir pas ją neskrenda. Kas gi sudaro šaukiamąjį signalą? Beje, šį šaukimą patinėliai jaučia ir tada, kai vėjas pučia ir nuo jų. Tad J. Fabre mano, kad patelių signalas yra ne kvapas, o elektromagnetinės bangos.

Zoologijos nustatyti duomenys liudija, kad gyvūnų pasaulyje tikrai egzistuoja gana įvairūs ryšiai per nuotolį. Šiuos ryšius lemianti energija gali būti labai įvairi – nuo ultravioletinių spindulių iki įvairaus ilgio radijo bangų.

Įdomu, koks galėtų būti šių biologinių teleryšių santykis su telepatija, įteigėjo minčių perdavimu. Į tai atsakoma įvairiai. Tie, kurie telepatiją laiko vienu iš nejutiminių suvokimų, t.y. ekstrasensine percepcija, teigia, jog biologiniai teleryšiai tėra tik pseudotelepatiniai reiškiniai, turintys vien išorinį panašumą su tikraja telepatija. Jeigu telepatiją laikysime "šeštuoju jutimu", tuomet skirtumų tarp biologinių teleryšių ir telepatijos beveik nėra ir tas telepatijos formas, kurios pasireikšia tarp žmonių, galima laikyti aukščiausia biologinių teleryšių išraiška. Kai kas teigia, kad telepatiniai sugebėjimai yra žmonių progresuojanti savybė, nuolat tobulėjanti mūsų socialinės evoliucijos eigoje.

Bet yra priešingai nusistačiusių parapsichologų, kurie tvirtina, kad telepatijos ryšiai tarp žmonių turi rudimentinį pobūdį, nes jie nesisieja su kokiais nors svarbesniais organizmo veiklos aktais. Tuo tarpu gyvūnams teleryšys yra itin svarbus (pvz. jo pagalba patelė prisišaukia patinėlį). Kai kas mano, kad telepatija yra tam tikra atavizmo išraiška, kadangi ji dažniausiai pasireiškia psichoneurotikams, bepročiams ir idiotams (A. M. Merloo).

Prancūzų parapsichologų nuomone, telepatijos ryšiai nuo atstumo nepriklauso. Tai patvirtina 1928 m. Atėnų psichinių reiškinių tyrimo draugijos organizuotų bandymų serija: buvo perduodami įvairių geometrinių figūrų vaizdiniai tarp Atėnų ir Paryžiaus (2000 km), tarp Varšuvos ir Atėnų (1500 km), tarp Vienos ir Atėnų (1000 km).

Minčių perdavimas ir priėmimas buvo sinchroniškas, atstumas jokios įtakos minčių perdavimui per nuotolį neturėjo. Tad telepatijos ryšys nevaldomas niutono "atvirkščių kvadratų" dėsnio, kuris sako, kad energetinių bangų stiprumas yra atvirkščiai proporcingas nuotolio nuo jų šaltinio kvadratui. Tačiau žinant kibernetines sistemas, minėtas "atvirkštinių kvadratų" dėsnis tam tikra prasme niveliuojasi.

Šis reiškinys yra aiškinamas, pavyzdžiui, taip. Įsivaizduokime dvi vienodo galingumo radijo stotis – vieną arti (A), antrą toli (B). B stoties signalai, suprantama, atitikdami "atvirkščių kvadratų" dėsnį, bus daug silpnesni už A radijo stoties signalus. Tačiau šiuolaikinis radijo priimtuvas turi specialų įrenginį (automatinę tūrio kontrolę), kuris sustiprina B stoties signalus ir sulygina juos su A stoties signalais. Visa tai galėtų būti ir telepatijos metu: atstumas, perduodant mintis per nuotolį, neturi reikšmės ne todėl, kad įtaiga perduodama kurio nors neenergetinio veiksnio pagalba, o dėl to, kad organizmas panaudoja fiziologinius įtaisus, leidžiančius užmaskuoti "atvirkščių kvadratų" dėsnio pasireiškimą. Taigi telepatija atitinka net ir kibernetinių sistemų dėsningumus.

Tačiau, kaip jau ten bebūtų, žmogaus smegenys – tai dar ne radijo stotis, ir vargu ar už 6000 km (atstumas nuo Paryžiaus iki Niujorko) jų skleidžiamų bangų virpesius galėtų sugauti kaip ir pačios tobuliausios, jautriausios ir galingiausios kibernetinės sistemos. Todėl tenka manyti, kad įtaigą perduodantis veiksnys turi ne energetinę, o kažkokią kitą prigimtį. Kokią? Reikia tikėtis, kad ilgainiui mokslas atsakys ir į šį klausimą.

LEDAS REFRIGERATION
AIR CONDITIONING & APPLIANCES
Skambinti
R. Jareckui
Tel. 416-370-3539
arba 416-825-3328
(Nemokamai atvažiuoju įkainoti)

Matininkas
TOMAS A. SENKUS, B.Sc., O.L.S., O.L.I.P.
ONTARIO LAND SURVEYOR
40 Burrows Avenue, Toronto, Ontario M9B 4W7
TEL: (416) 237-1893
FAX: (416) 237-0426
E-mail: tom.senkus@sympatico.ca
ASSOCIATION OF ONTARIO LAND SURVEYORS

Tarp daugelio kryžių Lietuvos Kryžių kalne išsiskiria šis savo įrašu: "Apsaugok Lietuvą nuo tremčių". Kėdainių tremtiniai 1989

Iš leidinio *Kryžių kalnas*

Daug pareigų, daug darbų

"Draugo" dienraščio vyriausios redaktorės DANUTĖS BINDOKIENĖS reikšminga sukaktis

IGNAS MEDZIUKAS

Užsienio lietuvių dienraštis *Draugas,* pradėjęs eiti savaitraščiu Wilkes Barre, PA, vėliau perkeltas į Čikagą ir nuo 1916 m. virtęs dienraščiu, daugelį metų gražiai informavo JAV ir kitų kraštų lietuvius politiniais, kultūriniais ir kitais klausimais. Jis turėjo redaktoriais žymių žmonių: kun. dr. A. Maliauskį, kun. dr. I. Česaitį, kun. prof. F. Kemėšį, vyskupą P. Būčį, L. Šimutį ir daug kitų.

1992 m. *Draugo* vyriausiąja redaktore pakviesta Danutė Brazytė-Bindokienė jau dešimtmetį sėkmingai dienraštį redaguoja, rašo aktualiais klausimais vedamuosius. Kaip patiriame iš JAV lietuvių žinyno, Danutė Bindokienė gegužės 14 d. švenčia savo (70-jį) gimtadienį.

Gimusi Bartininkų miestelyje, 16 km į pietus nuo Vilkaviškio, 1940 m. būdama 8 metų, su tėveliais persikėlė į Veiverius, o 1944 m. spalio mėn. dėl artėjančio bolševikų fronto Brazių šeima su dukromis pasitraukė į Vokietiją. Gyveno Wiesbadene, Kasselyje. 1949 m. šeima atvyko į Čikagą. Čia Danutė mokėsi, studijavo, įsijungė į lietuvių visuomeninę veiklą. Ištekėjo už Vytauto Bindoko, užaugino ir išmokslino šeimą – keturis sūnus.

Šalia to, Danutė Bindokienė buvo įsijungusi į įvairias lietuvių organizacijas: ateitininkų, "Šatrijos" meno draugiją, Lietuvos vyčių, Lietuvių rašytojų draugiją, Lietuvių Bendruomenę, Lietuvių žurnalistų sąjungą. Dvylika metų dainavo "Dainavos" ansamblyje. Ir ne tik dainavo, parašė keletą libretų: *Pamario pasaka* (muzika Aloyzo Jurgučio), 1976; *Lietuviškos vestuvės,* 1986 m. (taip pat ir anglų kalba); *Lietuviškos Užgavėnės,* 1988; *Kaip papartis žydi,* 1990. Ji paruošdavo intarpų tekstus "Dainavos" ansamblio rengiamiems koncertams.

Danutė Bindokienė įsijungė į lietuvių jaunimo švietimą: 25 metus dirbo mokytoja Kristijono Donelaičio mokykloje, vėliau to pat vardo aukštesniojoje mokykloje. Dėstė lietuvių kalbą ir literatūrą, buvo vicedirektorė. Priklausė JAV LB Švietimo tarybai, redagavo *Švietimo gaires.* Dirbdama mokykloje paruošė mokyklinių vadovėlių (Lietuvių literatūros skaitymų ir konspektų). Pratimų sąsiuvinių; redagavo mokyklos metraščius ir mėnesinį laikraštėlį *Pirmieji žingsniai.*

Nuo 1972 iki 1998 m. priklausė *Laiškai lietuviams* redakcijos kolektyvui. 1989-1996 m. redagavo žurnalą *Ateitis.* Tuo pačiu laiku bendradarbiavo ir tebebendradarbiauja užsienio lietuvių spaudoje: Pietų Amerikos, Kanados, Australijos. Rašo straipsnius, apžvalgas, knygų recenzijas, apysakas. Kai kurie jos straipsniai perspausdinami Lietuvos laikraščiuose.

Būdama *Draugo* vyr. redaktore, parašė daugiau kaip 2000 vedamųjų aktualiomis temomis. Ji yra paskaitininkė lietuvių ir amerikiečių auditorijose ne vien Čikagoje ir apylinkėse, bet ir kitur.

D. Bindokienė – rašytoja, sukūrusi vaikams apysaką *Keturkojis ugniagesys,* 1964; *Baltosios pelytės kelionė į mėnulį,* 1966; *Mieste nesaugu,* apysaka jaunimui, 1970 m. (JAV LB Švietimo tarybos premijuota); *Viena pasaulyje,* romanas, 1971 m.; *Parkas anapus gatvės,* apysaka jaunimui (premijuota JAV LB Švietimo tarybos); *Angelų sniegas,* fantastinė apysaka jaunimui, 1981 m.; *Lietuvių papročiai ir tradicijos išeivijoje* lietuvių ir anglų kalbomis, 1989 m. Ši knyga vėliau buvo pakartota – 1991 m. išleista antra ir 1998 m. trečia laida. (Beje buvo perspausdinta ir Lietuvoje 1990). Ji yra parašiusi ir keletą mažesnės apimties leidinių.

DANUTĖ BINDOKIENĖ

D. Bindokienės atlikti darbai buvo pastebėti ir įvertinti: JAV Kultūros tarybos premija 1995 m., Šaulių žvaigždės ordinu 1996 m. Ji Lietuvių amerikiečių respublikonų Ilinojaus lygos išrinkta 1996 m. "Lithuanian of the Year", Amerikos lietuvių Romos katalikių moterų sąjungos "Women of the Year" 1998; taip pat gavusi "Honorary Gintarėlė" "Gintaro" baliuje. Pagaliau 2001 m. liepos mėn. gavo Lietuvos Didžiojo kunigaikščio Gedimino IV laipsnio ordiną.

Ji buvo pavyzdinga žmona, motina, tuo pačiu laiku atlikusi daugybę lietuvybei reikšmingų darbų. Tenka stebėtis jos intelektualiniu pajėgumu ir ištverme per eilę metų pakeliant tokius įsipreigojimus.

Sukakties proga tenka palinkėti dar ilgai darbuotis pamėgtose srityse ir, žinoma, geros sveikatos!

Toronto lietuvių teatro "Aitvaras" aktoriai, balandžio 28 d. suvaidinę Kazio Sajos pjesę "Barakūdos" Toronto Lietuvių Namuose. Iš kairės: E. Valauskienė, D. Daugvainytė, A. Dargytė-Byszkiewicz, D. Botyrienė; II eilėje: L. Nakrošienė, D. Stasiulevičius, V. Štuikys, L. Širvinskas, V. Taseckas

Nuotr. B. Tarvydo

Mano tikėjimo odisėja

DOC. LAURYNAS SKŪPAS

Mane Viešpats gano: man nieko nestinga (Ps. 23,11)

Ateina laikas, kai žmogus pažvelgia atgal, prisimena savo vaikystę, tėvus ir visą nueitą kelią. Tada norisi susimąstyti: ar dorai, sąžiningai gyvenu, ar padariau ką nors gero savo artimui, ką paliksiu ateinančioms kartoms, o svarbiausia – ar buvau ištikimas tiesoms, kurias manyje įdiegė tėvai ir Bažnyčia?

Tėvai... Jaunystėje jie priklausė katalikiškai pavasarininkų draugijai, giedojo bažnyčios chore. Vėliau tėvas dirbo varpininku, o mama bažnyčios valytoja. Didelių mokslų nebuvo baigę – tik du ar tris pradinės mokyklos skyrius, tačiau gyveno dorai, negėrė, nerūkė, visada ir visaip padėdavo žmonėms.

Aš, jų pirmasis vaikas, nuo mažens buvau auklėjamas katalikiškai. Krikšto mama pasakojo, kad mamytė dar lopšelyje gulinčiam paimdavo rankutę ir žegnodavo prieš užmiegant. Kai sukako treji metukai, jau mokėjau *Sveika Marija,* nes mama paprastais žodžiais (ji mokėjo daug liaudies dainų, pasakų, patarlių) man pasakodavo apie gerą ir gražią ponią, Dievulio mamytę, apsirengusią mėlyna suknia ir meiliai žiūrinčią į mus iš dangaus. Gal todėl ir šiandien melsdamasis Dievo Motinai visada prisimenu savo mamą.

Kol šeimoje buvau tik vienas vaikas, labai norėjau turėti seserį. Todėl beveik kiekvieną dieną eidavau į tuščią Salamiesčio (Kupiškio) bažnytėlę ir atsiklaupęs garsiai sakydavau: "Dievuli, Dievuli, duok man sesytę ir saldainių!"

Kartą mane taip besimeldžiantį užklupo klebonas ir apie tai papasakojo tėvams. Ir štai maždaug po metų vieną dieną tas pats klebonas pasikviečia mane į kleboniją, įteikia didelę dėžę šokoladinių saldainių ir taria: "O dabar bėk namo! Ten tu rasi ir sesytę". Parbėgęs namo tikrai radau verkiančią sesytę. Be galo džiaugiausi. Dievulis išgirdo mano prašymą! Žinoma, kiek vėliau, kai reikėdavo prie jos būti, ją supti, jau gailėdavausi tokios rėksnės Dievulį prašęs.

Bėgo laikas. Lankiau tikybos pamokas mokykloje, bet neilgai, nes sovietų valdžia tikybos dėstymą uždraudė. Įsiminė paskutinė malda prieš pamokas, kurią anksčiau reikėdavo kalbėti kasdien. Šiaip jau vaikai nelabai norėdavo melstis. Tačiau tą dieną, kai į klasę įėjusi mokytoja pasakė, kad nuo šiol maldos nebereikės kalbėti ne tik šiandien, bet ir niekada, visa klasė atsistojo ir darniai bei nuoširdžiai meldėsi. Atrodė, jog žodžiai skrido tiesiai į dangų.

Tądien mes atsisveikinome ir su pačia mokytoja, nes ji tų permainų negalėjo pakelti ir mokyklą paliko. Atsisveikinome ir su Nukryžiuotuoju, iki tol kabėjusiu ant klasės sienos. Jo vietoje atsirado kažkoks ūsuotas dėdė. Kiek vėliau mums paaiškino, kad tai Stalinas – "visų mūsų tėvas". Tikybos mokėmės po pamokų. Eidavome į bažnyčią, kur mūsų laukdavo kunigas.

Didžiausia ir džiaugsmingiausia mano vaikystės šventė – Pirmoji Komunija. Kadangi išpažintį atlikome šv. Komunijos išvakarėse, jaudintis pradėjau dar iš vakaro, bijojau, kad per naktį ko nors blogo nepadaryčiau. Bijojau ir vandens atsigerti, kadangi buvo liepta Jėzų priimti nevalgius, kaip sakydavo mano tėvai, "ant tuščios". Šv. Komunijos dieną pabučiavęs tėvus, pasimeldęs, gerai nusiteikęs ėjau prie Dievo stalo.

Mano dvasią tuomet ugdė seni katalikiški žurnalai, kuriuos komunistiniais metais tėvas slėpė palėpėje. Tai *Saleziečių žinios, Lurdas, Šv. Pranciškaus varpelis* ir kt. Jau tada, dar būdamas ketvirtoje ar penktoje klasėje, pradėjau vaikiškai galvoti apie kunigystę. Susirgęs užsidarydavau bažnyčioje ir melsdavausi, nes tikėjau, kad geriausias mūsų gydytojas yra Jėzus.

Labai laukdavau atlaidų ir kermošiaus, kai į mūsų bažnyčią suvažiuodavo daug kunigų, atvykdavo giminės, pažįstami. Per procesijas aš skambindavau varpais. Šio skambinimo nepamiršau iki šiol.

Po pamaldų prie šventoriaus vykdavo mugė. Tautiniais drabužiais apsirengusios kaimo moterys vaikštinėdavo gatvele (ulyčia), apžiūrėdamos kitus ir pačios save parodydamos. Tokį paradą vadindavo "smotru" (žvalgymusi). Kunigai vaikams

Docentas LAURYNAS SKŪPAS

duodavo šventų paveikslėlių, saldainių, kartais kapeikų.

Kalėdos ar Velykos, nors jas švęsti valdžia ir draudė, mūsų namuose būdavo labiausiai laukiamos. Ypač įsimintina Didžioji savaitė: naktiniai budėjimai prie Kristaus kapo, klūpojimai, varpų atsigavėjimas, taip pat šv. Velykų ankstyvas rytas bažnyčioje, o namie – skanūs pusryčiai, margučiai...

Na, o Sutvirtinimas Raguvoje, tėviškas vyskupo K. Paltaroko žvilgsnis... Argi galima tai pamiršti?!

Besimokant vidurinėje mokykloje ateistų veikla stiprėjo. Į bažnyčią nuslinkdavau pusiau slapčiomis. Mama liepdavo bent jau namuose melstis, vakare niekada neatsigulti be kryžiaus ženklo. Ji irgi svajojo apie mano kunigystę. Tačiau likimas, politinės ir įvairios kitos aplinkybės lėmė taip, kad nusprendžiau tapti mokytoju, pasirinkau prancūzų kalbą.

Studijuojant Vilniaus pedagoginiame institute į bažnyčią eiti būdavo labai pavojinga. Vis dėlto per Šv. Velykas ne tik pats ten nueidavau, bet būdamas kurso seniūnas velykinės išpažinties ir visus draugus nuvesdavau. Tai buvo ne tik studentiško solidarumo, bet ir šiokia tokia protesto prieš valdžią išraiška. Žinoma, bendrabutyje kai kurie studentai šnipinėdavo, kambariuose ieškodavo margučių ar kalėdaičių.

Ir nebūdamas komjaunuolis institutą baigiau su pagyrimu. Išvykau mokytojauti į Šeduvą. Labai troškau susipažinti su kunigais, pasimelsti miestelio bažnyčioje, bet... likdavau savo kambarėlyje ir vienas vakarais medituodavau.

Dievui padedant pavyko įstoti į aspirantūrą Maskvoje, pramokau kelias užsienio kalbas. Sutikau gerų draugų rusų, žydų, mongolų, arabų. Į visus žmones žiūrėdavau broliškai. To išmokė mama. Ji liepdavo mylėti ir gerbti visus: stačiatikius ir reformatus, žydus ir čigonus, nekritikuoti kunigų, gyventi taip, kaip kunigai sako, o ne taip, kaip jie patys kartais klysdami daro. Per didžiausias religines šventes, apsimetęs gidu, į Maskvos katalikų bažnyčią vesdavausi kurso draugus – žydą ir musulmonę, o per jų šventes kartu eidavome į sinagogą ar mečetę. Taip reiškėsi mūsų broliškas ekumenizmas.

(Nukelta į 7-tą psl.)

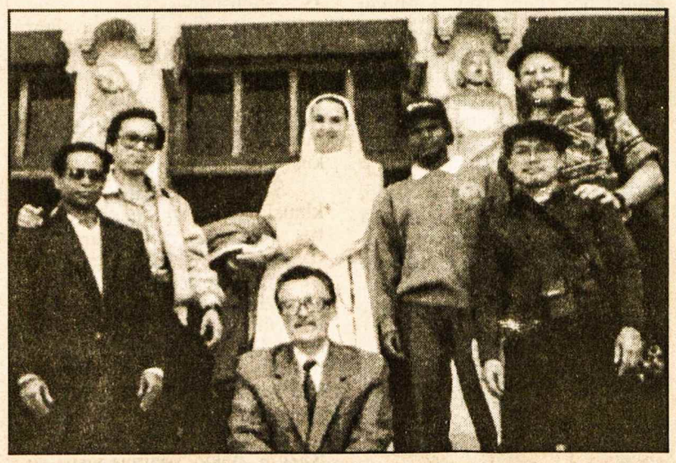

Autorius sėdi su įvairių šalių maldininkais 1995 m. vasarą Lisieux

"Sutaras" - folkloro ansamblis Toronte

SLAVA ŽIEMELYTĖ

Balandžio 27 naujoje Prisikėlimo parapijos salėje turėjome progą išgirsti liaudies dainų koncertą kitokia forma. Į dainavimą buvo įtraukta publika ir "Volungės" choro dainininkai, akompanuojant atitinkamais liaudies instrumentais su muziko Jono Govėdo pianino palyda. Šis ansamblis nėra gausus muzikantais, bet kiekvienas iš jų ne tik groja keliais instrumentais, bet ir šoka bei dainuoja gražiai skambančias sutartines.

Pažvelgus į praeitį matyti, kad lietuvių muzika ir prasidėjo senose mūsų dainose. Dainuojame, bet retai pagalvojame apie dainų kilmę ir prasmę. Liaudies dainos yra svarbus istorinis šaltinis, iš kurio semiamės žinių apie mūsų kultūrą. Jose apsispindi tautos veidas ir žmonių gyvenimas. Senovės dainos buvo mitologinės, darbinės, apeiginės, karinės, proginės ir kt.

XIX š. kompozitoriai pradėjo ieškoti įkvėpimo dainose, kaip pvz. Naujalis, Sasnauskas, Čiurlionis ir kt. Kompozitoriai, pasinaudoję šiuo lobynu, kūrė savitą lietuvišką muziką. Devyniolikto šimtmečio gale prasidėjęs liaudies muzikos vertinimas, turėjo didelę įtaką dvidešimtam šimtmečiui. Lietuvių kompozitorių kūryba pražydo gražiausiais žiedais.

Šio vakaro "Sutaro" koncertas pilnutėlėje salėje liko nepamirštamas. Dainos, kai kurios pažįstamos, jų atlikimas sukėlė ovacijas. Publika, nesibaigiančiais plojimais lydėjo kiekvieną dainą.

"Sutaro" vadovas Antanas Fokas įsteigė šį ansamblį 1989 m. Vilniuje. Labai daug koncertuoja įvairiuose kraštuose, garsina mūsų liaudies dainas. Tai didelis nuopelnas muzikinei tautos istorijai.

A. Foko įrašai – kompaktinės plokštelės, įvairaus žanro dainų ir instrumentinės muzikos.

A. Foko sukurta ir dabar išleista kompaktinė plokštelė, apie Kanados lietuvius dainininkus – "Lietuviai pasaulyje – Kanados lietuviai". Ji "Sutaro" atgabenta į Kanadą. Įrašyta 34 dainos – dabartinių ir buvusių Montrealio, Toronto, Londono, Windsoro, Hamiltono suaugusių ir vaikų chorai bei dainininkų grupės, solistai ir solistės. Įtraukta taip pat Penktosios lietuvių dainų šventės jungtinis choras "Dainų dainelės".

Paskutinis įrašas – Kryžių ir Rūpintojėlių Lietuva, Kantatos baigiamoji dalis "Prisikėlimo himnas". Visa programa gerai sutvarkyta, malonu klausyti.

A. Fokas – darbingas, sumanus žmogus. Jo įnašas į Lietuvos muzikos kultūros istoriją yra žymus. Tegyvuoja "Sutaras"!

"Priespaudos metais skleidęs tiesą"

Knyga apie a. a. kun. Česlovą Kavaliauską – Sibiro kalinį, Naujojo Testamento vertėją, poetą, mokslo žmogų

SES. ONA MIKAILAITĖ

Mums išeivijoje kun. Česlovas Kavaliauskas žinomas kaip Naujojo Testamento vertėjas. Šio vertimo iš senosios graikų kalbos su lietuviškais komentarais pirmoji laida išleista Lietuvoje 1972 m. ir tais pačiais metais perspausdinta Bostone išeivijos lietuviams. Vertimo kokybę liudija 16 jos laidų, išėjusių per trisdešimtį metų. Ir štai, šiemet Vilniuje pasirodė nedidelė 183 puslapių knygelė *Priespaudos metais skleidęs tiesą,* kun. Česlovo Kavaliausko mirties (mirė 1997 m.) penktąjai sukakčiai paminėti. Leidinį parengė ir išleido Antanas Mozeris, velionies bendrakalinys ir bičiulis Norilsko lageriuose.

Nors knygelės negalima vadinti biografija, joje surinkta įdomios medžiagos. Jau iš pirmo žvilgsnio aišku, jog tai meilės statomas paminklas mylimo asmens atminimui. Knygos iniciatorius Antanas Mozeris taip apibūdina savo bičiulį: "Česlovas Kavaliauskas buvo įstabus Kunigas ir Mokytojas, kuris iš tiesų siekė gėrio ir, kaip jo vienos viršūnių, mokslinio pažinimo, drauge pripažindamas jo ribotumą bei tuo labai savitai įprasmindamas tikėjimą" (psl.5).

Knygelėje išspausdintas ir pašnekesys su poetu Sigitu Geda, aptariančiu kun. Kavaliausko asmenybę bei kūrybą, kuriame gausu įdomių įžvalgų, kaip antai: "... aiškiai matyti, kad jis yra dvasios titanas. Net kun. V. Aliulis, kuris labai preciziškas ir bet kokiu atveju (pagyras) formuluoja labai šykščiai, kitos Č. Kavaliausko jau anksčiau išleistos knygos *Tarp fizikos ir teologijos,* pratarmėje sako, kad jis pažinojęs daug talentingų kunigų, bet genialus tarp jų buvęs tik vienas – velionis Č. Kavaliauskas. Taigi jei tokio racionalaus proto žmogus pavartoja žodį "genialus", verta susimąstyti (psl.54).

Gimęs 1923 m. nepriklausomoje Lietuvoje, kun. Kavaliauskas savo vaikystę bei jaunystę praleido Kaune, kur mokėsi ir galop, bene 1940-tais, tais baisiais karo metais, įstojo į Kauno kunigų seminariją. Kunigu įšvęstas 1946 m. ir, vos pradėjęs pastoracinį darbą, 1950 m. suimtas ir išvežtas į Sibirą. Grįžęs Lietuvon chruščiovinio atodrėkio 1956 metų pavasarį, perėjo į Kaišiadorių vyskupiją, kur 40 metų dirbo pastoracijoje net 14-oje parapijų. Šalia sielovados, atsidėjo teologijos studijoms, išmokęs visą eilę kalbų – vokiečių, prancūzų, anglų ir kitų, – kad galėtų sekti mokslinę spaudą religijos klausimais. Darė vertimus, rašė straipsnius ir knygas, sakė pamokslus. Lietuvai atgavus laisvę, vadovavo katechetų kursams Kaišiadorių vyskupijos namuose, kur šio straipsnelio autorei teko jį sutikti. 1996 m. sulaukė auksinio kunigystės jubiliejaus, o sekančiais 1997 m. mirė Vievyje, būdamas 74 metų.

Pasak Sigito Gedos, "Velionio gyvenimas buvo tiek supainiotas, tiek fatališkai keistas, kad, man atrodo, jis niekad rimtai į poeziją nežiūrėjo – tai buvo slaptoji jo sielos kertelė. Bet tai iš dalies jį išgelbėjo..." (psl. 53). Šioje knygelėje sudėta šiek tiek kun. Česlovo eilių, paimtų iš jo sudaryto rinkinio *Pažadėtoji žemė* rankraščio. Yra ir jo straipsnių bei apmąstymų, – vienas su patrauklia angliška antrašte, *A Meditation in Blue* – lyrinė meditacija apie Jėzų.

Savo atsiminimų straipsnyje kitas kun. Česlovo bičiulis ir bendrakalinys Viktoras Petkus, žinomas iš *Kronikos* puslapių, duoda daugiau pažintinės medžiagos. Galima susidaryti gana tikslų jo asmenybės vaizdą, ypač kad tekstai iliustruoti gausiomis nuotraukomis.

Agnius Urbanavičius knygos pabaigoje sudaręs rinktinę kun. Česlovo Kavaliausko bibliografiją, kuri liudija autoriaus interesus bei erudiciją. Jon įtraukti ir straipsniai, spausdinti Lietuvoje bei užsienio spaudoje, vertinantys Naujojo Testamento laidas.

Šios atmintinės knygelės medžiaga įvairi, įdomi pavartyti, susipažinti su itin kilniu žmogumi, kurio dar nei Lietuva, nei išeivija nesugebėjo tinkamai įvertinti. Reikia tikėtis, kad kas nors užsimos rašyti biografiją, o šiuo tarpu tenka Antanui Mozeriui tarti didelį ačiū už rūpestį šį leidinį parengti ir išleisti į pasaulį.

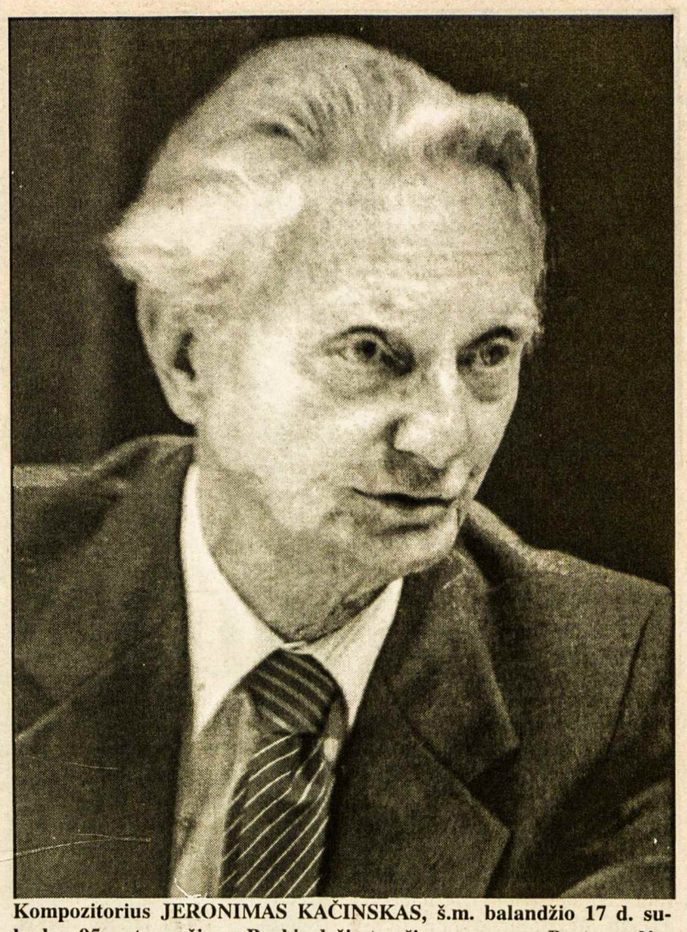

Kompozitorius JERONIMAS KAČINSKAS, š.m. balandžio 17 d. sulaukęs 95 metų amžiaus. Penkis dešimtmečius vargonavo Bostone, dėstė amerikiečių muzikos kolegijoje, sukūrė daug religinio pobūdžio kūrinių chorams, orkestrams, mažesniems vienetams Ntr. Vyt. Maželio

Dail. Snaigė Šileikienė (dešinėje) su Lorna Livey, *Fifth Street* galerijos savininke. S. Šileikienės paroda vyksta iki š.m. gegužės 25 d. 145 Fifth St., Toronte. (Nuo trečiad. iki šeštad., 1-6 v.v.) Nuotr. E. Valiūno

Pajudėjo Amerikos lietuvių žinynas

Žinyno "JAV lietuviai" antras tomas pasirodys dar šiais metais

EDVARDAS ŠULAITIS

Tie mūsų tautiečiai, kurie buvo praradę viltį bet kada pamatyti žinyno *JAV lietuviai* antrąjį tomą, jau gali ramiau atsikvėpti. Jis, kaip skelbia leidėjai – Mokslo ir enciklopedijų leidybos institutas Vilniuje, pasirodys dar prieš šių metų Kalėdas.

1993 m. buvo sumanyta parengti ir Vilniuje išleisti įvairiose pasaulio šalyse gyvenančių lietuvių biografinį žinyną *Pasaulio lietuviai.* Darbo pradžiai nuspręsta pradėti nuo leidinio *JAV lietuviai.*

Tam reikalui jau 1993 m. rudenį į Lituanistikos tyrimų ir studijų centrą (LTSC) Čikagoje atvyko enciklopedijų redaktorės Jonė Liandsbergienė ir Jūratė Tamulaitienė, o kiek vėliau – redaktorius dr. Antanas Balašaitis. Taip ir buvo pradėtas šis nelengvas darbas, prie kurio daug prisidėjo ir LTSC vadovas dr. Jonas Račkauskas.

Pradžioje buvo planuojama visą medžiagą apie JAV lietuvius sutalpinti į vieną tomą. Tačiau pasirodė, jog reikės dviejų tomų, ypač kai buvo nuspręsta dėti ne enciklopedinio pobūdžio, bet žymiai didesnes nuotraukas.

Pirmąjį tomą buvo suspėta paruošti ir išleisti 1998 m. tačiau tada darbas sustojo, nes buvo sunaudotos visos lėšos, skirtos šiam darbui. Be to, atsirado tam tikrų nesutarimų tarp LTSC vadovybės ir Mokslo ir enciklopedijų leidybos instituto dėl II tomo ir jo finansavimo. Pasirodė, išleidimui reikia žymiai daugiau lėšų, negu buvo planuota.

Taigi pora metų buvo praleista bereikalingam "apsišaudymui" tarp Vilniaus ir Čikagos įstaigų. Reikalai į priekį pajudėjo maždaug prieš metus, kai LTSC Čikagoje ir MELI gavo daugiau kaip $10,000. Tiek pat pridėjo ir Lietuvių fondas, o arti 20,000 litų atėjo iš Lietuvos Kultūros ministerijos. Be to, mažesnėmis aukomis prisidėjo ir kai kurie JAV lietuviai, ypač tie, kurių aprašymai turėtų pasirodyti antrame tome.

Žinyno II-jo tomo rengėjų grupė (vadovė Vilija Kneitienė) dabar daug dirba, kad leidinys pasirodytų dar šiais metais. Į jį tilps ne vien tik pirmame tome, apimančiame A-M raides, nesuminėti JAV lietuviai, bet ir nemaža papildymų bei pataisų.

Pirmame tome buvo pateiktos 2004 biografijos ir 1037. Antrame tome jų turėtų būti nemažiau, o gal net daugiau. Čia bus ir pavardžių rodyklė, aukotojų sąrašas ir kt.

Leidėjai norėtų žinoti, kokiu tiražu reikėtų spausdinti II tomą. Tad laukiama prenumeratorių iš anksto. Viena knyga (su persiuntimu oro paštu) kainuos 35 dol. Dar turima ir I tomo (kaina ta pati) egzempliorių.

Be to, dar yra laukiamos ir labiau pasižymėjusių JAV lietuvių biografijų bei nuotraukų, ypač iš naujai apsigyvenusių. Tuo reikalu kreiptis laiškais (prenumeratos čekius rašyti *Žinynui JAV lietuviai*): Mokslo ir enciklopedijos leidybos institutas, L. Asanavičiūtės 23, LT 2050 Vilnius, Lithuania.

"Melas šventykloje"

Los Angeles Dramos sambūrio vaidintas veikalas Čikagoje

ALDONA ŠMULKŠTIENĖ

Čikagiškiai mėgsta lietuvišką teatrą, savo atsilankymais remia Los Angeles Dramos sambūrio vaidinimus. Ir š.m. balandžio 14 d. Jaunimo centro didžioji salė buvo beveik pilna.

LA Dramos sambūris, pakviestas JAV LB Kultūros tarybos (pirm. Marija Remienė) suvaidino Viktoro Mariūno *Melas šventykloje,* – penkių paveikslų dramą. V. Mariūno (1910-1998) vienintelis scenos veikalas, rašytas Lietuvių rašytojų draugijos dramos konkursui, vaizduoja šeimų problemas, ypač tų, kurios buvo karo įvykių atskirtos ir nieko nežinojo apie viena kitą.

Melas šventykloje kaip tik atskleidžia šeimų patirtą karčią realybę, gyvenimą nežinioje, būtinybę išlikti, įsikurti geriau, susigundant vedybomis su kitais, nežinant ar atskirtasis sutuoktinis yra gyvas.

Šioje dramoje žiūrovas yra vedamas per tokį dviejų šeimų (gal tiksliau būtų pasakyti vienos, nors ir dar kita šeima yra įjungta nors ir mažesniame lygmenyje), kurioms atstovauja moterys, kelius ir klystkelius.

Rita Kalnėnienė (vaidino Daiva Kamarauskienė) sužinojo, kad jos vyras partizanas Mykolas Kalnėnas (Aleksas Mickus) kartu su draugais prasiveržia į Vakarus ir atvyksta pas žmoną. O ji jau ištekėjusi už nemylimo, bet turtingo Mr. May. Ištekėjo sesers Augustės Macienės (Edita Taytelis) įkalbėta, siekdama geresnio gyvenimo abiem. Rita, išsiskyrus su Mr. May, kenčia ir blaškosi. Mylimam Mykolui nori išpažinti viską, bet situacijos yra tokios, kad vis neišpažysta. Augusta jau žieduojasi su Mykolo draugu Jurgiu Balsiu (Rolandas Žukauskas). Pasirodo "paslapčių draudėjas" Karpinskas (Juozas Raibys) ir sumaišo reikalus siūlydamas Ritai apdrausti savo paslaptį už stambią sumą. Augustė jam įrodo, kad ne Rita, o ji (Augustė) buvo ištekėjusi už Mr. May neaiškiu "dokumentu". O Rita kankinasi ir toliau dėl melo šventykloje, nes, kaip ji sako, "Meluoti Mykolui tai melas šventykloje"...

Kankinasi ir Mykolas, lyg nenorėdamas visko sužinoti, galvodamas, kad Rita serga. Nukenčia ir Augustė, gelbėdama seserį, – sužadėtinis nebenori jos. Kleopas Gulbinas, mokytojas, kartu su Mykolu ir Jurgiu pasitraukęs į Vakarus (Juozas Pupius) bando gelbėti aiškindamas padėtį. Rita pagaliau nusprendžia pasakyti Mykolui visą tiesą. Mykolas jai neatleidžia, ją palieka, bet ji jaučiasi laisva nusikračiusi melo.

Epiloge išsiprendžia visos problemos – meilė tampa laimėtoja, nugalėjusi visas kliūtis.

Melas šventykloje režisierius ir scenografas – Petras Maželis, neseniai atšventęs savo teatrinio darbo 60 metų sukaktį.

Apranga – Emos Dovydaitienės, apšvietimas – Algimanto Žemaitaičio. Prieš kiekvieną dramos paveikslą buvo muzikinis įvadas: ar tai daina, ar lietaus telkšnojimas ar kitoks, duodantis foną.

Aktoriai, programoje vadinami veikiančiais asmenimis ir atlikėjais, pasirodė gerai. Iš jų šešių, dviejų moterų ir keturių vyrų, dauguma neseniai iš Lietuvos, jauni, gražūs, puiki lietuvių kalba, nors buvo iš žiūrovų pusės ir pasiskundusių, kad per greitai kalba.

Gerai savo vaidmenis atliko ir Juozas Pupius bei Juozas Raibys. Vieniems patiko J. Pupiaus – mokytojo Gulbino solidumas, lėta ir aiški kalba, kitiems – Karpinskio komiškumas, o visiems – visi vaidintojai iš širdies atlikę savo vaidmenis. Už tai nesigailėta plojimų. Atlikėjai buvo apdovanoti gėlėmis, kurias į sceną nešė Čikagos *Žaltvykstės* teatro vieneto nariai.

Kalbėjo ir JAV LB Kultūros tarybos pirm. M. Remienė, kuri E. Dovydaitienės buvo apdovanoto knyga apie Los Angeles ir gėlėmis. Po vaidinimo dalis žiūrovų, artistai ir rengėjai rinkosi į JC kavinę vaišėms ir draugiškiems pokalbiams.

Mano tikėjimo odisėja

(Atkelta iš 6-to psl.)

Po aspirantūros grįžau į Lietuvą, nors likimas norėjo mane nublokšti į Mongoliją ar palikti Rusijoje.

Vilniaus universitetas! Čia įvyko tai, ką nemalonu prisiminti – įstojau į Komunistų partiją. Įstojau be noro, be įsitikinimų, katedros vedėjui raginant ir grasinant. Tačiau Kristus manęs neapleido. Kai išgirsdavau varpų skambesį šv. Velykų rytą, tarsi kažkokia jėga išmesdavo mane iš lovos ir bėgte bėgdavau į Šv. Petro ir Povilo bažnyčią. Šiek tiek bendravau ir su kunigais, o būdamas turistinėse kelionėse užsienyje kartu su kitais lankydamas bažnyčias slapčia kalbėdavau *Tėve mūsų.* Vilniuje retkarčiais klausydavausi Vatikano radijo, vėliau per Lenkiją gaudavau katalikišką spaudą esperanto kalba.

1988 m., sekdamas tuometinio Sąjūdžio veikėjo K. Motiekos pavyzdžiu, oficialiai išstojau iš Komunistų partijos. Su džiaugsmu išgyvenau Katedros sugrįžimo akimirkas. Beveik po trisdešimties metų vėl atlikau išpažintį ir priėmiau šv. Komuniją! Tada žvelgdamas į Nukryžiuotąjį ilgai verkiau ir dėkojau Jam už rūpestį, kantrybę, globą, begalinį gerumą. "Viešpatie, aš nevertas, kad ateitum į mano širdį...", tačiau jutau, kad Kristus rodo man savo gailestingą širdį ir šypsosi...

Aplankiau Prancūziją, karštai meldžiausi Lizjė (Lisieux) prie šv. Teresėlės relikvijų; Paryžiuje – Stebuklingojo Medalikėlio Dievo Motinos koplyčioje... Daug dvasinės atgailos radau Solemo (Solesmes) benediktinų vienuolyne, kuriame su pertraukomis praleidau beveik penkis mėnesius. Paryžiuje bendravau su pranciškonais, ilgai ir susikaupęs meldžiausi prie šv. Lauryno kapo Romoje, Svajoju apie kelionę į Šventąją Žemę. Šiuo metu esu tarptautinės esperantininkų katalikų lygos narys. Pagal galimybes prisidedu prie Vilniaus universiteto sielovados, skaitau daug teologinių knygų, prenumeruoju katalikišką spaudą lietuvių, prancūzų ir esperanto kalbomis, o svarbiausia, gyvenu su Dievu, jaučiu jo nuolatinę paramą.

Teko operuotis onkologijos ligoninėje. Diagnozė buvo pati blogiausia. Operacijos išvakarėse drauge su kitais ligoniais koplytėlėje kalbėjau Rožinį. Prieš pat operaciją šnabždėjau *Tėve mūsų,* nes tikėjau, kad Jėzus yra šalia.

Štai jau treji metai praėjo nuo to laiko. Esu sveikas, gerai jaučiuosi, dirbu. Ačiū už viską Jėzui!

Žinoma, gyvenimas yra labai sudėtingas, o kiekvienas žmogus – nuodėmingas. Kai pamąstau, kiek kvailysčių ir aš pats esu pridaręs, tiesiog gėda pakelti akis į Kristų... Kai kas perskaitęs šią išpažintį dėl vienos ar kitos priežasties galbūt ir pasijuoks iš manęs. Man visai nesvarbu. Svarbu tik tai, kad Jėzus manęs nepasmerkė, pagailėjo ir laukė sugrįžtančio. Šiandieną savo gyvenimo be Jo neįsivaizduoju. Jis – mano Atrama, mano Šviesa, mano Viltis...

"Jis mane veda, kur vešlios ganyklos žaliuoja, leidžia man atilsėti paversmy; manąją sielą gaivina" (Ps 23, 2-3). (Iš žurnalo *Žemės druska* 2001 m. liepa-rugpjūtis)

KULTŪRINĖJE VEIKLOJE

Kauno džiazo festivalis vyko balandžio 24-28 dienomis. Jau trečiadienio (IV.24) vakare, pradžios iškilmėse Kauno burmistras E. Tamašauskas paskelbė "miesto kapituliaciją prieš džiazą" ir įteikė simbolinį miesto raktą festivalio sumanytojui ir meno vadovui Jonui Jučui. Šio XII Tarptautinio džiazo festivalio programoje buvo ir tradicinis kariljono varpų džiazo muzikos koncertas; virš Kauno buvo pakilęs rėmėjo *Lietuvos ryto* balionas, iš kurio irgi skambėjo džiazo muzika. Miesto rotušėje pradžios iškilmių programoje buvo atliktas Alfredo Kukaičio projektas *Ataidos*, kuriame pro džiazo prizmę buvo pažvelgta į senąsias lietuvių liaudies dainas. Pirmoji naktinė džiazo sesija vyko "Los Patrankos" klube. Kiti koncertai vyko Vytauto Didžiojo universiteto salėje, o naktinės sesijos Laisvės alėjoje esančiame muzikos klube "Combo". Festivalyje dalyvavo žinomos džiazo žvaigždės, kaip Trilok Gurtu, Barbara Dennerlein, Bugge Weseltoft, Richard Bona, gitaristas Mike Stern, vokalistas Kurt Elling, iš Izraelio "Common Bond" grupė; naktinėse sesijose linksmino energinga šveicarų jaunimo grupė "Kubus", svečiai iš Italijos "D.M.A. Urban Jazz Funk". Buvo atliktas bendras Norvegijos ir Lietuvos džiazo bei klasikinės muzikos projektas pagal William Shakespeare *Vasarvidžio nakties sapną*.

Šių metų festivalyje buvo įsteigtas specialus apdovanojimas festivalio lankytojų populiariausiu pripažintam atlikėjui ar atlikėjų grupei, vadinamas "Jazz Eaters Award"(*Džiazo valgytojų prizas*). Jį įsteigė "Pizza Jazz" restoranų tinklas, o apdovanojimo skulptūrėlę, vaizduojančią muzikantą rankoje laikantį pučiamąjį instrumentą, sukūrė menininkas Vitalijus Čepkauskas. Šį apdovanojimą pelnė kamerūniečių kilmės atlikėjas iš JAV Richard Bona. Jis taip sužavėjo publiką, kad buvo iškviestas į sceną net keturis kartus. Iš Kauno džiazo festivalis persikėlė į Vilnių – abiejuose miestuose per 7 dienas buvo atlikta iš viso 19 koncertų.

Baltijos knygų mugėje, kuri šių metų kovą vyko Rygoje, gražiausia knyga buvo paskelbtas Lietuvos valstybinio muziejaus išleistas albumas *Senoji Vilniaus fotografija* (dailininkas Eugenijus Karpavičius). Be šio apdovanojimo, lietuviškos knygos pelnė dar penkis diplomus. Mugės kultūrinėje programoje dalyvavo visa eilė Lietuvos lituanistų, kurie su Latvijos universiteto filologais aptarė bendrus projektus ir su Latvių literatūros, tautosakos ir meno institutu pasirašė penkerių metų mokslinio bendradarbiavimo sutartį. Taip pat buvo aptarta su Lietuvos ambasados diplomatais, kaip lituanistiniai institutai galėtų remti ambasados kultūrinius renginius ir Latvijos lituanistinių centrų veiklą.

Prof. Petro Vailionio 60-mečio jubiliejui paminėti Vilniaus universiteto Didžiojoje auloje balandžio 13 d. buvo surengtas koncertas-sveikinimas. Jame dalyvavo "Liepaičių" chorinio dainavimo mokyklos jaunių ir merginų chorai, moterų choras "Liepos" ir Lietuvos kamerinis orkestras, vadovaujamas prof. S. Sondeckio. Minėjime buvo atlikti P. Hindemith, G. B. Pergolesi, H. Purcell ir kitų kompozitorių, kuriuos dažnai dainuodavo "Liepaitės", kūriniai. Tai buvo muzikinė dovana "Liepaičių" choro įsteigėjui ir dabartiniam "Liepaičių" chorinio dainavimo mokyklos direktoriui ir meno vadovui prof. P. Vailioniui. Sveikinimai buvo ne tik muzikiniai – daug gražių žodžių jubiliatui tarė Lietuvos kamerinio orkestro dirigentas ir meno vadovas prof. S. Sondeckis, Lietuvos muzikų sąjungos pirmininkas prof. R. Žigaitis, buvę Muzikos akademijos jubiliato absolventai ir "Liepaičių" choro auklėtinės. Koncertas tapo visos "Liepaičių" bendrijos – mokinių, pedagogų ir tėvelių – švente.

Tarptautinėje baltistų konferencijoje, pavadintoje *Etnokultūriniai ir kalbiniai kontaktai Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės teritorijoje*, kuri vyko Maskvoje, pranešimus skaitė 35 mokslininkai iš dešimties valstybių. Joje, be kalbos problemų, dalyviai diskutavo tautų santykius prieš keturis šimtus metų ir dabar; buvo kalbama ir apie skirtingų religinių tradicijų gyvavimą vienoje valstybėje, žydų ir krikščionių santykius Didžiosios kunigaikštystės laikais. Istorijos instituto direktorius A. Nikžentaitis pabrėžė, kad ši konferencija turi ne tik mokslinę, bet ir politinę prasmę, nes iškeliant bendradarbiavimo praeityje faktus ieškoma ideologinio pagrindo bendradarbiavimui dabar ir ateityje. Lietuvos kultūros atašė Rusijoje J. Budraitis prieš keletą metų subūrė grupę garsių rusų baltistų ir taip siekia palaikyti ilgametes baltistikos tradicijas Rusijoje. Baltistiką studijuoja vis daugiau rusų kalbininkų, įsteigtas Rusijos baltistų susivienijimas, kuriam vadovauja akademikai Vladimir Toporov ir Viačeslav Ivanov, Sankt Peterburgo universitete veikia Baltistikos katedra. G.K.

Lietuvos pašto ženklas
Nuotr. M. Pranevičiaus

(ELTOS, *Lietuvos ryto,* BNS, *7 meno dienos,* LGTIC informacija)

JANINA KUZMAITĖ, šių metų pavasarį apgynusi muzikos (Piano Performance) daktaratą Britų Kolumbijos universitete (UBC), atlieka solo ir kamerinių orkestrų koncertus Vankuveryje ir įvairiose Britų Kolumbijos vietovėse. Ji yra baigusi Vilniaus konservatoriją (1991 m.), būdama tik penkiolikos metų amžiaus laimėjo aukštas premijas Sovietų Sąjungos konkursuose. Yra koncertavusi Prancūzijoje, Vokietijoje, JAV-se, Kanadoje ir Rusijoje. Kompozitorius John Corigliano pareiškė didžiausią pasitenkinimą jo kūrinio *Etude Fantasy* atlikimu, o dienraštis *The Vancouver Sun* ją laiko Britų Kolumbijos aukščiausio lygio menininke XXI š.

Atsiųsta paminėti

Į LAISVĘ, triminėsinis žurnalas, 2002 m. balandis, nr. 137(174). Redaktorė – Aldona Žemaitytė-Petrauskienė. Leidėjas – *Į laisvę* fondo Lietuvos filialas. Administratorius – Vidmantas Zavadskis (Kaunas, Draugystės g. 17, LT-3031). Administratorius Š. Amerikoje – Jonas Prakapas (14 Thelma Dr., Bakersfield, CA 93305, USA). Metinė prenumerata – 15 JAV dol. Užsakant skaitytojams Lietuvoje iš užsienio – 6 JAV dol.

Jonas Linkevičius, IŠ GINTARŲ VĖRINIO. Redagavo A. Venskevičienė, apipavidalino K. Paškauskas. Išleido "Agora" (a.d. 846 LT-2055 Vilnius). Vilnius, 2002 m., 256 psl. Knygoje pateikiamos apybraižos apie žymiuosius Lietuvos vaikų rašytojus – prozininkus ir poetus. Štai jų pavardės: Pr. Mašiotas, A. Giedrius, V. Tamulaitis, B. Buivydaitė, V. Dautartas, M. Grigonis, Vytė Nemunėlis, K. Binkis, J. Degutytė, R. Skučaitė.

PRISIKĖLIMO
PARAPIJOS KREDITO KOOPERATYVAS

3 Resurrection Rd., Toronto, ON M9A 5G1
Telefonai: 416 532-3400 ir 532-3414
FAX: 416 532-4816
Anapilyje telefonas: 905 566-0006

KASOS VALANDOS: pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais nuo 9 v.r. iki 3.30 v.p.p.; ketvirtadieniais ir penktadieniais nuo 9 v.r. iki 8 v.v.; šeštadieniais nuo 9 v.r. iki 1 v.p.p.; sekmadieniais nuo 8.30 v.r. iki 12.45 v.p.p.
ANAPILYJE: sekmadieniais nuo 9 v.r. iki 12.30 v.p.p.; antradieniais nuo 9 v.r. iki 3.30 v.p.p.; ketvirtadieniais ir penktadieniais nuo 1 v.p.p. iki 8 v.v.

AKTYVAI per 60 milijonų dolerių

MOKA UŽ:

90-179 d. term. ind.	1.15%
180-364 d. term.ind.	1.15%
1 metų term. indėlius	1.35%
2 metų term. indėlius	2.50%
3 metų term. indėlius	2.75%
4 metų term. indėlius	3.50%
5 metų term. indėlius	4.00%
1 metų GIC-mėn.palūk.	1.60%
1 metų GIC-met. palūk.	1.85%
2 metų GIC-met. palūk.	3.00%
3 metų GIC-met. palūk.	3.25%
4 metų GIC-met. palūk.	4.00%
5 metų GIC-met. palūk.	4.50%
RRSP, RRIF ir OHOSP "Variable"	1.00%
RRSP ir RRIF-1 m.term.ind.	2.10%
RRSP ir RRIF-2 m.term.ind.	3.25%
RRSP ir RRIF-3 m.term.ind.	3.50%
RRSP ir RRIF-4 m.term.ind.	4.25%
RRSP ir RRIF-5 m.term.ind.	4.75%
Taupomąją sąskaitą iki	1.00%
Kasd. pal. taupymo sąsk.	1.00%
Kasd. pal. čekių sąsk. iki.	1.00%
Amerikos dol. kasd. pal. taupymo sąsk.	1.00%

IMA UŽ:

Asmenines paskolas nuo	5.00%
Sutarties paskolas nuo	5.00%
Nekiln. turto paskolas:	
Su nekeičiamu nuošimčiu	
1 metų	4.00%
2 metų	5.45%
3 metų	5.60%
4 metų	6.25%
5 metų	6.45%
Su keičiamu nuošimčiu 1, 2, 3 metų	4.00%

Duodame komercinius mortgičius

Duodame asmenines paskolas iki $50,000 ir mortgičius iki 75% įkainoto turto vertės. Parduodame pinigines perlaidas (money orders) ir kelionių čekius (traveler's cheques). Neimame mokesčio už išrašytus čekius bei apmokamas įvairias sąskaitas.

Kiti patarnavimai *"INTERAC-PLUS" kortelė*

Mūsų tikslas – ne pelnas, bet sąžiningas patarnavimas

RUBY REAL ESTATE LTD.
REAL ESTATE BROKER
27John Street, Toronto

MLS
JUMS TIK KAINUOS
3½%
IŠ VISO +GST
Victor Rudinskas, Broker
Tel.: 416 249-7829

ADVOKATAS
VICTOR RUDINSKAS
Tel. 416 240-0594
27 John Street, Toronto, Ontario M9N 1J4
(arti Lawrence Ave. W. ir Weston Road)

DR. STASYS DUBICKAS
DANTŲ GYDYTOJAS
398 Guelph Line, Burlington
(tarp QEW ir Lakeshore Rd.)
Privati AUTO-AIKŠTĖ ("parking")
(905) 333-5553
TAIP PAT PRIIMA PACIENTUS TORONTE – 2373 BLOOR ST.W.

BLOOR-INDIAN Rd. skubiai parduodamas 6 kamb. atskiras namas, 2 virtuvės, garažas su bendru įvažiavimu. Prašo $319,900.

SKAMBINKITE
TEODORUI STANULIUI, B.A.
Associate Broker
RE/MAX WEST REALTY Inc. Tel. 416 769-1616; namų 416-231-4937

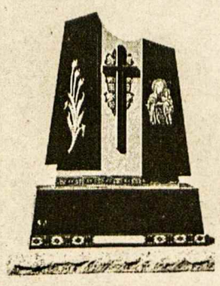

ROCK OF EUROPE INC.
GRANITO PAMINKLAI, BRONZOS LENTOS
AUKŠTOS KOKYBĖS DARBAS
GERIAUSIOS RŪŠIES GRANITAS
PROFESIONALUS PATARNAVIMAS
RAŠTIŠKA GARANTIJA
(416) 232-1250
83 SIX POINT ROAD
(Į PIETUS NUO BLOOR, NETOLI ISLINGTON)
TORONTO, ON M8Z 2X3

MARGUTIS
4134 Dundas St. West, Toronto, ON. M8X 1X3
Fax: (416) 233-3042
Reguliarūs dvisavaitiniai maršrutai siuntiniams laivu ir lėktuvu tiesiai į Vilnių
Tel: (416) 233-4601

$2.00* off for 1 parcel $2.00* off
* coupon is valid only at "Margutis-Pysanka" head office.

ŠARŪNAS MARČIULIONIS, žymusis Lietuvos krepšininkas, š.m. vasario 8 d. dalyvavo "Žvaigždžių savaitgalio" renginyje Filadelfijoje, PA. Nuotraukoje jis pasirašinėja ant jaunimo marškinėlių
Nuotr. R. Gedeikos (iš *Pasaulio lietuvio*)

Kanados įvykiai

(Atkelta iš 1-mo psl.)

Imigrantai padeda Kanadai augti, teigia Otava, nes natūralus gyventojų prieaugis gimimais yra gana mažas. Otava atrenka imigrantus (neskaitant atsikviestų šeimos narių) pagal išsilavinimo lygį ir profesijų pareikalavimą *visoje* Kanadoje. Tačiau atvykę imigrantai stengiasi kurtis nebūtinai pagal jų profesijų poreikius, bet daugiau dėmesio kreipia į miestus, kuriuose jau yra įsitvirtinusios jų etninės grupės. Ateiviai iš Prancūzijos ar buvusių jos kolonijų (pvz. Vietnamo, Alžyro) apsigyvena Montrealyje, dauguma kiniečių ir italų – Toronte. Imigrantų greitam įsidarbinimui trukdo dar ir gana keistas reikalavimas "turėti kanadiškos darbo patirties" (*Canadian experience*). Ateiviams iš JAV ar D. Britanijos įsidarbinti lengviau vien dėl tobulesnio anglų kalbos mokėjimo, tačiau kitiems, ypač kitarasiams ateiviams, tai gali būti didelė kliūtis. Todėl dažnai žiniasklaidoje pasirodo žinutės, kad gydytojas iš Indijos išvežioja "pizzas", inžinierius iš Karibų salų dirba parduotuvėje ir t.t. Paskutiniu metu prisidėjo dar ir JAV spaudimas pakeisti pabėgėlių įsileidimo įstatymus, kad sustiprinus viso Šiaurės Amerikos žemyno saugumą.

Ontario provincijos tarnautojų streikas, trukęs apie 7 savaites, gegužės 6 d. baigėsi, OPSEU unijos nariams nubalsavus priimti provincijos pasiūlytas darbo sąlygas. Streiko metu daug paslaugų buvo arba sulėtintos arba visai nutrauktos, jų tarpe ir gimimo bei mirties metrikų, vedybų, automobilių registracijos, vairuotojų egzaminavimo bei leidimų dokumentacija. Skelbiama, kad dar kurį laiką šios paslaugos bus lėtai tvarkomos, kol 45,000 tarnautojų grįš į normalias darbo vėžes. Automobilių registracijos ir vairuotojų leidimai, kurių galiojimas baigėsi š.m. kovo 13 ar vėliau, bus laikinai pratęsti iki š.m. rugpjūčio 2 d.

JAV senato rezoliucija, pasiūlyta senatorės Mary Landrieau (Louisiana) ir balandžio 23 d. vienbalsiai priimta, išreiškė liūdesį ir užuojautą šeimų nariams dėl keturių kanadiečių karių žūties Afganistane nuo amerikiečių F-16 lėktuvo piloto per klaidą numestos bombos. Toje rezoliucijoje taip pat sakoma, kad amerikiečių ir kanadiečių kariniai daliniai kartu kovojo nuo Pirmojo pasaulinio karo, ir kanadiečiai "visuomet pasižymėjo kaip drąsūs ir didvyriški kovotojai". Dokumento kopija buvo įteikta Kanados ambasadoriui Michael Kergin.

Novelisto Charles Taylor vardo premijai 2002 m. gauti po pirmosios atrankos liko šešios knygos. Ši $25,000 premija skiriama už dokumentinio ar biografinio (ne beletristinio) tipo veikalą, kuriame "pademonstruojamas tikslus anglų kalbos naudojimas, stiliaus elegancija ir sumanus minčių bei supratimo dėstymas". Į trumpąjį premijuotinų knygų sąrašą įeina Clark Blaise studija *Time Lord* (Sir Sandford Fleming, kuris įgyvendino pasaulinę standartinę laiko zonų sistemą, biografija), Margaret Visser minčių rinkinys apie Sant'Agnese fuori le Mura šventovę Romoje pavadinimu *The Geometry Of Love*; A. B. McKillop *The Spinster And The Prophet* apie Florence Deeks ir H. G. Wells; Nega Mezlekia *Notes From Hyena's Belly*, apie autoriaus jaunystės išgyvenimus Etiopijoje; Carol Shields *Jane Austen*; M. D. Kwan *Things That Must Not Be Forgotten*, apie autoriaus jaunystę karo nualintoje Kinijoje. Premija numatyta paskirti balandžio mėnesio pabaigoje.

Toronto universitetą buvusios profesorės moterys, dabar pensininkės, ruošėsi patraukti į teismą dėl ilgą laiką trukusio vyrų ir moterų algų skirtumo profesūroje. Paprastai moterys gaudavo apie 20% žemesnę algą, todėl per 30 metų laikotarpį tas skirtumas galėjo būti apie $150,000 kiekvienai. Universitetas pripažino savo neteisų elgesį prieš 1991 m. peržiūrą ir naują susitarimą, sulyginusį vyrų ir moterų profesūros algas, ir susitarė su ieškovėmis prieš pradedant teismo procedūrą. Susitarimo detalės laikomos paslaptyje, bet atrodo, kad jis bus taikomas 60-čiai buvusių moterų profesorių bei dėstytojų.

CBS televizijos tinklo programa *60 Minutes*, transliuota iš JAV balandžio 28 d., pristatė Kanadą kaip "teroristų užuovėją", nes Kanados imigracijos įstatymai labai lengvai suteikia pabėgėlio teises svetimų valstybių gyventojams, kartais atkeliavusiems be jokių dokumentų. Buvęs kadaise Saugumo tarnybų darbuotojas D. Harris programoje teigė, kad Kanadoje veikia apie 50 įvairių teroristų organizacijų, kurios infiltruoja savo agentus į JAV. Min. pirm. pavaduotojas J. Manley, programoje atremdamas tuos argumentus, teigė, kad po rugsėjo 11 d. teroristų atakos prieš JAV, Kanados ir JAV saugumo padėtis pasikeitė ir vis dar keičiasi: įgyvendinami nauji įstatymai, vizų režimai, keičiami saugumo reikalavimai imigrantams ir t.t. Tačiau Kanada pasiryžusi ir ateityje pasilikti demokratiška, atvira bendruomenė. Tą jis pakartojo kitą dieną parlamente, kai opozicija komentavo apie šią televizijos programą. Faktas, kad visi 19 (rugsėjo 11) teroristų gyveno ne Kanadoje, o JAV, rodo, kad ir JAV turi nemažai saugumo problemų. **G.K.**

HOMELIFE
HomeLife Realty Plus Ltd.
2261 Bloor Str. W.
Toronto, Ont. M6S 1N8

NIJOLĖ B. BATES
Tel. (416) 763-5161
Fax: 416 763-5097
Prašau kreiptis visais namų pirkimo-pardavimo reikalais. Patarnauju lietuvių visuomenei 15 metų

MARGIS PHARMACY
Aptarnauja Toronto gyventojus daugiau kaip 50 metų!
"IR TAI NE TAS, KĄ MES MOKAM, BET KAIP JUMIS RŪPINAMĖS!"
♦ sąžiningas ir profesionalus aptarnavimas
♦ nemokamas vaistų pristatymas į namus
PRISIJUNKITE PRIE MŪSŲ KLIENTŲ ŠEIMOS!
Tel.: (416) 535-1944 Faksas: (416) 536-6268

Sporto žinios

Jaunučių pirmenybės

Kanados sporto klubai siuntė 14 komandų į ŠALFASS-os jaunučių pirmenybes Detroite gegužės 4-5 d.d. Pusė iš jų parsivežė aukso, sidabro ir bronzos trofėjus. Geriausiai pasirodė Hamiltono "Kovo" ir Toronto "Vyčio" mergaičių B ir C komandos. Mergaičių B (gimusios 1986 m. ir jaunesnės) pirmenybėse įveikė Čikagos "Lituanicą" 42-30, laimėjo 52-22 prieš Filadelfijos "Arą", baigmėje nugalėjo Toronto "Aušrą" 57-24. Hamiltonas ir "Vytis" tapo mergaičių C (1988-89 m.) čempionėmis laimėjus prieš Detroito "Kovą" 49-11 ir Klyvlando "Žaibą" 72-24. Po to jos nugalėjo Toronto "Aušrą" 55-6 pusbaigmėje ir iškovojo taurę 54-29 rezultatu prieš Čikagos "Lituanicą".

Čempionais tapo ir Toronto "Aušros" jaunučių E (1992-93 m.) komanda. Jie laimėjo prieš Hamiltono "Kovą" 41:14 ir Klyvlando "Žaibą" 21:20, po to prieš Detroito "Kovą" 26:19. Baigmėje "Aušros" klubas įveikė Čikagos "Lituanicą" I komandą 25:22.

Sidabro medalius gavo "Aušros" mergaičių B ir berniukų B komandos bei "Aušros" berniukų D komanda. **(b.d.)** **R. Miečius**

Žinios iš Lietuvos

KREPŠINIS: Pirmosiose Lietuvos krepšinio lygos baigmės serijos iki keturių pergalių rungtynėse namie Vilniaus "Lietuvos rytas" 79:64 įveikė Kauno "Žalgirį". Alytuje prasidėjo vis didesnio populiarumo Lietuvoje sulaukiančio gatvės krepšinio "Orange Virus" maratonas, kuris keliaus per šešis Lietuvos miestus ir bus žaidžiamas naktimis.

GIMNASTIKA: Sostinėje įvykusį šalies meninės gimnastikos čempionatą laimėjo vilnietė T. Lapickaja. Antrąją vietą – kaunietė S. Smarokova ir trečiąją – vilnietė D. Krupėnaitė.

IMTYNĖS: Tarptautinėse jaunių graikų ir romėnų imtynių varžybose Rostov (Rusija) S. Adomaitis svorio grupėje iki 50 kg tarp 32 dalyvių iškovojo pirmąją vietą ir A. Kazakevičius (iki 46 kg) gavo bronzą.

ORO BALIONAI: Marijampolietis R. Kostiuškevičius laimėjo Krosno (Lenkija) apylinkėse surengtų oro balionų taurės varžybas.

ŠAŠKĖS: Belaja Čerkov mieste (Ukraina) vykusiame pasaulio jaunimo (iki 19 metų) šaškių čempionate Šiaulių "Dubysos" sporto mokyklos auklėtiniai A. Kybartas ir S. Kulakauskaitė iškovojo du sidabro ir vieną bronzos medalius.

REKORDAS: Vilnietė K. Saltanovič tarptautinėse sporto ėjimo varžybose Vokietijoje užėmė penktąją vietą ir 20 sek. pagerino jai pačiai priklausantį Lietuvos 20 km ėjimo plentu rekordą (1 val. 32 min. 28 sek.)

ŠACHMATAI: Vilniuje vykusiose šalies pirmenybėse Lietuvos moterų čempione tapo Ž. Šarakauskienė (7 taškai iš 9 galimų). Antrąją vietą užėmė R. Turauskienė (6.5) ir trečią R. Varnienė (6.5).

BOKSAS: Stralsund (Vokietija) vykusiose Rytų Vokietijos jaunučių (gimusių 1989-1990 metais) bokso atvirose pirmenybėse Lietuvos sportininkai šilutietis A. Petrauskas (iki 34 kg) laimėjo aukso medalį, antrąją vietą (iki 40 kg) užėmė jonavietis E. Žemaitis, trečiąją (iki 40 kg) kaunietis J. Kalinauskas. **V.P.**

Skautų veikla

• Metinis "Romuvos" narių susirinkimas įvyko Lietuvių Namuose balandžio 24 d. Pirm. j.s. R. Sriubiškis pranešė apie atliktus darbus ir paaiškino, kas numatyta ir būtina dar padaryti prieš stovyklą. Ižd. V. Paškus pateikė iždo būklę, o revizijos kom. pirm. s. K. Batūra perskaitė revizijos protokolą su pastaba, kad knygos neužbaigtos. Susirinkime dalyvavo nemažai narių torontiečių ir dvi skautininkės iš Hamiltono. Pirm. R. Sriubiškis labai įvertino ir dėkojo už aukas "Romuvai": $1,000 aukojusiai buvusiai "Romuvos" sekretorei G. Kuzmienei, Kanados lietuvių fondui už $4,000 auką ir "Paramai" už $7,500. Šios sumos labai prisidės prie numatyto stovyklavietės pagerinimo. Valdyba sutiko pasilikti ta pati. Taip pat ir revizijos komisija. Susirinkimą baigiant v.s. fil. dr. A. Dailydė padėkojo pirmininkui j.s. R. Sriubiškiui už gerą vadovavimą ir "Romuvos" priežiūrą.

• Gegužės 24-26 d.d. organizuojama darbo iškyla į "Romuvą". Labai laukiama kuo daugiau talkininkų, nes daug visokių darbų-taisymų reikia atlikti.

• Stovykla įvyks rugpjūčio 4-18 d.d. Tai 40 metų "Šiaurės žvaigždynas – Romuva 2002". Visi važiuojantys į tą neeilinę stovyklą turi skubiai registruotis pas ps. I. Tarvydienę, 5 Bowness Court, Toronto, ON, M9B 5Z8, tel. 416 234-1088. Faksas: 416 233-0027. **F.M.**

LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS
PARAMA
AKTYVAI per 130 milijonų dolerių

MOKAME
1.15% už 30-89 d. term. indėlius
1.15% už 90-179 d. term. indėlius
1.15% už 180-364 d. term. indėlius
1.35% už 1 m. term. indėlius
2.50% už 2 m. term. indėlius
2.75% už 3 m. term. indėlius
3.50% už 4 m. term. indėlius
4.00% už 5 m. term. indėlius
1.60% už 1 m. GIC mėn. palūk.
1.85% už 1 m. GIC invest. pažym.
3.00% už 2 m. GIC invest. pažym.
3.25% už 3 m. GIC invest. pažym.
4.00% už 4 m. GIC invest. pažym.
4.50% už 5 m. GIC invest. pažym.
1.00% už RRSP ind. (var. rate)
2.10% už RRSP 1 m. term. ind.
3.25% už RRSP 2 m. term. ind.
3.50% už RRSP 3 m. term. ind.
4.25% už RRSP 4 m. term. ind.
4.75% už RRSP 5 m. term. ind.
1.00% už OHOSP (variable rate)
1.00% kasd. palūkanų čekių sąsk.
1.35% už JAV dolerių 1 metų GIC
1.00% už JAV dol. kasd. pal. sąsk.

IMAME
už asmenines paskolas nuo 5.00%
už nekilnojamo turto paskolas (mortgages) su
– nekeičiamu nuošimčiu (fixed rate)
1 metų 4.00%
2 metų 5.45%
3 metų 5.60%
4 metų 6.25%
5 metų 6.45%
– su keičiamu nuošimčiu 4.00%

DUODAME
• *asmenines paskolas*
• *mortgičius iki 95% įkainoto turto*
• *riboto kredito paskolas (Line of Credit)*
• *komercinius mortgičius*

Nuošimčiai gali pasikeisti savaitės eigoje

NEMOKAMI PATARNAVIMAI
SĄSKAITŲ IŠLAIKYMAS • KREDITO IR DEBITO KORTELĖS
ČEKIAI • PINIGINĖS PERLAIDOS (MONEY ORDERS)
KELIONĖS ČEKIAI (TRAVELER'S CHEQUES)
PASLAUGOS TEIKIAMOS INTERNETU!
GALITE PATIKRINTI SAVO BALANSĄ AR APMOKĖTI SĄSKAITAS
Elektroninis paštas: info@parama.ca
KITOS PASLAUGOS
KELIONIŲ APDRAUDA NARIAMS IR SVEČIAMS IŠ KITŲ KRAŠTŲ
PERGIUNTIMAS PINIGŲ (WIRE TRANSFERS) Į LIETUVĄ IR KITUR
IEŠKOTE DOVANOS?
PARDUODAME LIETUVOS BANKO PROGINES MONETAS

KASOS VALANDOS:
Pirmad., antrad. ir trečiad. nuo 9 v.r. – 3.30 v.p.p.
Ketvirtadieniais ir penktadieniais nuo 9 v.r. – 8 v.v.
Šeštadieniais nuo 9 v.r. – 1 v.p.p.
SKYRIAI:
1573 Bloor St.W., Toronto ON M6P 1A6 Telefonas: 416 532-1149
2975 Bloor St.W., Etobicoke ON M8X 1C8 Telefonas: 416 207-9239

APLANKYKITE MŪSŲ TINKLALAPĮ: www.parama.ca

Astra Travel & Services Inc.
1600 Bloor St. W., Toronto, (priešais Lietuvių Namus į vakarus)
Ontario, Canada, M6P 1A7
LIETUVIŠKA KELIONIŲ AGENTŪRA SIŪLO:
* Keliones į Lietuvą * Keliones į šiltus kraštus * Draudą * Bilietus atvykstantiems iš Lietuvos (pristatymas į namus per vieną parą) * Dokumentų vertimą * Iškvietimų sutvarkymą ir išsiuntimą * Dideles nuolaidas dažnai keliaujantiems * Sąžiningą, rūpestingą patarnavimą ir žemas kainas.
Dėmesio! Organizuojama kelionė į Lietuvą rugpjūčio 26 – rugsėjo 10 d.d.
Tel: 416 538-1748 1-866-566-1366 (nemokamas) FAX: 416 538-4390

ROYAL LEPAGE

Jei norite pirkti ar parduoti namą, ar gauti informacijų, prašau man paskambinti. Prižadu mielai ir sąžiningai patarnauti
Lina Kuliavienė
2320 Bloor Street West
Toronto, Ontario M6S 1P2
Tel. 416 762-8255 FAX 416 762-8853

KELIONĖS Į VISUS KRAŠTUS VISOMIS ORO LINIJOMIS!
Į Lietuvą – patogūs persėdimai, su proga aplankyti ir įvairius kitus Europos kraštus! Skambinkite Algiui Medeliui asmeniškai!
TURIU DAR VIETŲ TURISTINĖSE/MALDININKŲ KELIONĖSE:
Įdomūs maršrutai, patogūs viešbučiai, kelionės vadovas!
Su pusryčiais ir vakariene. Prieinamos kainos! Teiraukitės!
12 gegužės, 12 dienų – Portugalija, Ispanija, Prancūzija (Fatima ir Liurdas).
2 birželio, 12 dienų – Austrija, Čekija, Vengrija, Lenkija;
17 birželio, 10 dienų – Montrealis, Quebec City, Rytų Kanada;
27 rugsėjo, 13 dienų – Austrija, Šveicarija, Prancūzija-Liurdas, Monte Cartlo
Toronto įstaigoje esu antradieniais tarp 11 ir 17 val. Atvažiuoti Jums nėra būtina, tik paskambinkit – sutvarkysiu! Bilietus pristatau X-PRESS paštu.
ALGIS MEDELIS @ Queen Syrena TRAVEL
133 Roncesvalles Ave.
TORONTO, Ont. M6R 2L2
Tel. 416 531-4800

ALGIS ir STEFA MEDELIAI @ *MEDELIS CONSULTING*
45 Forest Heights Street, WHITBY, Ont. L1R 1T7 Tel. 1-905-666-9086
Visos paslaugos atsikviečiant gimines iš Lietuvos, arba Jums skrendant į Lietuvą.
JAV DOLERIUS LIETUVOJE PRISTATOM Į RANKAS PER 7 DARBO DIENAS. Kreipkitės visomis savaitės dienomis, išskyrus antradienius.
* * *
Atstovaujam telefoninių ryšių firmai **RapidTel.**
Minutė į Lietuvą – 41 c bet kuriuo laiku.
+Planas A: Ontario – 5 c, Kanada – 9 c, US – 10 c,
arba **+Planas I:** Canada ir US – 7.5 c.
Dėl smulkesnės informacijos kalbėkite su ALGIU MEDELIU

Surasti visi trys skenduoliai

Bus tiriama šios nelaimės priežastis

Vieno iš Mičigano ežere nuskendusiųjų jaunų lietuvių – a.a. Tomo Gaižučio lavonas buvo rastas gegužės 2 d. rytą, išplautas ant Mičigano ežero kranto. Jis buvo užtiktas smėlyje Whihala Beach, Whitintg, IN, apie ketvirtį mylios į rytus nuo "Hammond Marina" prieplaukos, iš kurios Didįjį šeštadienį (kovo 30 d.) lietuvių trijulė motoriniu laiveliu išplaukė žvejoti.

Jaunų žvejų buvo pasigesta tik kitą dieną, kai jie nepasirodė prie Velykų stalo. Intensyvios paieškos nedavė jokių rezultatų, tačiau tik balandžio 4 d. "Calumet Harbor" kanalo dugne buvo užtiktas "Jūra" vardu pavadintas laivelis.

Į ežero pakrantę išmestas kūnas buvo atpažintas iš vairavimo ir žvejojimo leidimų, kurie buvo užtikti Tomo Gaižučio kišenėje. Taip pat atpažinimo ženklu buvęs ir sidabrinis žiedas ant kairės rankos piršto, kurį mūvėjo nelaimingasis. Kaip teigiama, Tomas Gaižutis rastas be gelbėjimosi liemenės, be jokių smurto žymių. Dar turės būti padaryti kiti tyrimai, kurie įgalins žūties priežasčių nustatymą.

Po T. Gaižučio kūno suradimo vėl buvo suintensyvinta kitų jo likimo draugų – jauniausio brolio Rimo bei pusbrolio iš Lietuvos, dainininko bei dailininko, 28 m. amžiaus Martyno Meškausko paieška. Šių dviejų lietuvių kūnų buvo ieškoma su straigtasparniu ir laivais. Yra žinoma, kad ežero vandeniui atšilus, jų kūnai gali iškilti paviršiun.

Kalbantis su "Jūros" vardu pavadinto laivelio savininku, žuvusiųjų brolių tėvu Broniumi Gaižučiu paaiškėjo, kad nepaisant jo senumo (daugiau kaip 30 metų), jis buvo gerame stovyje. Pats B. Gaižutis su savo vaikais, vienas ar su kitais žvejais, jame per eilę metų yra praleidęs šimtus valandų, ir jokių nelaimių nėra atsitikę.

Vienas jo trūkumas buvo tas, kad neturėjo apsaugos nuo nuskendimo, kurios dabar reikalaujama naujesnės gamybos laiveliuose.

Už šiuos žuvusius lietuvius įvairiose šventovėse yra aukojamos šv. Mišios. Vienos iš jų buvo atnašaujamos Švč. M. Marijos Nekalto Prasidėjimo šventovėje Brighton Parke, kurias užprašė vieno iš žuvusiųjų – M. Meškausko dėdė, tos šventovės vargonininkas Algimantas Barniškis.

Iš žuvusiųjų brolių Tomo ir Rimo tėvo Broniaus Gaižučio sužinojome, kad jau rastas sūnaus Tomo kūnas yra sudegintas. Tuo rūpinosi Petkaus laidotuvių įstaiga, ir palaikai ten saugojami.

Penktadienio, gegužės 10 d. rytą, buvo užtikti ir kitų dviejų Mičigano ežere nuskendusiųjų jaunų lietuvių lavonai. Jie atpažinti kaip Rimo Gaižučio ir jo pusbrolio iš Lietuvos Martyno Meškausko palaikai, plūduriavę vandenyje maždaug ketvirčio mylios atstume, kur gerokai anksčiau buvo užtikta nuskendusi jų motorinė valtis. Lavonus buvo galima atpažinti vien tik iš drabužių, kuriuos jie dėvėjo išplaukdami Didįjį šeštadienį į Mičigano ežerą. Kaip skelbiama, dabar bus tiriama ir aiškinimasi, kokia buvo šių jaunų vyrų nuskendimo priežastis.

Panaši šiurpi nelaimė Mičigano ežere atsitiko maždaug prieš 30 metų. Tuomet ežero bangose dingo iš Čikagos į Beverly Shores, IN, išplaukęs laivelis su keturiais žmonėmis – trimis lietuviais ir jo savininku amerikiečiu. Ir tada žuvusiųjų tarpe buvę du broliai Pamataičiai. Jų kūnai iki šios dienos nesurasti.

Edvardas Šulaitis

OVER A CENTURY OF SERVICE 18 74
Turner & Porter
LAIDOTUVIŲ NAMAI
TORONTE
ETOBICOKE
ir
MISSISSAUGOJE

Po "Hamleto" vaidinimo paskutinio pasirodymo Toronte "Premier Dance Theatre-Harbourfront Centre" š.m. balandžio 19 d. Iš kairės: V. Bražiūnas iš Milwaukee, VI, L. Stroputė-Polikaitienė ir muz. D. Polikaitis iš Čikagos, IL., A. Mamontovas (Hamletas), R. Musonytė-Bražiūnienė, R. Budrys su žmona R. Budriene iš Čikagos, IL

Nuotr. Lino Johansono

Lietuvos varguoliui sriubos lėkštė

Sriubos vakaronė

Jau ketvirti metai Toronte gyvuoja dar viena prasminga iniciatyva – Sriubos vakaronė. Tai aukotojų susiėjimas, giesme, daina, šokiu ir malda įprasminantis simbolišką sriubos valgymą su rieke duonos. Pastarasis ritualas – neatsiejama vakaronės dalis, simbolizuojanti nelaimėlių, kurie ne kasdien turi rupios duonos riekę, supratimo ženklą.

Šiemet lietuviškos kruopienės buvo išvirta 330 į šį renginį atėjusių žmonių. Įvairaus amžiaus ir išsilavinimo Toronto lietuviai nesibodi padėti pakilti iš vargo bedugnės Lietuvoje gyvenantiems sriubos valgyklų lankytojams: apleistiems, prasigėrusiems, iš įkalinimo vietų grįžusiems ar kaip kitaip neviltin puolusiems.

Ona Juodišienė, guvi 88 metų žemaitė, kilusi iš Tytuvėnų apylinkių sako: "Na ir kas, kad tose Lietuvos valgyklose maitinasi ir alkoholikai. Aš vis tiek aukoju. Juk jie nelaimingi, ne visada tokie buvo. Mes nežinome, kodėl jie tokie pasidarė".

Pasak Angelės Ambrozaitienės, keturių vaikų motinos, "jei mūrus pastatysim, jie nugrius. Jei padėsim žmogui atsitiesti, gal jis patikės, pajaus, kad gali būti mylimas, kad juo kažkas tiki".

Ir Kanados, ir Jungtinių Amerikos Valstijų lietuviai įpratę aukoti. Taip dar vaikystėje tėvų įdiegta. "Mes negyvename tik sau, – sako Dalia Nausėdienė. Mes visada dalijamės su kitais. Svarbu – ne pasigirti, kad vakaronėje už dvidešimt dolerių suvalgei sriubos, bet paskatinti žmones susiburti ir aukoti tiems, kurie kenčia nepriteklius. Suprantame, kad dabar žmonės Lietuvoje nori visko – juk tiek metų daug ko neturėta. Tačiau ir mes negalim sau leisti visko, ko norim. Blogi tie tėvai, kurie dar mažiems vaikams nemoka pasakyti 'ne'.

Neįgaliųjų indėlis

Žavi Toronto lietuvių tolerancija ir krikščioniškas atlaidumas, kai jie, nepaisydami šiandienos Lietuvos piktžaizdžių – nusikalstamumo, melo, karjerizmo, – tebetiesia pagalbos ranką nepažįstamiems, ir ne tik lietuvių tautybės piliečiams.

Toronto Prisikėlimo parapijos labdaros sekcijos pirmininkė Judita Čuplinskienė, iš tėvo paveldėjusi didžiulę atsakomybę visuomenei ir savo tautai, į labdaros veiklą įtraukė ir teologijos doktoratą baigiančią dukrą Indrę Čuplinskaitę. Jos iniciatyva šių metų Sriubos vakaronėje dalyvavo liturginio šokio grupė "Spirit Movers" iš "L'Arche" ("Arkos") bendruomenės. Ją įsteigė žymus kanadietis filosofas Jean Vanier. Į šiaurę nuo Toronto, Richmond Hill yra didžiausia "L'Arche" bendruomenė Šiaurės Amerikoje – "Daybreak" ("Aušra").

Įvairių fizinių ir dvasinių negalių turintys žmonės, net sėdintys invalidų vežimėliuose, judesiu ir šokiu garbina Dievą. Toronto lietuviai, atvykę į Sriubos vakaronę, neliko abejingi neįgaliųjų įvairiataučių "Spirit Movers" dalyvių pastangoms išjudinti Dvasią. Jiems tai pavyko.

Turtai, kuriais siekia pasidalyti Toronto lietuviai su vargstančiais tautiečiais gimtinėje, – ne tik sriubos lėkštė "Betanijoje" ir "Caritas". Tai džiaugsmas, išreikštas judesiu, atsispindintis veide, tai laisvė, kai nereikia slėpti savo negalios, Vakaronėje dalyvavusio Toronto Prisikėlimo parapijos vaikų choro, vadovaujamo Dalios Viskontienės, sugiedotos giesmelės, šaukštas sriubos ir neįgaliųjų kitataučių palaiminimas reiškia: "Mes mokomės pasidalyti, mes norime pasidalyti, mes turėtume pasidalyti".

Zita Kelmickaitė

Toronto Maironio mokykloje

Mokinių nuomonės apie Šekspyro *Hamletą,* vaidintą Toronte

Pereitą šeštadienį, po gramatikos pamokos, mokiniai sėdėjo suoluose laukdami pertraukos. Viena mokinė, vardu Aurelija, pasiprašė į prausyklą. Beliko dvi minutės, ir mokiniai, nekantriai laukdami skambučio, sustojo į eilę prie klasės durų. Aš tuo laiku stovėjau koridoriuje kalbėdamas su p. M. Kušlikiene (kuri darbuojasi mokykloje, kai dėl įvairių priežasčių trūksta mokytojų), o padėjėja Eglė Varatinskaitė prižiūrėjo mokinius klasėje. Tą dieną p. Kušlikienė mokė, kartu su p. V. Vingelyte-Pabrėžiene, V. Zubrickienės vietoje. Kalbėjome apie teatrą, specialiai apie "Meno forto" *Hamletą* kurį matėme ketvirtadienį, balandžio 18 d. Išreiškęs savo nuomonę, aš išklausiau p. Kušlikienės. Staiga Aurelija, grįždama iš prausyklos, sustojo. Išgirdusi mūsų pokalbį, pradėjo aiškinti savo nuomonę. Mes abu nustebome, kad šešto skyriaus mokinė taip gerai suprato Nekrošiaus versiją *Hamleto*, kuris gal net geriausias, mėgstamiausias ir sunkiausias suprasti iš Šekspyro veikalų. Tuomet aš Aurelijos prašiau aprašyti *Hamletą.* Jinai sutiko...

Darius Sonda,
VI-to skyriaus mokytojas

"Meno forto" *Hamletas*

Man labai patiko "Meno forto" *Hamletas,* kurį aš mačiau balandžio 18 d. Nors aš 12 metų amžiaus, daug ką supratau su mamos pagalba. Per kelias dienas aš supratau ir pamilau Šekspyro *Hamletą.* Jis man patiko, nes buvo kitokio stiliaus, daug įdomesnis. Buvo laiko pamiklinti galvas, nes neturėjome tik sukramtyti, praryti ir pamiršti matytą veikalą. Man labai patiko vanduo ir ledas, ypač kaip jie pavaizdavo sąžinę kuri augo ir didėjo (piūklas).

Hamletas yra vaidinimas, kuris negali būti paaiškintas žodžiais. Aš manau, kad kiekvienas jo vaidinimas turėtų gauti penkias žvaigždes, o gal net ir daugiau, nes kiekvienas aktorius atiduoda savo visą širdį tam vaidinimui. Bravo Nekrošiui ir visiems aktoriams!

Aurelija Jusytė,
VI-to skyriaus mokinė

Lietuvos teatras "Meno fortas" dalyvavo šį pavasarį Toronte vykusiame tarptautiniame dramos festivalyje. Nuotraukoje (iš *The Toronto Star* 2002.IV.17) Hamletas (Andrius Mamontovas) ir Ofelija (Viktorija Kuodytė)

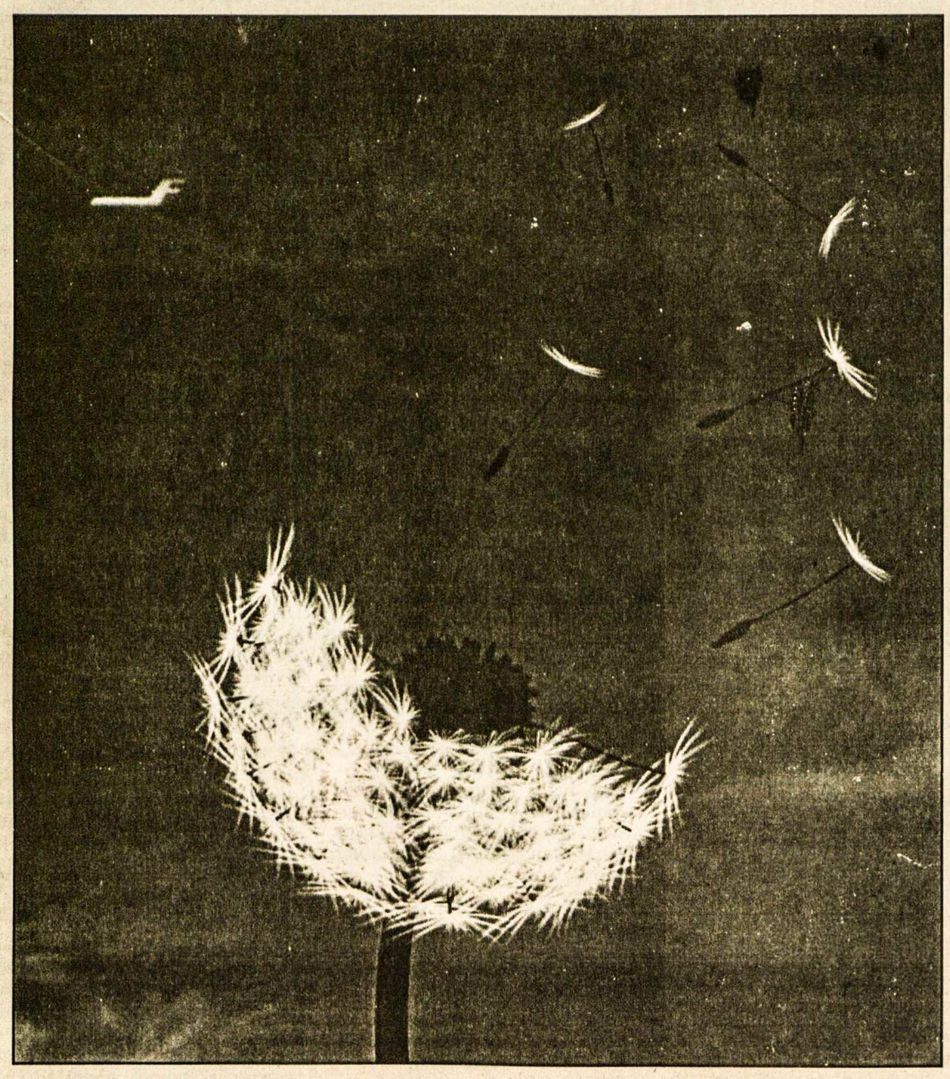

BILIETAI VASARINIAMS SKRYDŽIAMS PARDUODAMI DABAR

"Finnair" jau parduoda bilietus tiesioginiams vasariniams skrydžiams į Helsinkį. Be sustojimų skrydžiai iš Toronto į Helsinkį tris kartus per savaitę – antradieniais, ketvirtadieniais ir sekmadieniais nuo 2002 m. birželio 16 d. iki rugpjūčio 29 d. Norintys gauti daugiau informacijos ar užsakyti bilietus yra prašomi skambinti savo kelionių agentui arba mums, "Finnair": tel. 416 222 0740, arba nemokamai iš kitur 1 800 461 8651.

www.finnair.com

member of oneworld FINNAIR

JUOZAS (JOSEPH) NORKUS
Re/max West įstaigoje ilgiausiai dirbantis agentas
◆ 25 metai namų remonto patyrimas ◆ Daugiau kaip 12 metų pardavimo-pirkimo patyrimas ◆ Namų nuomojimų ir nuomininkų reikalų specialistas.
RE/MAX West Realty Inc.
1678 Bloor St.W., Toronto, Ont. M6P 1A9
Skambinti bet kuriuo metu įstaigos tel. 416 769-1616, namų – 416 769-3577
Nemokamas namų įvertinimas

Dantų gydytoja
Gintarė Sungailienė, D.S., D.D. S.
115 Lakeshore Rd.E.
Mississauga, Ont. L5G 1E5 (į vakarus nuo Hurontario)
Tel. 905 271-7171
Patogus, nemokamas mašinos pastatymas

ORTODONTAS
(Orthodontist)
DR. R. KARKA, D.D.S. M.s. Dip. Orth.
2326 Bloor Street West, Suite 200
(Prie Jane gatvės)
416 769-2526

Bloor West Village
DENTAL CARE
Dr. J. Birgiolas
Dr. S. Dubickas
2373 Bloor St. West
Tel. (416) 763-5677

Advokatas
ALGIS S. PACEVIČIUS PACE, B.Sc., LL.B.
PACE, JOHNSON
5110 Dundas ST.W.
(tarp Islington ir Kipling gatvių)
Etobicoke, Ont. M9A 1C2
Tel. 416 236-3060
Fax 416 236-1809

Tony Genys
Sutton GROUP

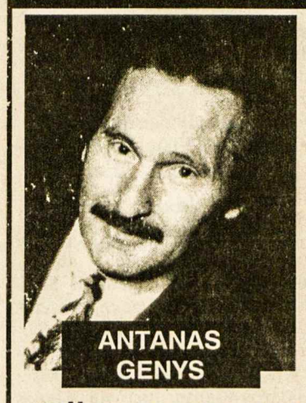

ANTANAS GENYS
PATYRĘS NUOSAVYBIŲ PARDAVĖJAS
netoli naujos
PRISIKĖLIMO PARAPIJOS
Prašau skambinti šiandien
tel. 416 236-6000
pirkimo ar pardavimo klausimais
sutton group – assurance realty inc. realtor
5415 Dundas St. West, Suite 300, Etobicoke, Ont. M9B 1B5

SMITH MONUMENT CO. LTD.
(nuo 1919 metų)
▲ Gaminame paminklus, bronzines plokštes, atminimo lenteles.
▲ Puošiame lietuviškais ornamentais pagal klientų pageidavimus.
▲ Patarnaujame lietuviams daugiau kaip 20 metų.
▲ Garantuojame aukščiausios kokybės darbą.
Skambinti tel. 416 769-0674
Adresas: 349 Weston Road
(tarp Eglinton ir St. Clair),
Toronto, Ontario M6N 3P7

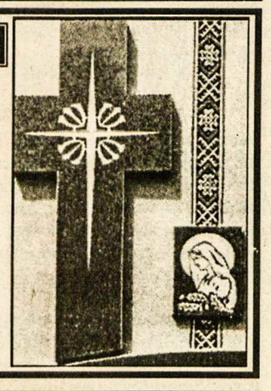

Kanados Lietuvių Fondas
Lithuanian Canadian Foundation
1573 Bloor St. West, Toronto, Ont. M6P 1A6
Remkime lietuvių veiklą Kanadoje!
Remkime Lietuvą!
REMKIME PER KANADOS LIETUVIŲ FONDĄ!
Išrašome pakvitavimus atleidimui nuo pajamų mokesčių.
Fondo nr. 119021236RR0001
Informaciją teikia administratorius L. Baziliauskas tel. 905 279-8226

TORONTO ONT

Anapilio žinios

– Gegužės 12, sekmadienį, Lietuvos kankinių šventovėje 11 v.r. Mišių metu šalia parapijos choro giedojo ir Deimantės Grigutienės vadovaujamas "Gintarėlių" choras. Po Mišių Anapilio salėje "Gintarėliai" atliko meninę programą Motinos dienos pietų metu. Pietus ruošė parapijos jaunų šeimų sekcija, vadovaujama Zitos Kružikienės.

– Gegužės 4, šeštadienį, Delhi lietuvių parapijoje savo 50 metų santuokinio gyvenimo sukaktį atšventė Petras ir Vanda Lapieniai.

– Gegužės 11, šeštadienį, palaidota a.a. Juozapina Plioplienė, 92 m. amžiaus.

– Praeitą vasarą mūsų tarpe darbavęsis kun. Ričardas Doveika yra paskirtas Vilniaus arkikatedros klebonu.

– Sutvirtinimo sakramentas Lietuvos kankinių šventovėje bus teikiamas gegužės 19, Sekminių dieną, 11 v.r. Mišių metu. Sakramentą teiks prel. dr. Pranas Gaida.

– Naujuoju Londono vyskupu yra paskirtas kun. Ronald Peter Fabbro, CSM, 51 m. amžiaus bazilijonų kongregacijos vadovas. Londono vyskupijoje šiuo metu yra trys lietuviškos parapijos su savo šventovėmis: pačiam Londone – Šiluvos Marijos, Windsor mieste – Šv. Kazimiero ir Delhi mieste – Šv. Kazimiero.

– Pavasarinė kapinių lankymo diena Anapilyje bus gegužės 26, sekmadienį. Pamaldos kapinių koplyčioje bus 3 v.p.p. Autoaikštėje bei kapinėse tvarką prižiūrės Toronto Vl. Pūtvio šaulių kuopa. Mokyklinis autobusas į pamaldas veš maldininkus nuo Islington požeminių traukinių stoties 2.30 v.p.p., o nuo Anapilio atgal išvažiuos 5.30 v.p.p. Anapilio autobusėlis tą sekmadienio rytą važiuos įprasta sekmadienio tvarka.

– Iš Lietuvos, Suvalkų trikampio ir kitų pasaulio kraštų į Toronte vyksiančias Pasaulio jaunimo dienas ruošiasi atvykti būrys lietuviško jaunimo, kuriems reikės nakvynės. Prašome visus, galinčius priimti lietuviškąjį jaunimą liepos 22-28 d.d, kuo skubiau skambinti į KLB raštinę, kad būtų galima visus lietuvius apnakvydinti lietuviškose šeimose.

– Mišios gegužės 19, sekmadienį: 9.30 v.r. už Simanauskų šeimos mirusius; 11 v.r. už parapiją; Vasagos Gerojo Ganytojo šventovėje 2 v.p.p. už Birštonų ir Dambrauskų mirusius; Delhi Šv. Kazimiero šventovėje gegužės 18, šeštadienį, 3 v.p.p. už a.a. Vladą Klemką.

Išganytojo parapijos žinios

– Šį sekmadienį, gegužės 19 pamaldų nebus, nes klebonas dalyvaus "Tėviškės" parapijos 50 m. jubiliejuje Čikagoje.

– Šeštadienį, gegužės 25, nuo 8 v.r. iki 2 v.p.p. įvyks Moterų draugijos metinis bazaras. Pardavimui daiktai bus priimami šventovėje penktadienio vakare, gegužės 24, 6-8.30 v.r.

– Pamaldos gegužės 26 d. įprastu laiku – 11.15 v. ryto.

Lietuvių Namų žinios

– Gegužės 12 d. Lietuvių Namų svetainėje įvyko Motinos dienos pietūs. Susirinkusias mamas su gėlyte ir gėrimu pasveikino Lietuvių Namų vyrų būrelio nariai. Pietuose dalyvavo 422 svečiai. Pranešimą padarė ir su svečiais supažindino LN pirm. R. Juodis. Svečių knygoje pasirašė N. A. Obeleniai iš Kauno, R. J. Juchnevičiai iš Palangos, K. Tamulionis iš Los Angeles, Ryan Saab, CA.

– LN valdybos posėdis – gegužės 23, ketvirtadienį, 7 v.v.

– Gegužės 5 d. įvyko LN vyrų būrelio metinis susirinkimas, kuriame būrelio nariai vienerių metų laikotarpiui pasiskirstė pareigomis: pirm. – T. Stanulis, vicepirm. – A. Sukauskas, sekr. – J. Rovas, ižd. – V. Lucas, ūkvedys – B. Laučys; revizoriai – A. Alsbergas ir J. Gudavičius.

– Sekmadieniais Lietuvių Namuose galima skaniai papietauti, pasiskaityti naujausių žinių iš Lietuvos dienraščių, pasižiūrėti Lietuvos televizijos laidų, pasinaudoti interneto svetaine. Visi laukiami.

Prisikėlimo parapijos žinios

– Praeitą sekmadienį, gegužės 12, per 10.30 v. Mišias Sutvirtinimo sakramentą suteikė vysk. P. Baltakis, OFM, ir jį priėmė: B. Bartusevičiūtė, H. Baziliauskaitė, S. Bersėnaitė, L. Chomyc, V. Yčaitė, D. Kasperavičiūtė, S. Krikščiūnas, A. Kulikauskaitė, K. Kulnytė-Douglas, D. Levišauskas, L. McDonald, Lina B. McDonald, D. Paškauskaitė, E. Paulionis, A. Puteris, E. Rubežius, L. Rutkauskas, R. Samonytė, M. Stasiulevičius, T. Šiaučiulis, A. Tarvydaitė, A. Turczyn ir R. Žilinskas.

– Marijos litanija/gegužinės pamaldos šiokiadieniais vyksta po 7 v.v., o sekmadieniais po 10.30 v. Mišių.

– Kelionei į Lietuvą, rugpjūčio 26 – rugsėjo 10 d.d., kurią organizuoja parapija, dar yra keletas vietų. Daugiau žinių apie kelionę galima gauti "Astra Travel" raštinėje, 416 538-1748.

– Sekminių vigilijos susikaupimas, kurį organizuoja Toronto arkivyskupijos charizmatinio atsinaujinimo įstaiga (416 466-0776) vyks Brampton, ON centre birželio 18 d., 8.30 v.r. – 10 v.v.

– Santuokos sakramentui ruošiasi Larisa Matukaitė ir Russell Kissoon.

– Vilniuje mirė a.a. Bronius Vaitiekūnas, dr. G. Bijūnienės brolis.

– Parapijos tarybos labdaros sekcijos organizuota Sriubos vakaronė, kurios tikslas buvo sutelkti lėšų sriubos virtuvėms Lietuvoje paremti, davė $8,429 pelno. Darbu prie šio įvykio prisidėjo daugiau kaip 60 parapijiečių. Labdaros sekcijos vykdytas dviejų dienų vartotų daiktų ir drabužių išpardavimas davė daugiau kaip $9,000 pajamų, kurios bus naudojamos labadarai.

– Mišios sekmadienį, gegužės 19: 8 v.r. už a.a. Antaniną ir Juozą Morkūnus; 9.15 v.r. už a.a. Antaną Rūką; 10.30 v.r. už gyvas ir mirusias motinas, už a.a. Pauliną Šimkienę, už a.a. Laimutį Dūdą, už a.a. Juliją Kačinskienę ir Stasiulių šeimos mirusius; 12 v.r. už gyvus ir mirusius parapijiečius.

Maironio mokyklos žinios

– Lietuvos kankinių parapija paaukojo $1,500 Maironio mokyklos reikalams. Nuoširdžiai dėkojame.

– Gražiai praėjo darželiukų Motinos dienos minėjimas gegužės 11 d. su vaikų dainomis bei eilėraščiais. Mamytės gavo po rožę ir vaišinosi kavute su sausainiais.

– Dėmesio, būsimieji abiturientai! Gegužės 23, ketvirtadienį, 6.30 v.v. įvyks mokslo užbaigimo iškilmių repeticija Prisikėlimo parapijoje.

– Aukštesnieji lituanistiniai kursai, vadovaujami mok. Nijolės Benotienės, jau užbaigė savo mokslo metus. Maironio mokyklos paskutinė mokslo metų diena bus birželio 8 d.

– Gegužės 18 d. nebus pamokų dėl ilgojo Kar. Viktorijos savaitgalio. **Živilė**

Slaugos namų žinios

– Slaugos namų statybai aukojo: a.a. Onos Martinkienės atminimui $30 – A. S. Ciplijauskai. Slaugos namų komitetas dėkoja visiems aukotojams. Aukos priimamos Toronto ir Hamiltono kredito kooperatyvuose arba siųsti tiesiog adresu: Labdaros fondas, Lietuvių slaugos namai, 1573 Bloor St. W. Toronto, ON, M6P 1A6.

– "Labdaros" slaugos namams dar vis reikalingos lietuviškai kalbančios, diplomuotos ar turinčios patirtį gailestingos seserys. Darbo prašymus siųsti raštu: Mrs. Joan Ciupek, c/o Lietuvių Namai, 1573 Bloor St. W. Toronto, ON, M6P 1A6 arba faksuoti 416 233-5519. Reikia ir kitų lietuviškai kalbančių tarnautojų. Yra galimybių kai kuriems darbams pasiruošti specialiuose kursuose.

A. a. Rūtai Liuimaitei-Augaitienei mirus, jos tėveliams Stasei ir Vytautui Liuimoms, sūnui Aleksandrui, seseriai Vitai bei visiems giminėms reikšdami užuojautą, *Tėviškės žiburiams* $30 aukojo Irena ir Jim Meiklejohn.

"VILNIUS MANOR"

reikalingas tarnautojas-ja,

raštinės darbuotojo/jos pareigoms

2 dienas (14 valandų per savaitę)

TURI MOKĖTI ANGLŲ IR LIETUVIŲ KALBAS, TURĖTI GERAS SAVYBES DIRBTI SU VYRESNIO AMŽIAUS ASMENIMIS.

Rašyti pareiškimus:
"VILNIUS MANOR" valdybai
1700 Bloor St. W., Toronto, M6P 4C3
Jonas Slivinskas, "VILNIUS MANOR" vedėjas,
tel. (416) 762-1777

Lietuvos nepriklausomybės atstatymo minėjimo (2002.III.17) meninės programos atlikėjų dalis. Iš k.: KLB vicepirmininkė kultūrai Irena Ross, kamerinio orkestro "Lyra" vadovė Audronė Šarpytė, Jana Ivanilova, Aušra Šivickytė, dirigentas iš JAV Mark Laycock, vaikų choro "Gintarėliai" vadovė Deimantė Grigutienė, pianistė Edita Morkūnienė **Nuotr. E. Čuplinsko**

TORONTO MAIRONIO MOKYKLA IR AUKŠTESNIEJI LITUANISTINIAI KURSAI

maloniai kviečia Jus dalyvauti

IŠKILMINGAME 2001-2002 MOKSLO METŲ UŽBAIGIMO AKTE,

kuris įvyks gegužės 24, penktadienį, 6.30 v.v.,

Prisikėlimo parapijos salėje

Bilietai gaunami pas Vidą Smailienę **tel. 416 231-8024** **MAIRONIO MOKYKLA**

NIAGAROS TARPTAUTINIS KAMERINĖS MUZIKOS FESTIVALIS MENO VADOVAS ATIS BANKAS

TORONTO PRISIKĖLIMO PARAPIJOJE ĮVYKS

KONCERTAS

BIRŽELIO MUZIKINĖ MOZAIKA

š.m. birželio 1, šeštadienį, 5 v.p.p.

PROGRAMOJE: populiarūs klasikinės muzikos kūriniai, kuriuos atliks LINDA MARCINKUTĖ, ATIS BANKAS, ILONA BERESNEVIČIENĖ, taip pat latvių, italų, ir ukrainiečių atlikėjai. Bilietus galima užsisakyti tel. **416 766-9959, 416 530-4050.** Bilieto kaina $35 (čekius prašome adresuoti labdaros organizacijai *CANADIAN CHAMBER ACADEMY*).

VAKARO METU JŪSŲ LAUKIA VAIŠĖS SU VYNU

Pelnas skiriamas Niagaros Tarptautiniam kamerinės muzikos festivaliui

***Tėviškės žiburių* administracija** kapinių lankymo dieną gegužės 26, sekmadienį, bus atidaryta po 9.30 v.r. Mišių iki 3 v.p.p.

Toronto Vl. Pūtvio šaulių kuopa pagerbs kuopos mirusius dalyvaudama su vėliava 9.30 v.r. Mišiose, sekmadienį, gegužės 26 Lietuvos kankinių šventovėje Anapilyje. Po Mišių – susikaupimas prie paminklo kapinėse. Kviečiami kuopos šauliai dalyvauti. **Kuopos valdyba**

Muziejaus-archyvo žinios

– Kapinių lankymo dieną, gegužės 26, muziejų puoš jaunų dailininkų paroda. Dalyvauja Kristina Baliūnaitė, Andrius Butkevičius, Kris Jurėnas, Ula Petraitienė, Rima Mačikūnaitė, Kristina Petrauskaitė ir Vika Ross. Kviečiame visus pamatyti fotografijas, instaliaciją, kompiuterinį meną, tapybą ir skulptūrą.

– F. Mockus aukojo muziejui $200 a.a Vidos Mockuvienės atminimui, Motinos dienos proga.

Dail. Jurgio Račkaus ir kitų lietuvių dailininkų, buvusių "Colour & Form Society" narių, ankstyvesni darbai yra rodomi Mississaugos meno galerijoje (Mississauga Civic Centre) iki gegužės 26 d. "Colour & Form" meno sąjungos 50-mečio proga galerijoje surinkta daug įvairios technikos darbų. Tarp jų rinkinį puošia ir Alfonso Dociaus, Telesforo Valiaus, Alfonso Dargio, Sauliaus Jaškaus bei Jurgio Račkaus kūriniai. Pastarojo darbai taip pat bus rodomi trijų menininkų parodoje, kuri vyks nuo liepos 25 iki rugsėjo 8 d. tose pačiose pataipose. Jo mokslo ir darbo duomenys aprašyti galerijos leidinyje *Brushup*. Galerijos valandos šiokiadieniais nuo 9 v.r. iki 5 v.p.p., savaitgaliais nuo 12 v.d. iki 4 v.p.p.

Kanados lietuvių fondas persikėlė į naujas patalpas Prisikėlimo parapijoje, Kanados lietuvių bendruomenės raštinėje. Ten nuo birželio 1 d. kiekvieną pirmadienį ir trečiadienį nuo 11 v.r. iki 3 v.p.p. dirbs Fondo administratorius. Naujasis Fondo adresas – 1 Resurrection Rd., Toronto, ON M9A 5G1. Netrukus numatoma įsigyti telefoną, faksą bei e-pašto adresą.

Užjausdama Bronių Lūną, jo draugei Žozefinai mirus, *Tėviškės žiburiams* $20 aukojo Elzbieta.

JAUNŲ DAILININKŲ

MENO PARODA

KANADOS LIETUVIŲ MUZIEJUJE-ARCHYVE ANAPILYJE

NUO gegužės 26 d.
(kapinių lankymo dienos)
IKI rugsėjo 20 d.

ATIDARYMAS – gegužės 25, šeštadienį, 6 v.v.

OPERA ENCORE

KVIEČIA JUS Į

Operos vakarą

gegužės 25, šeštadienį, 7.30 v.v.

PRISIKĖLIMO PARAPIJOS SALĖJE

DALYVAUJA:

Barbara Fris, *sopranas* **Richard Valdez**, *tenoras*
Herb Brown, *baritonas* **Algirdas Kynas**, *bosas*
Edita Morkūnienė, *koncertmeisterė*

Smuikininkė ***Audronė Šarpytė*** *atliks*
"Svajonę" iš J. Massenet "Thais" ir kitas ištraukas iš operų

PROGRAMOJE:

arijos, duetai, ansambliai iš W. A. Mozarto "Don Giovanni", G. Puccini "La Boheme", "Madama Butterfly", G.Verdi "La Forza del Destino", "La Traviata"

Įėjimas – $15. *Koncerto pelnas – parapijos statybos vajui*

Pasaulio jaunimo dienai registracija dar vyksta. Jaunimas (16-35 m. amžiaus), besidomintis dalyvavimu šiame nepaprastame renginyje, prašomas įsigyti anketas lietuviškose parapijose. Vizos yra baigiamos sutvarkyti 130 jaunuolių iš Lietuvos, tikimasi dar 50 iš JAV. Dar reikia 50 nakvynių. Toronto lietuviai prašomi vienai savaitei priimti bent du jaunuolius-es (liepos 22-28 d.d.). Reikia duoti tik vietą miegamaišiui pasikloti, kuklius pusryčius, pasinaudoti prausykla ir pavežti iki susisiekimo, jei gyvenama toliau kaip 20 min. nuo požeminio traukinio stoties. Vietinis jaunimas skatinamas registruotis, jeigu dar nėra atidavęs anketų ir ruoštis šiltai priimti svečius – draugus jaunuolius iš Lietuvos bei kitų vietovių.

Lietuvių pamaldos Midlando Kanados kankinių šventovėje šiais metais bus rugpjūčio 18, sekmadienį, 3 val. p.p. Pamaldas organizuoja Kanados lietuvių katalikų centras.

A. a. muziko Stasio Gailevičiaus 5 metų mirties sukakčiai atminti dukra Elena ir žentas Kazys Laurušaičiai Kauno *Vaikų dienos centrams* aukojo $50.

A. a. Kaziuko Žukausko atminimui teta Bernadeta Stalioraitienė sergantiems vėžiu ir džiova vaikučiams bei tremtiniams aukojo $100. **M.P.**

Išeivijos lietuvių klierikų studijų fondui $100 aukojo M. Laurinavičienė su sūnum Viktoru (a.a. Raimundo Laurinavičiaus atminimui).

MONTREAL QUE

Išeivijos vyskupas Paulius Baltakis, OFM, 2002 m. gegužės 5 d. aplankė Montrealio Aušros Vartų parapiją. Parapijiečiai vyskupo labai laukė. Seselės Judita ir Palmira gražiai paruošė nemažą būrį vaikų Pirmajai Komunijai ir Sutvirtinimo Sakramentui. Šventovė buvo skoningai išpuošta.

Iškilmė prasidėjo 11 val. r. procesija – ėjo vaikučiai, priimsiantys Pirmąją Komuniją bei gausiantys Sutvirtinimo Sakramentą, šauliai ir Katalikės moterys su vėliavomis; lydimas klebono kun. Ričardo Birbilo, į šventovę įžengė vyskupas, chorui didingai giedant S. Navicko *Ecce Sacerdos Magnus*. Prasidėjo šv. Mišios. Pamoksle vyskupas lietuvių ir anglų kalbomis daugiausia aiškino Sutvirtinimo Sakramento reikšmę kataliko gyvenime. Šis Sakramentas buvo suteiktas trylikai jaunuolių prieš Aukojimą. Komunijos metu Pirmoji Komunija buvo suteikta vienuolikai vaikučių. Per pamaldas choras gražiai giedojo keletą giesmių, kurių *Ecce Sacerdos*, Vivaldi *Gloria*, Gounod *Sanctus* bei A. Stankevičiaus *Prisikėlimo himnas* (žodžiai H. Nagio) skambėjo ypatingai iškiliai. Tai vargonininko Lawrenti Djintcharadze nuopelnas; choro koordinatorius Antanas Mickus.

Po Mišių, esant gražiam orui, visi susibūrė šventovės priekyje, kur buvo fotografuojamasi ir – proga asmeniškai pasikalbėti su vyskupu. Vėliau vyskupas dar suspėjo aplankyti buvusį ilgalaikį kleboną kun. Joną Aranauską, SJ, gyvenantį Tėvų jėzuitų poilsio namuose St. Jerome, Que., ir Šv. Kazimiero parapijos kleboną kun. dr. Feliksą Jucevičių.

Montrealio lietuvių kredito unija "Litas" šaukia visuotinį metinį narių susirinkimą 2002 m. gegužės 26, sekmadienį, Šv. Kazimiero parapijos salėje, 3426 Parthenais. Dalyvių registracija 3 val. p.p., susirinkimo pradžia 4 v.p.p. Bus "Lito" valdybos narių pranešimai, vieno valdybos bei vieno revizijos ir etikos k-jos nario rinkimai. Nariai bei besidomintys "Lito" veikla kviečiami dalyvauti.

A.a. Povilas Kalpokas, 87 m. amžiaus, mirė 2002 m. gegužės 4 d. Po gedulinių Mišių Šv. Kazimiero šventovėje gegužės 9 d. palaikai išvežti į Šv. Jono lietuvių kapines, Mississauga, Ont. Liūdi žmona, du broliai su šeimomis Australijoje, Lipke šeimos nariai ir kiti artimieji.

Atitaisymas. KLB Montrealio apylinkės narių susirinkime balandžio 21 d. Ašmenos karių kapų sutvarkymui buvo paskirta du tūkstančiai dolerių ($2000), o ne du šimtai, kaip klaidingai pranešta *TŽ* nr. 17. **B.S.**

ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.
3907A ROSEMONT BLVD., MONTREAL, QUE. H1X 1L7
TEL: (514) 722-3545 FAX: (514) 722-3546

LITAS ***Montrealio lietuvių kredito unija***

1475, rue De Sève, Montréal (Québec) H4E 2A8

Tel.: 766-5827 ***FAX: 766-1349***

Lietuviškų parapijų ir...

(Atkelta iš 5-to psl.)

KLK moterų dr-jos centro valdybos pranešimą padarė pirm. B. Biretienė. Nuo paskutinio suvažiavimo įvyko kai kurie pasikeitimai skyrių vadovybėse. Šiuo metu Prisikėlimo skyriui pirmininkauja V. Siminkevičienė, Anapilio – B. Matulaitienė, Hamiltono – M. Vaitonienė, Delhi – B. Dirsienė, Montrealio – G. Kudžmienė. Paskutinių dvejų metų laikotarpyje Anapilio, Hamiltono Aušros Vartų ir Montrealio skyriai atšventė savo veiklos penkiasdešimtmečius. Draugijos remiami veikia Lietuvoje našlaičių kaimo "Vaiko tėviškės namai", Tremtinių grįžimo, Politinių kalinių, "Caritas" ir Vaikų dienos centrai. KLK moterų dr-ja jiems yra išsiuntusi stambias sumas skurdui palengvinti. Šios rūšies labdaroje uoliai reiškiasi Hamiltono ir Montrealio skyriai. Per paskutinius trejus metus apytikriai, sudėjus visos dr-jos aukas, į Lietuvą išsiųsta apie $130,000.

Po pranešimų – trumpos diskusijos. dr. J. Čuplinskienė iškėlė pageidavimą, kad informacijos dėlei visos iš Toronto išsiunčiamos aukos būtų kur nors registruojamos: kur, kam ir kada išsiųsta. Praktikoje šis klausimas darosi gana sudėtingas ir pirmininkas pasiūlė jį pagvildenti Centro posėdyje.

Formalių rinkimų nebuvo. Suvažiavimui pritarus, su mažais pasikeitimais pasiliko tos pačios sudėties Centro vadovybė.

Registraciją tvarkė V. Taseckas. Užsiregistravo 58 asmenys.

Svarstybos

Po pietų pertraukos vyko antroji, žymiai trumpesnė suvažiavimo dalis – simpoziumas, suorganizuotas kun. J. Žukausko, OFM, parapijinės veiklos klausimais. Pranešėjai: J. Čiabatorius, G. Senkevičius ir kun. A. Šarka, OFM, iš Hamiltono, T. Pargauskienė iš Delhi. Pagrindinis rūpestis, kaip įtraukti jaunimą į parapijos gyvenimą. Maži vaikai drauge su tėvais lanko pamaldas, meldžiasi, dalyvauja religiniame gyvenime, tačiau paaugę ir patekę į plačiąją gyvenimo srovę, nuo religijos tolsta. Kas keičia jų nusistatymą? Naujiems ateiviams įsijungti į parapijos gyvenimą trukdo senųjų parapijiečių šalta ir rezervuota laikysena. Plačiau šiais klausimais pasisakė V. Kolyčius ir V. Pečiulis. **A.S.**

Atitaisymas. *TŽ* nr. 18 (2002.V.7) dėl sunkiai išskaitomo rankraščio buvo atspausdintos netikslios pavardės KLB aukotojų sąraše. Vasario 16-sios proga $200 aukojo R. Dementavičius; $100 – Pr. ir Z. Linkevičiai, V. Grabauskas; $50 – E. Sargautis, M. Žemeckienė.

IEŠKOME auklės dviejų vaikų priežiūrai ir namų ruošai rytų Mississaugoje. Turi kalbėti lietuviškai ir angliškai. Skambinti dienomis tel. 905 282-6460 arba vakarais tel. 905 282-9102.

"BALTIC TREE SERVICE" – Nupjaunam, genėjam ir tręšiam (fertilize) visų rūšių medžius bei krūmus. Darbas garantuotas. Skambinti Daniui Leliui: Hamiltone 905 692-9741 (iki 9 v.v.); Toronte 416 753-0790.

CLEAN FOREVER. Valome kilimus, minkštus baldus ir automobilių vidų nauju būdu – sausomis putomis. Kilimas išdžiūna per 1-2 valandas. Labai gera kokybė. Skambinti bet kuriuo laiku tel. 416 503-1687.

Punia Construction Ltd.

NAMŲ REMONTO BENDROVĖ

- **ATLIEKAME: staliaus, dažymo, elektros, vandentiekio, susikabinusių plytų (interlocking), keramikos plytelių klojimo darbus**
- **ĮRENGIAME: rūsius, vonias, virtuves**
- **STATOME: verandas, tvoras**
- **DENGIAME stogus.**

GARANTUOJAME GERĄ DARBO KOKYBĘ

Skambinti

ALVYDUI GRIGUČIUI

tel. (905) 848-9628

nešiojamas (416) 560-0122

ATLIEKU staliaus, vidaus sienų (drywall), dažymo, plytelių dėjimo, elektros įvedimo, vandentiekio sistemos įvedimo (plumbing) darbus. Įrengiu pirtis (saunas), dengiu stogus. Skambinti Algiui tel. 905 272-8323. Pager 416 715-4783.

REIKALINGI VIRTUVĖS DARBININKAI krepšinio stovykloje "Vytis" rugpjūčio 18-24 d.d. Tėvų pranciškonų stovyklavietėje "Kretinga", Vasagoje. Daugiau informacijos teikia Andrius Klimas, tel. 416 245-7210.

SPAUSTUVĖ

PRINTING NET

Atliekame visus paruošimo ir spausdinimo darbus.

Prieinamos kainos, aukšta kokybė.

TEL. (416) 252-6741

66 Mimico Ave. Toronto Ont.

Savininkas Jurgis Kuliešius